

göny
sz- szövetek
0 cm. széles
75 fill. fél-
rjen mintákat.
D. Sándor
ka nagyparas
l., Dessewffy-u. 5.

GYEN
kes árjegyzéket
pezőgépek
ellékokról
S.
műintézet
apest,
ciok-tára 2. sz.

**IME és
IRAMIS**
önlegességok
kiválóbb minősé-
logatott i-a para-
yatmányok. Ele-
szintben tartállyal
kül. Fatime és
is feltűnő birton-
ajtanak! Elszakít-
k! Több évi rak-
peség! Ar tuca-
6., 8., 12 kor-
nát kitévő vásár-
0% rebett. Szelet-
zonnal, titoktar-
s mellett.

LETI J.,
st. IV., Korona-
utca 17. szám.

ok felvételnek.
adóhivatalában.

pénzért

telképes egy-
zedvöz feltéte-
ett szállatok tel-
berendezéseket
es darabokat és
atom, hogy ilyen
csón
u kap modern
álló, uri és sza-
ákat stb. Gyö-
meg, tekintve
utóit rakítási-
t jutányosan

ehet

ry szerűbből a
ebb, kivitelig
dece fajta

TORT

y Imre

dezől vállalkozó
ozóg

DAPEST,
kört 9. szám

Szerecsen-utca
a) Árjegyzék lo-
Album 1 K.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Gasteini levél.

Budapest, augusztus 24.

Ami itt következik, kiszakított rész egy levélből, melyet a legújabb gasteini fürdővendég irt Budapestre valamelyik barátjához, ha ugyan van neki még igazi barátja ebben az országban. A levél esetleg nem valódi, de ami benne írva áll, feltétlenül rávall a legújabb gasteini fürdővendég gondolkodására. A levélből kiszakított rész ez:

„... Te nagyon jól tudod, hogy én az egész idő alatt lehetőleg tartózkodtam minden nyilatkozattól, mert minden kimondott szó egy-egy kötél, melylyel az embert valamely álláspont-hoz lekötöthetik. Én pedig nem engedem magamat lekötötni. Ezért van, hogy a választójogi álláspontomat Hantos Elemér, a kibontakozás személyi részére vonatkozó felfogásomat Heltai Ferencz, a jövőre vonatkozó terveimet Székely Ferencz mondotta el. Gondolhatod, hogy egyikük sem nyilatkozott volna, ha rá nem biztatom. De inkább ők nyilatkozzanak, mint én. Mert amit ők mondanak: vagy tetszik, vagy nem. Ha tetszik, ugyanis én mondtam; ha nem tetszik, legalább meg lehet czáfoltatni. S az ember ilyenformán nincs megkötve. Én egyáltalán nem nyilatkozom, mert azt már nehezebb volna leczáfolni. Az egyetlen nyilatkozat, melyre kész vagyok, amnyi, hogy: „kétszer kettő négy.“ Ebbe ugyanis nem köthetnek bele. De ha véletlenül mégis belekötnének, én ezt is megczáfoltatom. Légből kapott kohlomány, hogy a miniszterelnök ur bármikor is olyan bolondot állított volna, mintha kétszer kettő négy volna. Én tehát minden nyilatkozást másokra biztam. Nem nyilatkozom.

Előre látom azonban, hogy bizonyos megtörtént dolgok előbb vagy utóbb ki fognak pattanni, mert ismered a gonosz titkok természetét, hogy „a tyúk is kikaparja.“ Így kétségtelen, hogy még a nyár folyamán előhozakodik majd valamelyik ujság azzal a feltűnő jelenséggel, hogy az ellenzék vezetői feltűnően kimélik Tisza Istvánt, aki az erőszakot voltaképpen elkövette és feltűnően támadnak engem, aki azt az erőszakot csak türtem. Rá fognak jönni arra, hogy Tisza István feltűnő kiméltése mögött tulajdonképpen egy ellenem készülő összeesküvés lappang, melynek az a célja, hogy Tisza István és a konzervatívabb ellenzék összeszűrjék a levelet, amire már régebben meg van a hajlandóság és egy szép napon megcsinálják azt az új pártot, mely azonnal többség lévén, engem egyszerűen kidob a hajóból. Figyelmeztetek, hogy ezt a hírt, mihelyt csak kidugja a fejét, nyomban le kell nyakalni, nyomban meg

kell czáfolni. Mert ez a hír igaz. Én régen tudom, hogy ezeknek az ősi családoknak szemében szálka vagyok s alkármilyen ellenfelek is voltak politikai tekintetben, abban az egyben mindjárt megegyeztek, hogy az én szürömet kitegyék. Persze Tiszával szívesen működ-
nének együtt. Neki valamilyen formában az erőszakot is megbocsájtanák. Azt mondanák róla, aminthogy mondják is, hogy ő legalább hazafias meggyőződésből cselekedett, ha mindjárt mánia is volt a hazafias meggyőződése. Ki fogják tehát sütni előbb vagy utóbb, hogy Tisza és az ellenzék megegyezést keres Khuen-Héderváryn keresztül, akinek reaktiválását már azért is szívesen vennék, mert Tisza mindig Khuent szerette, az ellenzék pedig Khuenben annak a politikusknak visszatérését üdvözölné, aki hajlandó lett volna az Apponyi-féle rezolúciót elfogadni, akinek volt érzéke az ellenzék nemzeti követeléseiről s aki emiatt meg is bukott. Az ellenzék tehát megegyezne Tiszával a kibontakozás olyan módjában, hogy Tisza hagyja el az elnöki széket, melybe ugyse kíváncsított, helyettem pedig jöjjön vissza Khuen-Héderváry, aki nemzeti kérdésben bukott, tehát az ellenzék szemében rokonszenvesebb nálam. Ismétlem, valamelyik ujság ezt előbb-utóbb ki fogja sütni, te azonban szaladj nyomban a Budapesti Tudósítóhoz, czáfoltasd meg a légből kapott kohlományt, de tudd meg, hogy ilyenfajta összeesküvéstől állandóan remegek. Mert ha Tisza engem csak annyira szeret, mint én őt s ha Khuennek csak azért kellett távoznia, hogy a munka gyűlöletesebb részét én végezzem el helyette: akkor a Khuen visszatérésének több természetes értelme volna, mint az én maradásomnak.

Hasonlóképpen előre látom, hogy előbb-utóbb ki fog pattanni a Zichy-ügy is. Gróf Zichy Jánosról tudod, hogy kezdettől fogva úgy állt be a munkapárti alakulásba, mint a trónörökös embere, aki — hogy a magas eklézsia nyelvén beszéljek — csak cum jure successionis áll be a neki nem való másdrangu szerepbe. Mint Szmracsányi állott Samassa mellett, mint Csernoch kíváncsított a primás mellé: ugy eresz-
kedett le gróf Zichy János már Khuen mellé is. Ő volt a miniszterelnök váromozási állományban. Mikor Khuen megbukott s én a választójogi ugródeszkáról előre ugrottam, Zichy csak azért nyugodott bele a rövidnek látszó halasztásba, mert bizonyosra vette, hogy mihelyt kiderül rólam a választójogi szemfényvesztés, a feldühödött Justh-párt úgy kiugrat a kormányzásból, hogy lábam se éri a földet. Őt tehát már az is kellemetlenül lepte meg, hogy én a

békecsinálás kudarcza után az erőszak-
ra is vállalkoztam. Ő már akkor nyugtalankodott és fintorította az orrát. De aztán belenyugodott abba, hogy az erőszakba ugyanis beletörök a bicskám s még ha sikerülne az erőszak, akkor is föl kell szednem mindjárt a sátorfámat. Junius negyedikén tehát behunyta a szemét és bedugta a fülét, hogy ne lássa és ne hallja az ellenzék jajgatását, junius ötödikén azonban már azt remélte, hogy végem van. Persze, hogy nagyon kellemetlenül volt meglepve, mikor azt kellett látnia, hogy folytatom az erőszakot. A nagyenyedi beszámoló meg egyenesen kivette a sodrából. Hja, így ő nem alkuszik. Mondhatom, elég világosan megmondta ezt Zichy nekem is, a királynak is. A kifejezés úgy van formulázva, hogy ő nem helyesli az erőszak folytatását, de az értelme az, hogy ő nem helyesli további maradásomat. Der Moor hat seine schuldigkeiten gethan — hordjam el az irhámam. Hát ez a Zichy-ügy is ki fog pattanni, mert igaz, de te ezt is tüstént megczáfoltatod, mert mi az utolsó perczig mindent, de mindent megczáfolunk, ami kellemetlen. Amint mondtam, barátom, még a kétszer kettő négy is légből kapott kohlomány, mihelyt bele akarnának kötni.

Ha ezek után azt kérdezed tőlem, hogy hogyan érzem magamat, csak azt felelhetem, hogy köszönöm, jól és az is bátran megvakulhat, aki nálam nyugodtabb embert nem látott. Nagyon jól tudom, hogy a saját táborom is röstelkedve csóválja a fejét, hogy mért kellett Khuennek buknia s nekem győzőm, ha a végén mégis csak azt csináltam én is, amit Khuen akart csinálni. Nagyon jól tudom, hogy Tisza István is szívesebben segédkezett volna Khuennek, mint nekem. Nagyon jól tudom, hogy az ellenzék rám haragosabb a történetek miatt, mint lett volna Khuenre, aki nem jött békeajánlatokkal s aki előbb a rezolúcióért is komolyan megpróbált sikra szállani. És végül nagyon jól tudom azt is, hogy maga a király is csodálkozik, miért lettem én a miniszterelnök, ha nem a magam taktikáját hajtom végre, hanem a Khuen-Héderváryét. Senki sem érti, hogyan kerültem aminiszterelnöki székbe és senki sem érti, hogyan vagyok még mindig miniszterelnök, holott az ellenségeim kiabrándultak belőlem s a barátaim viszont nem ábrándultak belém. Van nek pillanataim, mikor őszintén megvallom, hogy én se értem a dolgot egészen. De bizom a szerencsecsillagomban, mely a magasba vitt s mely most sem fog a mélységbe zuhanatni. Bizom abban, hogy a kritikus percekben megint össze tudom veszejtetni azokat, akik szeretik egymást és megint meg-

nyergelem azokat, akik nem biznak bennem. Barátom, régi és kipróbált igazság, hogy jól épít az, aki az emberek gyöngeségére épít. Én mindig ehhez az aksiomához tartottam magamat és nem hiába. Te csak czáfoltass le mindent, mindent, azt is, ami nem igaz, azt is, ami igaz, én meg azalatt kavaram a helyzetet és a szenvedélyeket és igérek törvényeket, eget, földet, csillagokat, nyugdíjakat, állásokat, kitüntetések s ami szemnek-szájnak kellemes. Valahogy csak lesz. És ha minden kötél szakad: él még a magyarok istene és él Pavlik. Csak te ne félj, amíg engem látsz. Elég, ha én félek . . ."

Inog a kabinet egysége.

— Kiujul az országos küzdelem. —

Csatasorban az ellenzék.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, augusztus 24.

A szociáldemokrata-párt orgánuma ma igen érdekes csemegével szolgált: leleplezéseket közlött a kabinetben dúló egyenetlenségekről. E szerint gróf Zichy János kultuszminiszter, aki az 1904. észétől egészen a Wekerle-kormány bukásáig a nemzeti küzdelemben megedzett koalíció híve volt és gróf Khuen-Héderváry Károly (de még inkább a trónörökös) kedvéért csatlakozott harmadéve a nemzeti munkapárthoz, most végre meguntta volna Tiszák garázdálkodását. Zichy állítólag előbb a királynak jelentette be tiltakozását a kozák-rendszer ellen, s egyben lemondását is benyújtotta volna, amit azonban a felség nem fogadott el. A legutóbbi minisztertanácsban pedig Lukács Lászlóval közölte volna Zichy, hogy a június 4-ike óta lefolyt gyász eseményekkel nem hajlandó magát tovább azonosítani s miután a miniszterelnök Nagyenyeden nem a békét, hanem a harcot hirdette, hát utaik elválnak. Zichy már csak a költségvetés tárgyalásáig akar megmaradni, s azután eltávoznék az egész kabinet is.

A rebellis Nyáry.

Írta: báró Nyáry Albert.

(Utánnyomás tilos.)

Szebb, kerekébb, igazibb regényt alig alkothatna. író fantáziája, mint aminő Albert nagybátyám élete volt.

A bagonyai kastélyban született 1828 június 30-án, a Nyáryak ősfélszékében. Életének legelső és bizonyára legédesebb emlékei a kis bontmegyei faluhoz, a nagy parkhoz, a vízesésekhez és a fürge Szikinceze patakhöz fűzték.

Aztán felkerült Pestre, ahol atyja előkelő házat vitt. Amint a közelmúltban a Lőb-kgyitz hercege, meg a Wodianer báró volt a legjobb konyha a fővárosban, ugy évtizedeken keresztül Nyáry Antal adta a legfinomabb ebédeket. Asztalához leginkább konzervatív mágusok voltak hivatalosak, s a kis Albertnek is ezen körből kerültek ki a játszótársai. De ő csakhamar otthagya a társaságukat. Kinőtt közülök. Nem léha arisztokrata, hanem hivatásos író akart lenni. A nagy Horvát Istvánnak a Jegkedveltebb tanítványa volt, aztán meg, mint jogász, a „nyelvnyelvéltársaság“-ban lett főember, ahonnan a híres márcziusi ifjak kerültek ki. Vasvári a vezér, s mellette a gárda: Irinyi, Jókai, Irányi, Sükey, Butyovszky és Nyáry Albert. Demokrata világot éltünk akkor, s a nemes ifjak lemondtak születési előjogaikról. A nagybátyám is Nyári volt csak, Jókai meg holtanapjáig elhagyta a nemesi y-t.

Nagyatyám rettegett a következmények-

Öszintén szólva — bármily kedvesen is hangzik nekünk e hir — nem merünk benne hinni, noha dörögdelmes félhivatalos czáfolat is érkezett már reá. Nem hiszünk pedig azért, mert a kultuszminiszter cselekedetei bizonyos mértékben elentmondanak a feltevésnek, mint-ha ő elitélné Tiszák erőszakosságát. Hiszen csak vissza kell emlékezni, hogy Zichy János igenis résztvett június 4-ike után is egyes parallel üléseken, sőt fel is állt, amikor az új egyetemokről való törvényjavaslatot tárgyalta a munkapárti дума. Azután körlevelet intézett az összes püspökökhöz, amelyben kérte őket, hogy a főrendiház ülésére okvetlenül jöjjenek el, s ily módon is tegyék lehetővé a parlamentti csínynyel keresztül forszírozott véderőreform törvényesítését. Az egyetlen szimpotoma, amely Zichy titkos elégedetlensége mellett bizonyítana, az, hogy néhány lelkes és meghitt embere nagyon indignálódott a rendőri brutalitások és a mandátumfosztó egyszakaszos fölött, de ezek épenyug nem léptek ki, mint a más kottériákhoz tartozó folyosói beszécsküvök. Az egy Nehrebeczky György kivételével mind megmaradtak a husos fazék mellett, s Lukács bizonyára a jövőben sem tart a palotaforradalomtól. Amíg az uralkodó palástjába fogózhatik, a többség nem fogja cserben hagyni. És Zichy János is legfőljebb csak a zsebében fogja az öklét szorongatni.

Holnap ismét erőteljesebben lendül neki a politikai élet. Ujra megkezdődik az ellenzék országos mozgalma, amely a nagy mezőgazdasági munkák miatt néhány hétig szünetelt. A holnapi vasárnapon Szempezen és Galánthán gróf Baththyány Tivadar és gróf Károlyi Mihály mondanak beszédeket, szeptember elsején pedig gróf Apponyi Albert Somorján, Justh Gyula meg Hódmezővásárhelyen fog nyilatkozni a helyzetről. Szeptember 3-án, tehát két héttel a parlament, s három héttel a delegáció megnyilatkozása előtt a küzdő tábor intézőbizottsága is összeül, hogy a további teendőket és taktikáját megállapítsa. Közben egy csomó zártkörű munkapárti gyűlés is lesz, amelyeken viszont Tisza gárdistái fognak megszólalni.

től, mikor a szabadság szele átesapott Magyarországra, s egyszerre lángra lobbantotta a szenvedélyeket. Konzervatív volt, de abból a fajtából, amelyik soha, és semmi áron sem volt hajlandó olyan tette, amely hazája érdekeivel ellenkezik. Veszedelmet látott a gyorsan egymásután rohanó eseményekben, s fájt neki, hogy fia is azokhoz szegődött, akik így intézték az eseményeket. Szomor-kodva hallgatta esténként kisebb gyermekeit, akik eljártak meghallgatni Albertet, mikor a Muzem lépcsőjéről szónokol a népnek.

Mikor fegyverre került a dolog, Nyáry is kardot kötött, s Aulichnak parancsnoksága alatt a Sándor-erzredbe lépett, majd Kossuthnak lett, mint főhadnagy, a hadsegéde. Több esztendőn velt részt, s Jókai azt írta róla, hogy mindekor hidegvérrel nézett szembe a halállal.

Ebben az időben megszakadt minden érintkezése a családjával. Nem azért, mert a hazáját védte, hanem mivel édesatyja a konzervatívok példáját követve elhagyta az országot, s Badenben töltötte a szabadságharc egész idejét. Az emigránsoknak ez volt a székhelye, ahol keseregték a haza sorsa fölött. És ugy látszott, mintha csakugyan nekik volna igazuk. A dieső győzelmek óta olyan kevés idő telt el még, s Nyáry már Aradra, onnant Orsovára kíserte a kormányzót. Azt az inget, amelyet Kossuth az utolsó éjjelen át még hazájában viselt, ereklyeképpen tartotta meg a hű kísérő, de szegény, félénk nagyanyám, hogy ez árulója és vádlója ne lehessen fiának, kandallóba dobta a reliquiát.

sőt holnap maga Tisza István gróf is speechelni fog öcsésével, gróf Tisza Kálmánnal egyetemben — a nagyszalontai csendőrség és katonaság kiváló ökmére. A politikai vizek tehát ismét mozgásba jönnek. De az előkészületek arra vallanak, hogy nem béke, hanem gí-gászi harc következik.

Hireinket itt adjuk:

Zichy János Lukács ellen.

A „Népszava“ ma reggeli száma szenzációs hírt közöl olyan forrásból, amelynek hitelességét kétségen felül állónak mondja. Nincs módunkban a hir megbízhatóságát ellenőrizni, de érdekességénél fogva alább ismertetjük:

A közlemény szerint gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter a csendőrszuronvokkal való kormányzást többé nem hajlandó fedezni, inkább megválni állásától. Gróf Zichy János ezt az elhatározását közölte a legutóbbi minisztertanácsban a kormány tagjaival. Gróf Zichy János a minisztertanácsot követő bizalmas értekezleten gyilkos filip-pikát tartott Lukács László és gróf Tisza István ellen. Felháborodással emlékezett meg a nagyenyedi beszámolóról, ameytől azt várta, hogy Lukács benne a béke utjait fogja megjelölni. Zichy csak a június 4-ike eseményekig helyeselte Lukács politikáját, azután pedig, mikor a rendő- és csendőrszuronny mellett oktrojálták a parlamentre a házszabályrevíziót, tüntetőleg távol maradt a parlament üléseiről. Lukács akkor Khuen gróftól kérte, hogy bírná rá Zichyt, hogy legalább egyelőre tartsa meg tárczáját. Zichy Khuen kéréseire kijelentette, hogy csak abban az esetben marad meg, ha Lukács az őszre minden áron békét csinál. A nyár folyamán azonban arról győződött meg, hogy Lukács nem békét, hanem a harc folytatását akarja. Zichy ekkor Ischbe utazott, leplezetlenül feltárta a helyzetet a király előtt és beadta lemondását. A király Zichy lemondását nem fogadta el, hanem közölte Zichyvel, hogy a választói reform oktrojálásához semmi szin alatt sem járul hozzá. A király ezután arra kérte Zichyt, hogy legalább a költségvetésig maradjon helyén. Zichy engedett a király kérésének, de közölte a kormány tagjaival, hogy a nagyenyedi beszámoló óta utaik szétváltak. Zichy elhatározása a kormány körében kinos föltűnést keltett, mert mindenki tudja, hogy Zichy kiválása a munkapárt bomlását jelenti. A Népszava azzal végzi közlését, hogy a kormány Zichy János kilépése és a költségvetés elintézése után

Jött a megtorlás ideje. Nyárynak is keseri sors lett volna az osztályrésze, ha az önkényuralom nincs tekintettel a könyörgő atyára, akinek hazában, mint kényszerűségből szívesen látott vendég, Haynau tábornok is gyakran megfordult. A torzonborz, lelőgő bajszu kegyetlen ember ilyenkor zsebéből előszedte czukorkákkal édesgette magához a „rebellis“ kisebb testvéreit. Nagybátyám azonban érezte, hogy szabadság nélkül nem tud élni. Meguntta a sok zaklatást, bujdosást, s kiment Itáliába, ahol a szabadságért harcoltak éppen ugy, mint a mi eltűrt honvédeink.

A szicíliai és nápolyi hadjáratokat, mint vörösinget, együtt küzdötte végig Kápolnayval, Geőze Istvánnal. Azóta ő is követték már hű bajtársukat az örök béke hazájába. Kaplnay, mint honvédeztredes, akadémius halt meg, a nyolcz nyelvet beszélő Geőze azonban, minden nagy kvalitásai mellett sem tudott adósságai miatt a századosnágnál feljebb emelkedni. Nyáry velük együtt volt a Garibaldi testőrségében is, mely harminczkét tisztből állott csupán. Mikor aztán az annexió után Garibaldi letette a diktátorságot, nagybátyám is a magyar légióba lépett be. Ebből az időből híres azon mondása, melyet a kiesinyes, rideg főparancsnoknak, Vetternek a szemébe vágott. „En kardos polgár, és nem czopfos vitéz vagyok.“ Ez a pár szó nemesek Nyáry egész egyéniségét jellemezte, hanem nagyrészen megbuktatója is lett a tábornoknak, akivel az a szinte hallatlan eset történt, hogy béke idejében, egy rendes reggeli kirukkolásnál

nyomban lemond, mert helyzete tovább tarthatatlan lesz.

E közleményben foglaltak kiegészítésül még a következőket közlik:

A legutóbbi minisztertanács ugynevezett folyó ügyekkel csak mintegy két órán keresztül foglalkozott, tehát délután öttől fél hétig, attól kezdve pedig egészen éjjel hromnegyed tizig az általános politikai helyzetet vitatták meg. Erre vonatkozólag információk szerint a kabinet tagjai között nincs meg a szolidaris felfogás és nemcsak Zichy János kultuszminister, de egyes kérdésekben a kabinet más tagjai is ellenkező álláspontot foglalnak el Lukács László miniszterelnökkel szemben. A miniszteri tanácskozás elhúzódsának híre ment a munkapártkörbe is, ahol a pártnak Budapesten időző tagjai még este tizkor együtt voltak. Ebben az időben érkezett a munkapártkörbe Teleszky János pénzügyminister és Székely Ferencz igazságügyminister, akik együtt jöttek le a Várból Zichy János gróf kultuszminiszterrel. Zichy azonban csak a munkapártkörig kísért fel miniszterkollégáit, de nem ment fel a pártkörbe.

E hírekkel szemben félhivatalosan ezt jelentik: „A Népszava mai száma a jól értesültség köntösében a legutóbbi minisztertanácsról részleteket közöl, amelyek szerint Lukács László miniszterelnök és gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minister között a kormány eddigi és követendő politikájára vonatkozólag ellentétek merültek fel. Bad-Gasteinből és Marienbad-ból nyert illetékes nyilatkozatok alapján megállapítják, hogy a nevezett lap ezen közleménye, amely nyilván politikai manőver akar lenni, az első betűtől az utolsóig szemszédett valótlanosság.”

Híu reménykedés.

A Budapesti sugalmazott Politische Correspondenz-nek a következőket jelentik Budapestről:

„Lukács László miniszterelnök jó kedély-állapotban léphetett Ischlben az uralkodó elé, hogy a magyarországi jelenlegi helyzetről és a kormánynak a legközelebbi jövőre vonatkozó ki-látásairól és szándékairól jelentést tegyen. Ha a kormánynak és a többségnek helyzete már a parlamenti szünet kezdetekor rendkívül szilárdnak volt mondható, akkor ma már, röviddel az őszi kampány kezdete előtt, egyenesen rendíthetetlen. A balpártok nyárra tervezett országos agitációja néhány száználmasan lefolyt népgyűlésre zsugorodott össze s a balpártok vezetői maguk jónak látták arra szoritkozni, hogy „az észre való erőgyűjtés” jelszava alatt alaposan kihallgassák magukat, nem tekintve Andrássy,

Apponyi és Kossuth néhány ujságocikkét, amelyek azonban a helyzetet semmit sem változtatnak. Sokkal jelentőségesebb dolgok azok, a mik a kormány táborában történtek. A miniszterelnök nagyenyedi beszéde és gróf Tisza István nyílt levele ünnepélyen megnyilvánulásai a kormány és a munkapárt közt fennálló szolidaritásnak a multa és még inkább a jövőre nézve; a törvényhatóságok imponáns bizalomnyilvánításaihoz két fényes választási győzelem járul, annak világos jeléül, hogy a választók tömege mennyire kormánybarát; és még nyomatékosabban állást foglal a nép a nemzeti munkapárthoz tartozó képviselők sűrű beszámoló alkalmával. Sőt még ennél is több történt. Előfordult, hogy ellenzéki érzésű választópolgárok is bizalmukról biztosították a kormánybarát képviselőket. Igen érdekes szimptoma ez, amely arra mutat, hogy az ellenzéki választópolgárság elvi álláspontjának mindenkorai fentartása mellett is semmiképen sem helyesli az ellenzéki képviselők kibékülésre nem hajló harci kiáltásait. Lukács László miniszterelnök még mindig nem adta fel a reményt, hogy az ellenzék, felismerve azt, hogy a nyár folyamán helyzetük csak rosszabbodott, az országgyűlés egybegyűlése magukba fognak szállani és az országgyűlésnek, valamint a delegációnak munkaképességét a maguk részéről is elő fogják mozdítani.”

Ami ennek a sugalmazott közleménynek pöffeszkedő hangját és alaptalan henczergéseit s ferditéseit illeti, azokat czáfolni sem érdemes. Csupán azt a híu reménykedést akarjuk lerombolni, hogy az ellenzék most már magába fog szállani s meghunyászkodva beadja a derekát s részt fog venni a Lukács meg Tisza magánparlamentjének munkájában. Ebből ugyan nem lesz semmi. Amint a Lloyd-klub matadorai szokták hangoztatni, hogy a vezérek fejét nem áldozzák fel, éppenigy az ellenzék még sokkal több joggal jelenti ki, hogy Lukácssal és Tiszával nem egyezkedik, velük együtt az országházában nem működik. A rendőrruralom apostolainak pusztulniok kell!

Nyilatkozik az igazságügyminister.

Az Egri Ujság egyik munkatársa megintorjvolta az Egerben tartózkodó Székely Ferencz igazságügyminisztert.

— Egyes ellenzéki vezérek nyilatkozataiból — mondotta az ujságíró — az látszik, hogy hajlandóság mutatkozik a kibontakozásnak ama tárgyi alapon való létrehozatalára, hogy az új házszabály helyébe közösen megalkotandó új házszabályok lépjenek. E tekintetben mi a véleménye az igazságügyminister urnak?

— Az új házszabályok a legtörvényesebb mó-

don alkottattak meg — mondotta a miniszter — és semmi okunk nincs azok megváltoztatására.

Az ujságíró szövéttette azt a kontroverziát, amely az ügyvédi rendtartás 19. szakasza tekintetében az igazságügyminister és az ügyvédi kamarák között keletkezett abból, hogy az igazságügyminister a kamarák politikai határozatait megsemmisítette és megkérdezte, hogy az új ügyvédi rendtartásban ez a kérdés tisztázódik-e.

— Ez a kérdés — válaszolta a miniszter — nagyon alárendelt jelentőségű a rendtartásban. Az ügyvédi kamarák szaktestületek, amelyeknek nincs hatáskörüik politikai kérdések tárgyalására. Kár is volna, ha azt az időt, melyet hivatásuk szerint hasznos munkára fordíthatnak, erre használnák. Elég mód és alkalom kínálkozik az ügyvéd uraknak a törvényhatóságok termeiben és egyéb alkalmakkor politikai nézeteik kifejtésére és így arra semmi szükség, sőt káros hatású volna, ha a politikai viszálykodást a szaktestületekbe is bevinni engednék. Egyébként az ellen sem volna valami nagy kifogásom, ha politizálnának is a kamarákban, de a jelenlegi ügyvédi rendtartás szerint az lehetetlen és ezért meg kellett semmisíteni az ügyvédi kamarák politikai határozatait, amelyeket akkor is megsemmisítenék, ha nem a kormány ellen, hanem a kormány mellett foglalnának állást. Én az ügyvédeknek igaz barátjuk vagyok és nem hiszem, hogy volt vagy lesz igazságügyminister, aki jobb igyekezettel karnálna fel érdekeiket, mint én és keresztül is viszem, hogy az ügyvédi kar kívánalmi kielégítést nyerjenek. Ebben a szándékomban nem vezet más, mint a kötelesség, amelyet teljesíteni szándékozom. A kamarai határozatoknak a közhangulat szempontjából ugyan lehet olyan hatásuk, hogy megnehezítik saját ügyeik elintézését, de azért azt meg nem akadályozzák, mert ismétlem, én az ügyvédi kérdést rendezni óhajtom. Az ügyvédi kamarának a maguk hatáskörében van elég dolguk. Most is több javaslatot küldtem a kamaráknak véleményezés végett. Szíves örömmel fogom venni véleményüket és méltányolni is fogom.

Az ujságíró végül a sajtótörvény reformjára vonatkozólag intézett kérdést az igazságügyministerhez és felhívta figyelmét a Vízi Hirlapiról Szövetségének ama javaslatára, amely sajtókamarák felállítását kívánja.

— A sajtótörvény — mondotta a miniszter — lényegileg elkészíthető kamarák nélkül is, bár a sajtókamarák, mint adminisztratív testületek, mint a törvény végrehajtói emelnék annak értékét.

megtagadta neki az engedelmisséget a légió.

Nyáry ekkor egy új forradalomban vett részt, amelyet maga ellen irányulónak tartott Kossuth. Az emigrációban történő ezen akció egyenesen a magyar trónváltásra irányult, Napoleon és Viktor Emánuel tudtával és segítségével. Családi okmányok és tradíció szerint Crouy-Chanel Ágoston herceg a régen kihaltnak tartott Árpád-ház sarja. III. Endre egyenes leszármazója volt, s az olasz emigráció nyíltan trónjelöltnek kiáltotta ki őt, elhatározva azt, hogy ha a várva-várt szabadságharc megújul Magyarországon, népszavazás útján Ágostont fogja a trónra segíteni. Ennek a nagyszabású tervzetnek a központjában báró Nyáry állott, aki nemcsak szóval agitált a herceg mellett, hanem egy egész tudományos irodalmat teremtett a kérdés körül, amelyben magyarok, francziák, olaszok vettek részt, támogatva, vagy czáfolva a báró álláspontját. Különös módját találták akkor ki a legitimitás kérdésének eldöntésére. Ki mondja ki, hogy Ágoston csakugyan Árpád vére? Az államfők? Ez nyílt detronizálást akarna jelenteni. A tudósok? Azok már hajbakaptak ezen a kérdésen. Mondja ki hát a bíróság. S hogy fel lehessen ennek adni a kérdést, úgy tette Nyáry aktuálisá a dolgot, hogy Crouy herceg fogja perbe az osztrák házbéli elűzött modern herceget, az ő tulajdonában levő estei vagyoneért, amelyhez első sorban nem neki, hanem az Árpád-ivadéknak, Ágoston hercegnek van joga, őse Posthumus István, III. Endre atyja után, akit csak kiforgattak örökségéből. Nyáry nagy apparátussal

irányította ezen per sorsát, kikutatta okmányokért az összes olasz levéltárakat, s hogy közelebb legyen az öreg herceghez, még arra is vállalkozott, hogy mint magántikára ellássa ügyes-bajos dolgait. Azt híresztelték akkoriban, hogy ha Ágoston trónra kerül, Pulszky lesz a nádor, Nyáry meg a kan-czellár.

Ez már a 60-as évek elején volt, s közben Nyáry báró 57-ben a többi menekülttel együtt szintén megkapta és elfogadta az amnesztiát. Haza is jött a nagybátyám, de ez csak újabb bonyodalmaknak lett az okozója. Hogy ezt kellőleg mértékelné tudjuk, ismét emlékezetbe hozom, hogy nagyatyám az udvarnál kedvelt, előkelő, izig-vevő arisztokrata volt, koronaőr, v. b. t. t. röviddel az esemény után elnököl hétszemélyűnek. Albert fia sok gondot, sok bánatot okozott már eddig is neki. Amit idáig csinált, minden az atyai intencziók ellen volt, s csak egy olyan nagyszívű ember tudott neki mindent megbocsátani, mint az öreg kegyelmes ur volt. Az egész család tárt karokkal fogadta a hazatérő fiut, s azt remélte, hogy végre meg fog pihenni az otthonban a vándor. Ugy látszott, hogy a pilisi kastélyban szívesen is töltötte idejét Albert báró, gazdálkodott, irogatott. Legalább hozzártatózóit azt hitték, hogy ezt csinál. Pedig őt más, egészen más kötötte Pilshez. A szakácsnak, az öreg Bretschneidernek volt egy fekete hajú, karesu leánya, egy kreol szépség, s Albert báró nem történelmi munkát írt, hanem szerelmes verseket, a szép Milibez. A leány szívesen hallotta az epekedő szonetteket, s mikor a család észre-

vette az új veszedelmet, már megint nem lehetett segíteni a dolgon. A nagybátyám nem tudott parancsolni ideális fellebbanásának, s az öreg exczellenciás urat egyik legkeserűbb napján arról értesíti egy névtelen levél, hogy 1858 október 1-én Nyáry Albert volt ügyvéd, Váshelyen elvette Bretschneider Emiliát, Az egyik tanu egy asztalosmester volt.

Az esemény után megint elhagyta Albert báró az országot. Azt az irt, amely közötté és családja között támadt, csak az idő töltötte be valamikor. De azért első kötelességének ismeri, mindjárt Londonból „teljes bocsánatot, s szembem a közelgetendő halállal küzdő pályára atyai áldást kért.” Mert ekkor állott be a légióba, míg felesége az olasz színpadokon aratott, mint énekesnő, mérsékelt sikereket. Ezeknek megfelelőek voltak a honoráriumok is, pedig a fiatal házások meglehetősen szűkben voltak az anyagiaknak. Nem azért, mintha a báró nem kapott volna elegendő pénzsegélyt hazuról. A család azt hitte, hogy titkolni kell az öreg kegyelmes ur előtt, ha ez is, az is loppal egy-egy összeget küld Olaszországba, mert ugy látszott, hogy az apa még mindig nem tudta megbocsátani a fia tettét. Soha otthon nem említette az idegenben levőt, de titokban gyakran elment a családi fiskálishoz, Gerenday Ambrusoz, megtudni, hogy nem kapott-e levelet „sajnálátraméltó, szegény, szerencsétlen Albert fiától”, amint az apa egy feljegyzésben kifejezést ad érzelmeinek.

Az öreg Crouy herceg szintén sokszor fizette ki az ő tudta nélkül hű embere adósságát, amelybe mindig barátai váltói vitték,

Van már nekem egy sajtótörvény-tervezetem, a mely, azt hiszem, hogy minden érdeket és minden igényt ki fog elégíteni. Mikor a törvényhozás elkészül a sürgős javaslatokkal, erre is sor fog kerülni.

Királyi biztosból — újra bán?

Zágrából megbízható forrásból jelentik, hogy a naokban fog beérkezni a legfelelő kézirat, amely a királyi biztos tisztét megszünteti. Állítólag azonban ezzel egyidejűleg Cuvaj Edét újra meg fogja bizni a király azzal, hogy a bán teendőket végezze, s intézkedjék, hogy az alkotmányosság az autonómia keretében ismét helyreállítsák. Ez jelentené, hogy Cuvajnak ki kellene vinnia a tartománygyűlési választásokat s gondoskodnia, hogy a Szábor Zágrábban mihamarabb törvényhozói munkára üljön össze. (Ugy hisszük azonban, hogy erre a szerepkörre Cuvaj személye a legkevésbé alkalmas.)

Az intéző-bizottság ülése.

Az egyesült ellenzék intéző-bizottsága szeptember hó 3-ikán tartja meg a nyári szünet óta első ülését az országgyűlési néppárt hírhelyiségében. A bizottság ez ülésén a politikai helyzetet beszéli meg, valamint megállapítja az egyesült ellenzék csi vidéki agitációját.

Apponyi Albert Somorján.

Sághy Gyula, a somorjai kerület országgyűlési képviselője, a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt alelnöke, szeptember elején tartja meg beszámolóját kerületének székhelyén, Somorján. A beszámolón részt vesz Apponyi Albert gróf is, aki ez alkalommal foglalkozni fog a miniszterelnök nagyenyedi beszédével, valamint Tisza István grófnak beszédével is. A beszámolóra az egyesült ellenzék tagjai közül igen sokan elutaznak. Eddig *Benyószky* Móricz gróf, *Szabó* Sándor, *Csemes* István, *Hammersberg* László, *Bernáth* Béla, *Mezőssy* Béla, *Kállay* Ubul, *Somsich* Tihamér gróf, *Esterházy* Mihály gróf, *Mandorff* Géza báró és *Szencsényi* György jelentették be a beszámolón való részvételüket. Az egyesült ellenzék csi akciónak ez lesz az első nagyobb megnyilatkozása.

Justh Gyula Hódmezővásárhelyen.

Mára a gleges megállapodás jött létre aziránt, hogy azt a nagyszabású és politikai jelentőség tekintetében nagyfontosságú népgyűlést, amelyre Justh Gyulát, a függetlenségi és 48-as párt vezé-

tehetné, annyi pénze volt, amennyit csak el tudott költeni, és szinte természetes volt, hogy az emigráció legtöbb tagja hozzá fordult, ha pénzülségbe került. A világpolitika azonban hirtelen más fordulatot adott a dolgoknak. Napoleon és Perencz József békét kötöttek, s nem volt szükség többé magyar trónkövetelőre, s a magára hagyott öreg herceg egyszerre megszűnt tényezőnek lenni. A nagy pört ugyan még ítélet alá hozta, de ott 1864 május 9-én azzal kerülték meg a bírák az igazságot, hogy ők nem illetékesek ítéletet mondani. Czouy visszatért Franciaországba. Nyáry pedig ábrándjainak szétfoglalásért az olasz levéltárakban keresett vizsgálatot. Sok ezer magyar vonatkozású okmányt kutatott fel ezen időben, többek között a gyermek Hyppolit, esztergomi érseknek, Mátyás király sógorának nagybecsű iratait, azon kor kulturájának leghűbb tükrét.

Eppen Turinban kutatott 63 elején, mikor egy florenzi abbé arról tudósítja, hogy a báróné ott hirtelen megőrült, s hogy a városi kórházba került. A hír igaz volt, s a betegség előzménye az volt, hogy a hadjáralt alatt valaki halálra rémitette azzal, hogy a férje a csataterén maradt. A szegény asszony lelki világa akkor olyan rázkódáson ment keresztül, hogy ezután rémlátások, melancholia gyötörték. Nem is gyógyult ki soha többé. Időnként javult a helyzete, s ilyenkor vágyódott a hazájába. Rövidesen haza is került, s az öreg kegyelmes ur szánakozással elteleve vállalta magára gondozását, ápolását. Szüksége is volt rá szegénynek. Mint gyermek emlékszem még rá, amint a bodros fehér kuttyját

rét is meghívták, Hódmezővásárhelyen szeptember hó első napján délelőtt tíz óraker tartják meg. A népgyűlést erre az időpontra már be is jelentették, a bejelentést a hatóság tudomásul vette. Tegnap érkezett meg a pártelnökhöz Justh Gyula távirata, amelyben a pártvezér tudatja, hogy a meghívást örömmel elfogadja és e hó 31-én, szombaton este Hódmezővásárhelyre érkezik. Utjára természetesen a szövetség ellenzék számos tagja el fogja kísélni. Hódmezővásárhely polgársága Justh Gyulának és a vele érkezőknek impozáns fogadtatást készít elő. A nyári szünet óta ez lesz az első nyilvános állásfoglalása a függetlenségi vezérnek a kormányval szemben.

Ellenzéki akció Szatmármegyében.

Nagykárolyból jelentik: A szatmármegyei függetlenségi párt *Falussy* Árpád nyugalmazott főispán elnöklésével tartott értekezletén elhatározta volt, hogy a vármegye valamennyi kerületében tiltakozó népgyűlést rendez és a pártot kerületenkint szervezi. Az akciónak már eddig is megvan az eredménye. A vármegyének három munkapárti képviselője van és egyik sem mer megjelenni kerületében, mert a választópolgárság nagy zöme tudtukra adta, hogy politikájuk iránt a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetik. A népgyűlések megtartását a jövő hóban kezdik meg.

Károlyi József gróf a jövő hó folyamán tartja meg beszámolóját kerülete székhelyén, Nagykarolyban. A beszámoló iránt megvezerte rendkívül nagy az érdeklődés. A beszámolón megjelenik Apponyi Albert gróf, valamint Károlyi Mihály gróf és az egyesült ellenzék számos tagja.

A vasárnapi népgyűlések.

Holnap, vasárnap, rendkívül impozánsnak ígérkező népgyűléseket tart a szövetség ellenzék Szempcen és Galántán. Az utóbbi helyen tartandó népgyűlés keretében mondja el beszámolóját gróf Esterházy Mihály, a galántai kerületnek rendkívül népszerű képviselője. A halnapi két gyűlésre a szövetség ellenzék részéről ma délután utaztak el: gróf *Balványi* Tivadar, gróf *Károlyi* Mihály, *Sághy* Gyula, *Barcsay* Andor, *Szencsényi* György, *Csuka* István, *Haller* István és *Köbek* Kornél országgyűlési képviselők. A vendégek gróf Esterházy Károly eszékési kastélyában szálltak meg és onnan indulnak először a *szempcei* gyűlésre, melyet délután félháromkor, onnan a *galántai* gyűlésre, amelyet délután öt óraker tartanak meg. A kép-

a Puczinkót vezetgette a básti kastélyunk kertjében. Ha csak tehettem, siettem elbujni előle. Nemesak azért, hogy állandóan „kujon“-nak hívott, hanem mert a nézésében volt valami félelmes. Ha nem vigyáztak rá eléggé, elszökött az erdőbe, s napok mulva lerongyolva, elgyötörtén találtak rá az emberek. Sok-sok évet aztán állandóan az örültek házában töltött, s sohasem tudta meg, hogy férje sokkal előbb megelőzte a halálban.

Magyarországon a 60-as évek elején nagy változások történtek. A konzervatív főurak egyengotték a kiegyezés útját, s a Vay, Majláth, Apponyi-kormány próbálkozásait. 61-ben rövid országgyűlés ül össze, hogy helyet adjon a provizóriumnak. A 65-iki diaeta nagy eredményeket érteszt, 66 elején már mint miniszterelnökjelölt megy a várba Andrassy. De azt csak kevesen tudják, hogy csak egy ójszaka elhatározása választott Andrassy és Szentiványi Vincze szeptemvir között. Liberális, vagy konzervatív? Szentiványi a nagyatyám legbensőbb barátja volt, s a felség elő minden audiencián nélkül juthatott bármikor. De talán a hazafias gondolkodása öreg báró Nyáry is megnyugvással fogadta a nevezetes éj után a hirt, hogy Andrassy lett a győztes. Pedig talán sok reményét tépte szét a döntés, a gyermekei javát akaró apának. Neki ugy sem kellett volna már semmi, ő már mindent elért. Csak a fiát láthatná már itthon. A jó Gerenday által adja tudtára, hogy szívesen látná a hazatértét. Albert báró örömmel vette a jó hirt, s megígéri, hogy tavaszra Isten segítségével vissza is jó. Addig pedig kéri a Pesti Naplót, hogy tájé-

viselők még vasárnap este visszautaznak Budapestre.

A kabai választókerület polgársága holnap, vasárnap, népgyűlést rendez Kabán, hogy tiltakozzék *Lukács* László miniszterelnöknek és gróf *Tisza* István képviselőházi elnöknek a parlamentben elkövetett alkotmány- és törvényesértései ellen. A népgyűlésen az egyesült ellenzék részéről a kerület országgyűlési képviselője, *Veszprémy* István, továbbá *Rákosi* Viktor, *Ábrahám* Dező, *Horváth* József, *Jármy* Béla és *Justh* János országgyűlési képviselők vesznek részt.

Munkapárti mozgolódás.

Gróf *Tisza* Kálmán holnapi nagyszalontai beszámolójára készül most a bihari adminisztráció. Tegnap este és ma reggel hatvan csendőr érkezett Szalontára, akiket részben a lakományban, részben magánlakásokban szállásoltak el. Tulka és Andoris lövészekben egy-egy század huszár van készenlétben, hogy holnap délelőtt Szalontára menjenek. A már itt tartózkodó detektíveken kívül ma este ismét érkeznek titkos rendőrök Budapestről. Ma reggel hozták nyilvánosságra, hogy a beszámolón megjelenik *Tisza* István is és a vasuti vendéglőben tartandó banketten fel is szólal. Délután 3 óraker *Sarkád* községben lesz beszámoló, hova szintén nagy rendőri készenlétet rendeltek.

Hogy ez a nevezetes beszámoló mennyire igénybe veszi a hatóságok erejét, az kiténik a következőkből:

A biharmegyei függetlenségi párt elhatározta, hogy tiltakozó népgyűléseket rendez Biharmegyében. Az első népgyűlés szeptember elején lett volna Bihar községben. A gyűlésre a pártvezetőség meghívta az ellenzék vezéreit. Nagy Márton főszolgabíró a szalontai népgyűlést betiltó *Csanády* főszolgabíró mintájára hasonló különös megokolással tiltotta be a népgyűlést:

„Nem engedhető meg a népgyűlés, mert a jelenlegi kormányrendszert kívánják bírálni, a mi annyit jelent, hogy a most szentesített törvényekkel is foglalkozni óhajtanak. Ez egy népgyűlés keretében meg nem engedhető, mert igazságokra adna okot. Továbbá jelenleg annyira igénybe van véve a csendőrség, hogy zavarok esetén a közrendet nem biztosíthatná.”

A betiltásnak ez a megokolása igen kedves. Tehát Magyarországon a megyei satrapák már odáig sülyesztették a politikai szabadságot, hogy a kormányrendszert nem lehet bírálni. Ami pedig a csendőrség nagy elfoglaltságát illeti, szerényen kérjük, vajjon ki veszi oly erősen igénybe a derék

kozódjék az itthoni állapotokról. Ebben az újságban olvassa Deáknak egy cikkét, amelyben, hogy holmi hazafias aggodalmat megnyugtasson, azt magyarázza, hogy a fekete-sárga az osztrák háznak, és nem a császárnak a színe.

A hazatérő bárónak legelső tette az volt, hogy az igazat még Deákkal szemben is megvédje, és az ellenzék egyszerre vezérfélt remél Nyáryban. De csalódtak. Nagybatyán nem akart képviselő lenni, a felsőlázba is csak nagy ritkán látogatott el. A nyugtalan, örökké küzdelmet kereső Nyáry Albert eszen, elmélyedő tudós lett egyszerre. Egy vidám, jókedvű életbölcs, aki a világi hiuságokon és a sorscsapásokon mosolyogni tudott csupán. Amikor a legtudományosabb vita tüzeben állott, akkor is pajzán tréfán törte a fejét néha. És soha senki rossz néven nem vette tőle az életet. Talán az egyetlen ember volt Pestnek, de ami különösebb az egész tudós világnak, akinek nem volt egy ellensége sem, egy irigye sem. Miért is lett volna? Megosztotta mindenét jó szívvvel mással. A jövődelme nagy részét mások költötték el. s a tudományát is nem pénzért árulta. Ma már öreg akadémikusok, egyetemi tanárok azok, akiknek ő otthonában barátságos tudományos kurzusokat tartott, különösen a heraldikából, amely tudományt ő honosított meg hazánkban. És mégis a sors nem engedte megérni, hogy főmunkájának „A heraldika vezérfonalá”-nak megjelenését megérje. Mikor az utolsó ívet is a nyomdába küldötte. 1886 január 1-én a toll kiesett a kezéből. Mint tudós a csatamezőn esett el.

holnap, va-
gy tiltakoz-
gróf Tisza
mentben el-
ellen. A
ól a kerü-
y István,
Horváth
szágytűlési

alontai öc-
nisztráció.
ör érkezett
an, részben
és Andorcs
készenlét-
enjenek. A
na este is-
l. Ma reg-
golon meg-
endéglőben
3 órakor
intén nagy

mennyire
inik a kö-

lhátározta,
harmegyé-
n lett vol-
tvezetőség
fárton fő-
Csanády
megokolás-

s. mert a
bírálni, a
sített tör-
egy nép-
mert izga-
annyira
arok ese-

n kedves.
ák már
t, hogy a
mi pedig
serényen
e a derék

bbben az
czikkét,
odalmat
a fe-
a csá-
az volt,
is meg-
élet re-
bátyám
zba is
gtalan,
t esen-
Egy vi-
úságu-
tudott
vita tü-
törte a
n nem
embere
ész tu-
lensége
? Meg-
A jöve-
s a tu-
a má-
azok,
ányos
ikából,
azánk-
gérni,
ezérfo-
or az
86 ja-
nt tu-

Vasárnap, augusztus 25.

EGYETERTÉS

5

kakastollásokat? Ha nem csalódnak, hát Tiszák. De nekik szükségük van a szuronyokra, mert meg kell védeni népszerűségüket — a nép dühe ellen. Az ellenzéki gyűléseken azonban igaván nem koll attól tartai, hogy valaki Apponyit, Károlyit vagy Justhot bántani akarná, hacsak éppen a csendőrök nem. Valószínűleg ez az ok, hogy a csendőr-hiány miatt nem engedik meg a függetlenségi párt gyűléseit.

Mint Nagyváradról jelentik, ugyancsak holnap számol be Telegdy József Bér községben. — Ertsey Péter pedig Berettyóújfaluban. Hoványi Géza Nagyvárad képviselője, szeptember hó 7-én tér haza Nagyváradra és a rákövetkező vasárnapon mond beszámolót, Mangra Vazul, a csékei kerület képviselője, augusztus végén tartja beszámolóját. Rednik Gábor, Belényes képviselője, szeptember elején mond beszámolót. Bölöny József ugrai Várady Zsigmond bihari és Zathureczky István siesdi képviselők eddig még nem tudatták a munkapárt elnökségével beszámolójuknak terminusát. Szekszárdról jelentik: Szankovics Imre, a kölesdi kerület munkapárti képviselője e hónap 25-én Kölesden beszámolót mond, hogy igazolja a parlamentben történeteket.

Budapest, augusztus 24.

A bosnyák alkotmány felfüggesztése? Sarajevóból jelentik: Politikai körben azt a hírt kolportálják, hogy a bosnyák alkotmány felfüggesztése már a közel jövő kérdése. Mindazonáltal azt állítják, hogy ez nem a bosnyák pártoknak a közös pénzügyminiszterrel való differenciái, hanem a jelenlegi balkán események miatt fog bekövetkezni. Eppen ezért a bosnyák pártok nem is törekednek arra, hogy Bilinszki megegyezésre jussanak, mert azt az álláspontot foglalják el, hogy nyugodtan várják a helyzet végleges kialakulását.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár látogatása Svájcban. Zürichből jelentik: A Vilmos német császár fogadtatására megállapított programon még változtatni fognak. Ehhez az is hozzájárul, hogy Forster szövetségi elnök megbetegedett. Hirtelen támadt osztrák rohamai ágyba döntötték a kérdéses. vajjon meggyógyul-e a császárlátogatásig. Dr. Blochernek, Bazel szociáldemokrata kormányzósági elnökének a fogadtatásról való távolmaradását a lapok élénken tárgyalják. Vogelsanger, az ugyancsak szociáldemokrata zürichi rendőrfőnök a rend fenntartására drákói szigorúságu utasításokat adott ki. Zürich város elköszületei után itélve, fényes napok következnek. A rendőrség embereivel valóságos katonai gyakorlatot tartatnak.

A triestri obstrukció. Triestből jelentik: A mai városi képviselőtestületi ülésben mindenkéltől egy napirendvita keretében a szlovén és a szocialista kisebbség szónokai élesen kritizálták Brocchi alelnök eljárását, ki az utolsó ülésben elnökölt. Azután áttértek a vizellátási javaslat feletti vita folytatására. Csernits képviselő (szocialista) egy kompromisszum értelmében ismét felszólalhatott. Folytatta obstrukciós beszédét. Midőn meg akarta kezdeni az 1200 pótdintványának az utolsó ülésben megakasztott felolvasását, a podesta berekesztette az ülést. A Piazza Granden összegyűlt nagyszámu szocialista csoport lelkes óvá-
cziókban részesítette a szocialista képviselőket. Több fiatal ember Czernitz képviselőt vállalkra emelte. A liberálisok és a szocialisták között vi-
szály támadt. Minthogy a szocialisták a városházban levő kávéházat meg akarták ostromolni, az őrség kénytelen volt oldalfegyverést használni és többeket letartóztatni. A rendőrség ismét helyreállította a rendet.

Alfonz király és Fallières találkozója. Párisból jelentik: Az Echo de Paris-nak jelentik San Sebastianból: A francia-spanyol marokkói szerződés aláírása után Alfonz király hivatalos látogatást fog tenni Párisban Fallières elnöknel.

Szunjaesen Pekingben. Londonból jelentik: Pekingi távirati jelentések szerint Juansikkaj jóváhagyta a néhány nappal ezelőtt Pekingbe érkezett és ott nagy ünnepléssel fogadott Szunjaesen dr. előterjesztéseit. Ezek között különösen figyelemre méltó egy százezer vesztynyi hosszúságu vasutvonal

építésére vonatkozó tervezet, amely tíz év alatt kerülne kivitelre. Ezenkívül nagyjelentőségű Kínára nézve a kínai nemzeti bank alapítására vonatkozó tervezet.

A home-rule elleni harc. Hirt adtunk már arról, hogy az angol kormány által most beterjesztett és annyi válságon keresztülment ir home-rule törvényjavaslat ellen az Ulster-tartománybeli unionisták állást foglaltak és elhatározták, hogy az Irországban életbeléptetendő home-rulet nem fogják elismerni. Az ulsteri sovínisták természetesen a nagy unionistapártban és a lordok háza hatalmában bizakodnak, mint amelyek eddig is akadályai voltak a home-rulera vonatkozó terv megvalósításának. Igaz ugyan, hogy a vétóbill életbeléptése óta a lordok visszavetési joga legfőképpen két évre korlátozódott, ámde ez a két esztendő éppen elegendő lehet a jelenlegi kormánytöbbség megapasztására és ezzel együtt az ir home-rule megteremtésének újabb megakadályozására. Ezzel a kérdéssel különben Arthur Calvé angol képviselő egy bécsi lapban hosszabb cikkben foglalkozik, amelyben rendkívül érdekesen ismerteti a home-rule-kérdés mai állását. A cikk a többi közt a következőket mondja:

Amikor Redmond, az ir nacionalisták vezetője a mult esztendőben Asquith liberális kormányának megígérte támogatását a vétóbill kérdésében, ugyanakkor feltételül kikötötte, hogy az ir home-rule-javaslat azonnal beterjesztessék, amely törvényjavaslat tudniillik Irországnak szilárd autonómiát és önálló ir parlamentet biztosítana. A lordok ellentállása a veti-kérdésben tényleg csakis az ir támogatásával volt lehető és kétségtelen, hogy a kormány ígérete nélkül az irök közül többen az ellenzékkel tartottak volna, amint hogy nélkülök a kormányban nincs is megbízható többsége. A kormány bizonyos mértékben be is tartotta a szavát. A home-rule javaslat alapján Irország önálló parlamentet fog kapni, ez a parlament azonban csak amolyan „keskenyágányu” kamara lesz, amely alaposan eltér attól, aminőt Gladstone az 1886. évi törvényjavaslatában tervezett és amely annakidején nem csekély megdöbbenést és feltűnést keltett a liberálisok között. A home-rule-bill több változtatáson ment keresztül. A jelenlegi bill értelmében Irország a porosz Landtaghoz hasonló törvényhozó testületet fog kapni. Az új kamarának joga lesz arra, hogy mindazon törvényjavaslatok fölött döntsön, amelyek nem érintik az egységes birodalmat. A protestáns kisebbség elkeseredett harcot folytat a javaslat ellen. Még csak rövid idővel ezelőtt ez a kisebbség egy novellát akart elfogadtatni, amely szerint Ulster a home-rule törvény alól kivételül volna. Ezzel kapcsolatban Bonar Law, az unionisták vezére a kamarában kijelentette, hogy a kormánynak sokkal nagyobb nehézséget fog okozni, mint azt képzeli, ha Ulstert is a home-rule hatálya alá akarja vonni, majd így végezte beszédét:

„Borzalmas polgárháború fog kitörni, ha a kormány a javaslatot ránk akarja oktrojálni. Ha pedig a kormány karhatalommal akarja ezt végrehajtani, akkor csak azt fogja elérni, hogy a leghívebb angol alattvalók elhagyják hazájukat. A kormányban azon tagjai pedig, akik birnak azzal a szomorú bátorsággal, hogy ilyen parancsokat kiadjanak, vesztükbe rohannak, mert London utcáin nyilvánosan fogják őket meglicselni.

Az Ulster kirekesztésére beadott novellát az alsóház 320 szavazattal 251 ellen elvetette. Ez olyan siker volt, amit Irország katolikus tartományai nagy meglepéssel fogadtak. Időközben a home-rule-javaslatot az angol alsóház mindhárom olvasásában elfogadta. A küzdelem azonban nem szünetelt. A tiltakozó meetingek közül különösen nagy szabású volt az, amelyet nemrég tartottak meg 100.000 ember részvételével a londoni White-Abbey városrészben. Ulster protestánsai most minden reményüket a hatalmas unionista pártba és a lordok házában hatalmába vetik.

Roosevelt választási költségei. Washingtonból jelentik, hogy Penrose köztársasági szenátor a szenátusi bizottságban kijelentette, hogy értesülése szerint mister Penkins vállalatjai érdekében hárommillió dollárt jegyzett Roosevelt elnökjelöltségének támogatására. Archbold, a Standard Oil Company igazgatója 1901-ben 125.000 dollárt adott Roosevelt elnökkelé választásának előjaira. Ebből az összegből 100.000 dollárt Roosevelt tudtával és beleegyezésével fordítottak választási költségekre. Archbold a bizottság előtt beismerte, hogy 1904-ben a Roosevelt kampányhoz 100.000 dollárt jegyzett és hogy azonkívül 125.000 dollárt fizetett egyenesen Penrose kezébe, valószínűleg a penszilvániai állam választása számára. Archbold nem tudja megmondani, vajjon Roosevelt tudta-e, hogy ezek a hozzájárulások az acéltrösztből származnak. Roosevelt Penrose szenátor állításait jól megfon-

tolt, szándékos hamisításoknak minősítette. Azt mondta, hogy Penrose és társai a demokratikus és köztársasági párt korrump panamistáinak egyesülése, melynek az a célja, hogy a szabadelvű mozgalmat tönkretégye.

Az új japán császár trónraléptése. Tokióból jelentik, hogy a parlament tegnap rendkívüli ülést tartott, amelyen a miniszterelnök a következő császári leiratot olvasta fel:

„Császári őseim trónjára léptem és az a szándékom, hogy boldogult atyám nyomdokait fogom követni engedelmesen, elődeim előjára szerint. Joshihito.”

Azután egy félmillió jen hitelt szavaztak meg a temetési ünnepekre. A temetés egész költsége többet tesz ki kétmillió jennél, mely összegnek egy részét a császári ház adja. — György angol király japán új császárjának a térszalag-rendet adományozta. A kitüntetést Artur connaughti herceg adja át, aki hétfőn utazik el az elhunyt császár temetésére. — Knox amerikai külügyi államtitkár a Maryland nevű czirkálón Japánba utazott, hogy résztvegyen az elhunyt mikádó temetésén.

A balkáni helyzet.

— Gróf Berchtold Szinajában. — A béketanácskozás eszméje és a nagyhatalmak. — Mozgósítások mindenfelé. — A törökországi válság. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 24.

Ma este érkezett gróf Berchtold közös külügyminiszter Szinajába, hogy látogatást tegyen a román királynál. A jelen politikai viszonyok között nagyfotosságu ez a találkozás, mert feltétlenül összefüggésben van a balkáni eseményekkel és azzal az akcióval, amelyet gróf Berchtold balkáni béke megszállás érdekében indított.

Egyáltalában nem felel meg a valóság-
nak az a híresztelés, mintha ez az akció meg-
hiúsult volna. Olyan hírek merültek fel, mint-
ha az egyes külföldi kormányok bizalmatlan-
nok lennének gróf Berchtold javaslatával
szemben. Oroszország, — ezek szerint a hírek
szerint — azért bizalmatlan, mert nem tudja,
vajjon gróf Berchtold gondol-e az albánokon
kívül Macedóniára is, Anglia a török kor-
mány iránti helyzeténél fogva fogadja ked-
vezőtlenül ezt a tervet, amely a török kor-
málynak sem tetszik, sőt Olaszország is, mint
a monarchia szövetségese, rossz szemmel te-
kint az akció miatt Berchtoldra.

Ezek a híresztelések, amelyek már önma-
guknak is ellentmondanak, mind elenyész-
nek azok mellett a tények mellett, hogy az
összes hatalmak hozzájárultak a béketanács-
kozás eszméjéhez, sőt a török kormány is
örömmel fogadja az akciót. Annál is inkább,
mert hiszen a török kormány tudja, hogy itt
nem Törökország decentralizációjáról lesz
szó, csupán megbeszélések lesznek, amelyek-
nek eredményeit a porta haszonnal értéke-
sítheti.

A Balkánon még mindig fenyegető a
helyzet. Montenegró harcra készen áll, s
hozzájárul ehhez a balkáni háború helyzethez
még az is, hogy Oroszország a kaukázusi ha-
táron mozgósította csapatait. Az albánok tel-
jes nyugalmáról is korai volna még beszélni.
Igy tehát a béketanácskozás eszméje egyál-
talanban nem időszerűtlen.

Mai táviratainkat a következőkben adjuk:

Berchtold gróf a román királynál.

Budapest, augusztus 24. Gróf Berchtold a felelőségével és gróf Hoyos követségi tanácsossal holnap, augusztus 25-én utazik Szinajába. Károly király intézkedésére külön vonat fogja várni gróf Berchtoldot és felelőségét Predealon, ahonnan Szi-

najába fogja vinni. A megérkezésnél a királyi szárnysegéd fogadja a király vendégeit, kiket a pelesi kastélyba kísér. Délben a palotában bizalmas villásreggeli, este negyven terítékű diszebed lesz, melyre az összes követek és román miniszterek is hivatalosak. Este kilencz óraker hangverseny lesz a palotában, melyre nyolczvan vendég kapott meghívást. Vasárnap Majorescu Titusz miniszterelnök a Palace-szállóban ebédet ad a vendégek tiszteletére, kik vasárnap este elutaznak. Gróf Berchtold elmegy Bukarestbe is, hogy megtekintse a román fővárost. Diplomáciai körökben beszélnek, hogy gróf Berchtold Lipót közös külügyminiszter, aki eszóngrádmegyei birtokáról ma utazik el Szinajába. Ferencz József királytól levelet visz Károly román királynak. A levél tulajdonképen válasz Károly királynak arra a sajátkezi levélre, melyet Majorescu román miniszterelnök még a nyáron adott át Schönbrunnban a királynak. A mostani külpolitikai viszonyok között, különösen, amikor már Románia és Ausztria-Magyarország titkos szövetségéről beszélnek, rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak a király levelének.

Bukarest, augusztus 24. Gróf Berchtold külügyminiszter feleségével ma reggel programmszerűleg 8 óra 45 perckor Sinajába érkezett. A pályaudvaron Fürstenberg herceg, osztrák-magyar követ, a követtség összes tagjaival. Károly király képviselőjében Berange ezredes, királyi szárnysegéd, továbbá Majorescu Titus miniszterelnök várták a vendégeket. A pályaudvartól három automobilon a pelesi királyi kastélyba indultak, hol a király 10 óraker 1 óráig tartó magánkihallgatáson fogadta gróf Berchtoldot. 11 óraker Erzsébet királyné Berchtold grófné kíséretében automobil kirándulást tett. Gróf Berchtold és Fürstenberg herceg később utánuk mentek. 12 óraker bizalmas dejeuner volt a királyi palotában. Délután gróf Berchtold Sinajában több előkelő személyiségnél tett látogatást. 9 óraker este a hangversenyteremben nagy hangverseny folyt le, melyet 10 óraker 40 terítékes diszebed követett. A diszebeden az összes Sinajában időző diplomaták, valamint az összes román miniszterek részt vettek.

A román lapok gróf Berchtold látogatásáról nagyon szimpatikusan, egész cikkekben számolnak be és ezen látogatásban látják előjelét egy új osztrák-magyar-román szövetségnek.

Szinaja, augusztus 24. A román király gróf Berchtoldnak a Károly-rend nagykeresztjét, herceg Fürstenberg köveinek a román-rend nagykeresztjét és gróf Hoyos követségi tanácsosnak a román-csillagrend parancsnoki keresztjét adományozta.

Berchtold gróf békejavaslatára.

Páris, augusztus 24. A „Temps“ szerint egy előkelő török személyiség, akinek a nevét nem árulhatja el, a következőket mondotta a lap konstantinápolyi levelezőjének gróf Berchtold tervéről:

— Gróf Berchtold javaslatát Konstantinápolyban vegyes érzelmekkel fogadták. Elismerik, hogy oly javaslat felvetésénél a legjobb szándék vezérelte gróf Berchtoldot Törökország iránt, de az intervenció nélkülözi a szükséges világosságot. Nemesak arról beszél, hogy a kis Balkán államoknak kell tanácsokat adni, de Törökországnak is. És itt rejlik a veszedelem.

Azonkívül megfosztja a javaslat Törökországot, amely a decentralizáció híve, saját kezdeményezésének előnyeitől és kiteszi annak a veszedelemnek, hogy tekintéljére a mohamedán lakosságnál ceorbát szenved.

Ma tehát az intervenció mögött csakugyan jó szándék rejlik, meg kell mondani, hogy a forma igen ügyetlen. Török körökben azonban azt hiszik, hogy az osztrák-magyar diplomácia semmiféle ügyetlenséget nem követett el. Ugy látszik Ausztria-Magyarország szolgálatot akart tenni balkáni klienseinek és meg akarta nekik mutatni, hogy Oroszország részéről csak szavakat hallanak, de Bécs felől praktikus eredmények várhatók. Gróf Berchtold javaslata nem egyéb, mint az utolsó incidens az Ausztria-Magyarország és Oroszország közti harcban. Berlinben is tudják ezt és ezért megle-

hetősen hűvösen fogadták gróf Berchtold tervét. Végül ezekben foglalta össze az „ottomán előkelőség“ mondanivalóját.

— Gróf Berchtold javaslata tehát némelyek előtt ügyetlenség, mások előtt ellenséges aktus barátságos formában.

Bécs, augusztus 24. A „Politische Korrespondenz“ értesülései szerint Dumain francia nagykövet a külügyminisztériumban megjelent, hogy hivatalosan értesítse a minisztériumot, miszerint a francia kormány készséggel hajlandónak nyilatkozott részt venni a gróf Berchtold által kezdeményezett nézetcsereben Törökországot illetően. A távollevő gróf Berchtold külügyminiszter képviselőjében — a miniszter tudvalevőleg Romániába utazott — Mecchio első osztálytanácsos vette át ezen jelentést.

Törökország nem utasította vissza a békekövetítést.

Bécs, augusztus 24. Azokat a jelentéseket, amelyek szerint a török kormány gróf Berchtold indítványát nem hajlandó tanácskozás tárgyává tenni és hogy még a hivatalos tudomásulvételeire sem hajlandó, az itteni illetékes körök teljesen alaptalannak nyilvánítják. A külügyi kormány egyáltalában nem járult ilyen irányú javaslattal a porta elé, már azért sem, mert nem is volna helyénvaló, hogy a portát a saját törekvéseinek támogatására szorítsa. Illetékes helyen úgy tudják, hogy Kiamil pasa és Noradunghian külügyminiszter gróf Berchtold indítványát kedvezően fogadták.

Bolgár hang Berchtold akciója ellen.

Szofia, augusztus 24. Protogeroff nyug. állománybeli ezredes, a maczedón jótékonykezélu társaság bizottságának elnöke egy interjúban kijelenti, hogy a gróf Berchtold által kezdeményezett decentralizáció, különösen ha azt Törökország keresztül vinné, csak port hintene a hatalmak szemébe. Az első feltétel a Maczedóniában és Drinápolyban bevezetendő reformok dolgában az volna, hogy ezek a reformok, melyek a teljes autonómiához vezetnének, Európa ellenőrzése alatt megvalósíthatóknak, Európa ellenőrzése csak akkor fog inaktívatni, ha Bulgária hadserege közbe fog lépni.

Montenegró harcra készen.

London, augusztus 24. A „Daily Express“ párisi tudósítója jelenti, hogy Nikita király, népe kívánságának engedve, elrendelte a hadsereg mozgósítását. A montenegrói nép már régebb idő óta követeli, hogy a törököknek a keresztény lakoságon elkövetett erőszakosságait meg akarja bosszulni, s a király a nép óhajításának engedve, hadilábra helyezte hadseregét. Ha Montenegró a háborút eddig még nem üzent meg Törökországnak, ez nem sokára mégis be fog következni. A montenegrói török követ felszólította a konstantinápolyi kormányt, hogy a nyugtalanságnak hamarosan és energikusan vessen véget.

A „Daily Mail“ szerint Ausztria és Magyarország megszállotta a novibazári szandzsákokot.

A katolikus albánok Durazonál megtámadták a török csapatokat, de a törökök visszaverték őket. A harcban husz albán elesett, hetvenen megsebesültek.

Török körökből eredő információk szerint, Montenegró a határon 34.000 katonát összpontosított.

Az orosz mozgósítás.

Konstantinápoly, augusztus 24. Az erzerumi váli táviratozza, hogy Oroszország Sarikamysban 60.000 katonát összpontosított.

Az albániai helyzet.

Athén, augusztus 24. Az athéni ügynökség jelenti, miszerint más híresztelésekkel szemben közölheti, hogy az albánok megszállották Beratot és Valona ellen nyomulnak elő. A helyzet egész Albániában nagyon bizonytalan.

Albán vezérek Triesztben.

Trieszt, augusztus 24. A „Triester Tagblatt“ jelenti, hogy néhány nap óta az itteni Excelsior

Palace hotelben lakik Izmail Kemal bej és Fazil basa Topiani, a két albán vezér. A nevezettek kijelentették az idézett lap egyik munkatársának, hogy Triesztben mint magánszemélyek tartózkodnak, hogy a legutóbbi idők fádalmait kipihenjék. Izmail Kemal bej kijelentette, hogy reméli, hogy az Ibrahim basa alatt álló kormánybizottság és az albán vezérek közt sikerült barátságos megállapodást létrehozni. Triesztből a két albán vezér visszautazik Konstantinápolyba.

A török kormányválság.

Konstantinápoly, augusztus 24. Itt hírlik, hogy a katonai liga nyomást gyakorol abban az irányban, hogy a kabinet két nap alatt mondjon le és hogy Kiamil basa nagyvezérré neveztesék ki.

Törökország kölcsöne.

London, augusztus 24. A Reuter-ügynökség értesülései szerint a Frankfurter Zeitung ama híre, hogy Törökország az Ottomán Bankkal egy 1.250.000 török fontnyi előleg iránt tárgyal, nem pontos. Az Ottomán Bank csak mint közvetítő szerepel és azon van, hogy állami utalványokat a nevezett összeg erejéig elhelyezhessen, ami részben már meg is történt. A pénz hováfordítása iránti feltételekről nincsen szó, szintoly kevéssé arról, hogy fentartották volna az ellenőrzési jogot.

Vádak a komité ellen.

Konstantinápoly, augusztus 24. Riza Tevfik, volt képviselő az Ikdamban folytatja a komité ellen irányult szigorú kritikáját. Helyteleníti annak imperialisztikus politikáját, amely Törökországban nem helyénvaló s kifejezi, hogy a komité a háború folytatását akarta, hogy hatalmát megtarthassa s még most is intrikál a békepouparlék ellen. Elégedetlenséget akar a kormány ellen fölkeltetni, midőn hamis híreket bocsát világgá. Végre kéri a nemzetet, hogy a szerencsétlen háborúnak vessen véget. Az ifju-törökök megkísérelték, hogy a komité ellen Erzerumban ellenséges tüntetéseket rendezzenek, ami azonban a fogaatosított rendszabályok folytán nem sikerült. Erzerumban ki fogják hirdetni az ostromállapotot.

Konstantinápoly, augusztus 24. Az ifju-török sajtó nap-nap után polemizál gróf Berchtold kezdeményezésével. Ezen polemizálással, különösen a Tanin lappal szemben, Riza Tevfik volt képviselő az Ikdamban cikket közöl, melyben élesen kritizálja az ifju-török Komité és egyenesen szemére veti, hogy fenhéjázó terveit és ígéreteit daczára nem hozta be az egyenlőséget, gyanusította a lakosság összes elemeit, nacionalisztikus politikájával szándékosan lehangozta az összes nemzetiségeket, különösen pedig a görögöket és hogy azonkívül a törökök szenvedélyeit keltette fel, miben a Tanin mesternek mutatkozott. A komité tehát, melynek célja a kisebbségi uralom biztosítása volt, egy oligarchiát ültetett be és a hamis hírek (mint pl. hogy Albániában a készpénzadó fogják bevezetni) által előidézett ingerültségét az albánoknak arra használta fel, hogy Albániába nagyobb csapatömegeket küldjön. Ma már az összes ottománok belátták, hogy egy testvérgyilkoló kormány gyászosabb minden küllenségnél. A nemzet megbuktatta ezen kormányt, mert különben kiyándorlásra kényszerült volna. Hasonló értelemben nyilatkozik a Tanimat is.

Török tábornok Oroszországban.

Pétervár, augusztus 24. A „Novoje Vremja“ megbízható konstantinápolyi ferrásból arról értesül, hogy Goltz basa tábornok legközelebb fontos küldetéssel odaérkezik. Az utazás Vilmos császár megbízásából történik és török katonai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak neki.

A háború.

Konstantinápoly, augusztus 24. A belügyminisztériumhoz érkezett távirat szerint az olaszok folyó hó 17-én a Hodeda melletti török táborra lövöldöztek, mely alakkal néhány löveg a körház közelében leesett és öt embert megsebesített.

Samassa érsek temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 24.

Az a nagy gyász, mely *Samassa* József egri bíboros-érsek elhunytá alkalmából országosan megnyilvánult, méltó módon fejeződött ki az egri temetésén, mely ma délelőtt folyt le. *Samassa* temetéséről a következőket jelentik Egerből.

Már reggel nyolcz órakor rendőrség, katonaság és tüzoltóság vont kordont az érseki palota körül, ahova csak a meghívott vendégeket és a küldöttségeket bocsátották be. Egyenesen a pálya-udvarról érkezett az érseki palotába a király képviselője, *Pálffy* Miklós herceg magyarországi udvarnagy, aki *Ridárcsik* Imre kanonok kíséretében az érseki fogaton hajtattott be a városba, amelynek utcáin a lámpákat gyászfátyollal vonták be. — Egymásután jöttek a palotába a kormány képviselőiben *Székely* Ferencz igazságügyminiszter, gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőiben *Náray Szabó* Sándor államtitkár és *Andor* György prelátnak, miniszteri osztálytanácsos, a főrendiház részéről *Almássy* Imre és *Almásy* Kálmán grófok, a püspöki kar részéről gróf *Széchenyi* Miklós nagyváradi, sipeki *Balás* Lajos rosznyói, *Fischer-Colbrie* Ágost kassai és *Várady* L. Árpád győri megyéspüspökök, továbbá *Kohl* Medárd esztergomi segédpüspök, *Takács* Menyhért jászói prépost-prelátnak, *Békefi* Remig zirczi apát, a hadsereg képviselőiben *Boroevics* Szvetozár hadtestparancsnok, *Arst* Artur hadosztályparancsnok és *Csicseric* Miklós dandárparancsnok, továbbá több törvényhatóság, testület és egyesület képviselője s a nagyszámú gyászközönség körében ott voltak *Károlyi* Mihály és *Mailáth* József grófok is.

Mialatt az érseki palotában a gyászoló közönség és a sok küldöttség gyülekezett, a papság a székesegyház szentélyében helyezkedett el és onnan háromnegyed 9 órakor az egyházi jelvények és a kórmenei kereszt elővitelével karingben vonult át az érseki palotának parkjába, ahol időközben fölraflatoltak a nagy halottat. A szürke márványszínű koporó négy oldalán a bíboros címere volt elhelyezve, tetején pedig a főpapi jelvények: az arany kehely, a bíborosi kalap, a püspöksüveg, a miseruha, a pásztorbot, evangéliumos könyv. A papság bevonulása után *Szmrecsányi* Lajos érsek megkezdte a beszénelést. A beszénelés végzetével a menet a következő rendben vonult át a székesegyházba: elől haladt a katonai zenekar, ezt követték a földmives egyesületek, a tapintézetek, a hitközségek, a városok és vármegyék küldöttségei, a hivatalok képviselői, a polgári daloskór, az egri daloskór, a papság, az állami és katonai előkelőségek. Utánuk a halottas kocsi haladt, amely mögött a rokonság, a *Samassa* és *Szmrecsányi* családok tagjai, a szerzetesek és az urihölgyek zárták be a menetet. A király, a kormány, a főrendiház és a kultuszminiszter képviselői a temetést végző *Szmrecsányi* Lajos érsek oldalán haladtak.

Az egész utvonalon, amerre a menet elhaladt, az érseki palota kapujától a testületek és küldöttségek, a szerzetesek és az urihölgyek foglaltak állást a kordon mögött. A környék népe nagy tömegben vonult föl a temetésre. A templomba érve az érseki uradalmak tisztartói vitték vállukon a koporsót a kupola alatt álló *castrum dolorisra* és megkezdődött a gyászmise, amelyet *Szmrecsányi* Lajos érsek pontifikált fényes segédlettel. Rekviem után a főpapot megillető infulás abszolúciókat a következők adták: gróf *Széchenyi* Miklós nagyváradi, *Várady* L. Árpád győri, *Fischer-Colbrie* Ágost kassai és sipeki *Balás* Lajos rosznyói megyéspüspökök. Az utolsó abszolúciót a pontifikáló *Szmrecsányi* érsek adta.

Ezután ismét menetté alakulva, a koporsót levitték a székesegyház sirboltjába, amelynek körfolyosóján a harmadik fülkében helyezték örök nyugalomra a nagy halottat. Itt *Szmrecsányi* érsek elvégezte az utolsó beszénelést, amely alatt az egri polgári daloskór a *Mért oly borus* kezdetű gyászeneket adta elő. Ennek végzetével mindany-

nyian visszatértek a templomba, ahol a szokásos *Gloriosum-misé*t *Kohl* Medárd püspök pontifikálta az egri egyházmegyei papság segédletével. A gyászoló közönség a mise után széjjel oszlott. *Szmrecsányi* Lajos érsek a gyászoló küldöttségeket fogadta. Délben a Korona-szállóban az új érsek megvendégelte a vendégeket.

A temetés után az új érsek installációja is szóba került. Ugyanis az utódlás jogával kinevezett püspökök rendszerint elődjük temetésének végzetével foglalják el trónjukat és veszik át az egyházmegye kormányzását. Ez külsőségeiben akként szokott megnyilvánulni, hogy a gyászszerzetartás és a temetés befejeztével az utód elfoglalja a székesegyházban az evangélium oldalán lévő trónt és teljes főpapi díszben elrendeli kinevező-okmányainak fölolvását, aminek megtörténte után az egyházmegye papsága hódolatra járul eléje. Ez az aktus ma *Egerben* elmaradt, aminek kizárólagos oka az, hogy az utódlási jogával kinevezett új érsek ő feléje kezeibe még nem tette le az esküt. *Szmrecsányi* Lajos érsek intronizációja tehát csak az eskü letétele után történik meg, jöllehet az egyházmegye ügyeit már kinevezése óta intézi.

Az embertelen anya,

— Halálra kínozta a gyermekét, —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 24.

Pár héttel ezelőtt névtelen feljelentés érkezett a rendőrségen, amelyben elmondották, hogy *Nagy* Józsefné, *Irgang* Regina Avar-utca 19-ik száma alatt lévő lakásán halálra kínozta gyermekeit. Az anonim-levél borzalmas részleteket tárt föl az embertelen anya kegyetlenségéről. A levél minden sora annyira határozott volt, hogy minden betűjéből kiérzett, hogy a följelentő a szentiszta igazságot mondotta el. Azonnal megindult a rendőri vizsgálat, amely mára szenzációs részleteket derített ki.

Krecsányi Kálmán főkapitány-helyettes, detektívönök vette kezébe a nyomozást és a kutatással egyik legügyesebb detektívjét, *Dániel* csoportvezető detektívét bízta meg. *Dániel* mint az új vice házmester szerepelt s így minden feltűnés nélkül figyelhette meg *Nagy* Józsefné viselkedéseit. — Nagyné az első emelet 4-ik száma lakást bírta. A konyha abalaka az udvarra nyílik, a szoba ellenben az utcára néző részen van. A detektív mindenek előtt az ablakon akarta megfigyelni a megvádolt anyát, de a sűrű függöny fölfogta a kíváncsi tekintet. Éjszaka is megpróbálkozott, de minden igyekezete meddő maradt. Az asszony egy pillanatra se vette le a függönyt, a lakásba nem lehetett belátni. A detektív kutatásának némi eredménye azonban mégis mutatkozott. Kétszer-háromszor gyöngye nyöszörgést és jajgatást hallott ki a konyha felől.

A figyelő detektívnek feltűnt, hogy a bejelentő-lap szerint *Nagy* Józsefnének két gyermeke van: az ötéztudós kis *Károly* és a tízhónapos *István*. A kis *Károly* azonban sohasem mutatkozott, csak a csecsemő *Istvánt* látták néha az udvarbeliek Nagyné karján. A kis gyermek feje össze-vissza volt verve, sebhelyek éktelezítették el arcát. Az anya azonban az érdeklődőknek hamarosan készen volt a felelettel:

— Beteg lett a szentem s a csunya, ragályos betegségnek megmaradt a nyoma!

A detektív mindent kihallgatott, de a másik gyerekről senki sem tudott felvilágosítást adni. Csak arra emlékeztek, hogy régebben még a többi fiucsakkal együtt játszadozott az udvaron, de egyszerre eltűnt és senki sem látta azontul. Néha éjszakánként gyermekirás sivitott bele a csöndbe, de semmi másról nem tudtak.

Dániel detektív ma cselhez folyamodott. Beállított az asszonyhoz és bemutatkozott:

— Kérem, én a Gyermekvédő-Liga kiküldötté vagyok! Ugy hallom, hogy ön nagy nyomorban él és alig képes a gyermekeit eltartani. Ha átadja nekünk a gyermekeket, mi hajlandók vagyunk gondoskodni róluk . . .

Az asszony nagyon megörült az ajánlatnak. Az arcán felcsillant az öröm:

— Nagyon köszönöm a szíveségüket, de csak az egyik gyereket adhatom át. Itt van a bölcsőben, a kis *István* . . .

A detektív közbeveté: —

— Hát a másik, a *Károly* hol van?

Az asszony egy pillanatra megdöbben, de aztán gyorsan válaszolt:

— A *Károly* nincs nálam, nincs Budapesten, vidéken van egy rokonomnál . . .

Az asszony egy önkéntelen mozdulattal azonban elárulta magát. A kamra ajtajához sietett és elzárta. A detektív odaugrott és felrántotta az ajtót. Borzalmas látvány tárult elébe. Egy kis szalmán fetrengött a szerencsétlen kis fiú. Az egész teste csupa seborradás, némelyikből még szivárgott a vér. Riadtan, bambán nézett a belépőkre és állati, artikulálatlan hangot hallatott.

Most már megkezdődött a rendőrség tulajdonképpeni munkája. A mentők a gyereket behozták a főkapitányságra. A rendőrorvos megvizsgálta: tizenhét súlyos seb van a testén. A szerencsétlen fiucska egyelőre ápolás alá veszik, később pedig a Gyermekvédő Liga veszi gondozásába.

Az embertelen, bestiális anyát is behozták a rendőrségre. Eleinte minden vallomást megtagadott és az ügyeletes rendőrtisztviselőnek folyton csak azt hangoztatta:

— A gyerekekkel azt teszek, amit akartok, ahhoz senkinek semmi köze . . .

Később azonban belátta, hogy ez rossz védekezés és hirtelen más taktikához folyamodott. Részletesen mesélte el, hogy a fiú a kályha mellett játszadozott és így égette meg magát. A rendőrségen persze nem hittek a hazugságainak és a megindult nyomozás hamarosan kiderítette az igazságot.

Irgang Regina ezelőtt 7 évvel ment férjhez *Nagy* József hivatalnokhoz. Az asszony azonban nagyon házastársát nem szerette és a férfi nem bírta vele. Egy évvel ezelőtt ott hagyta és vidékre költözött. Az asszony ekkor megismerkedett egy pénzügyminiszteri főtisztviselővel, az ismeretségből csakhamar viszony lett. Az asszony azonban törvényesíteni akarta a viszonyt és addig erőszakolta a dolgot, míg a férje elvált tőle. A miniszteri tisztviselő azonban még most sem volt hajlandó elvenni az elvált asszonyt és most már azal a kifogással állt elő, hogy a gyerekek miatt nem lehet a házasságból semmi sem. Az embertelen anya még a gyermekeit is feláldozta volna szerelmének.

A rendőrségen a gyermekkínzó anyát a kihallgatás után letartóztatták.

EGYHÁZAK.

— (Izgalom a főpapi karban.) A magyar római katolikus főpapi karban nagy az izgalom. Nem a *Samassa* érseki széke miatt, amelynek már örökébe lépett *Szmrecsányi* Lajos. A bíborosi kalap és a hercegprímási szék utódlása körül támadtak az izgalomok. A legújabb hír szerint a magyar kormány és a bécsi nunciatura között megállapodások jöttek létre nagyérdéki és kényes magyar egyházi ügyekre vonatkozólag. Befejezettnek mondják, hogy *Csernoch* János az új kalocsai érsek, mint koadjutor „cum jure Juccessionis” a megrongált egészségi állapotú aggastyán hercegprímás mellé kerül, viszont *Mailáth* György erdélyi püspök, akit személyi sulya mellett családjának a tekintélye is komolyan jelölt a hercegprímási méltóságra, a bíborosi kalapot kapja meg. Ha természetesen *Csernoch* elnyeri a hercegprímási méltóságot, a bíborosi kalapja sem fog elmaradni, mert Magyarország ezelőtt mindig három bíboros volt. Ezek szerint most a magyar főpapi karban az ügyes diplomata, *Csernoch* áll elő, de ha gyorsan fordul a magyar politika, gyorsabban, mint a Vatikán határozhatna, akkor esetleg *Mailáth* gróf felé int a hercegprímási jogar . . .

— (A nemzetközi eucharisztikus kongresszus) kezdetének közeledtével mind hatalmasabb arányokban bontakozik ki e nagy esemény képe. A bécsi bizottságnál eddig 60.000 résztvevő jelentkezett, amely szám előreláthatólag most már napokint rohamosan növekedni fog és a körmenet napján legalább 150.000 idegen fog csatlakozni Bécs város katolikus népéhez.

— (Zsidó népgyűlés.) Szatmárról jelentik: A magyarországi zsidóság körében tudvalevőleg mozgalom indult meg, hogy mindkét hazai zsidó felekezet, hogy az ortodox és a neolog egyesüljön. A mozgalom sikere érdekében most dr. Klein Adolf, a szabadkai hitközség elnöke, országos agitációs körutra megy, amelynek első állomása Szatmár lesz, ahol holnap délután népgyűlésre hívatják egybe a zsidóságot.

Kis detektív a mellényzsebben.

Hámavel a párisi detektívkar főnöke detektív-akadémiát alapított Párisban, ahol külön e célra írt tankönyvekből nevelik a detektívet. Miután nálunk eredeti ötletek híján mindent utánóznak, a Pesten megnyílt detektívakadémia tantervét és beosztását van szerencsénk ismertetni.

A detektívakadémiába csak analfabéták és pályatervestett egyének vehetők fel. Lecsusztottak előnyben részesülnek. Intelligens arcu emberek mellőzendők és csak torzonborz bajszu, vaskos szemöldökű, potrohos csaposlegények vehetők figyelembe, minthogy a detektívet már fél mértföldről fel kell tudni ismerni.

A jelöltek mindenekelőtt fekete kemény égenkalapot és kampós botot kapnak. A felvételi vizsga alkalmával a jelöltnek be kell bizonyítania, hogy tenyerén tudja hordani a delikvenst. Vagyis úgy hordja a tenyerét a delikvens arcához, hogy az arról kédul. (A kódulási engedélyt a közigazgatási osztály adja ki.) A vizsgálat színhelye: a városi-göti erőmérő-bódé pofozóházja.

A delikvens, ha kiállotta a vizsgát, akkor beiratkozik az első osztályba. A tananyag főrészt a természetrajz foglalja le. Nevezetesebb fejezetek: az ismeretlen tettes boncz- és lélektana, gyilkossági tereptan kéjjel és kéj nélkül; a pasas fogalma és jelentősége.

Fizika: különböző erőműveletek, ugymint: pofozás, rugás, agyba-föbe verés különös tekintettel a tüntetésekre.

Méltan: a közönség felülete, al-felülete, a fül huzhatósága, a hát terjedelme és ütlegbefogadó képessége. Fog-mértan kiütésekkel, az emberi test verési hordereje. Képviselőházi kiürítések.

Földrajz: a nyomok botítása. Ismeretlen tájak, ahol a tettes található, ártatlanul meghurcoltának földönfutóvá tétele.

Számtan: Pofonok hatványa, gyökvonás a pasasból körre emelés.

Torna: Kézcsavarás, orr-box-gyakorlatok, nyak csigolya ferdtítés, apró hőhérszolgálatok.

Nyomozás: „Te voltál gazemcer” — zsidási gyakorlatok; szagismeret és szimatoló tanulmányok; czafolatlan, erőszakoskodás különös tekintettel a nyomozás balsikerére: ujlennyomatok a gyanúsított bőrén, előállításai gyakorlatok és felsülések.

Helyesírási gyakorlatok és a jelentések megfogalmazása. Nyakatekert filozófia-tan.

Ének: „In vagyok a Sherlock Holmes” kuplé és „Soha se halunk meg” zenéjére „Sohse fogjuk meg a tettest” című induló.

Ez a pompás tananyag és a detektívakadémia tanterve egyszeriben megváltoztatja a detektív-testület-nívóját. Ezentúl ha egy betörőt elfognak, fel fog kiáltani a detektív:

— Várjon csak betörő ur! Előbb fellapozom a tankönyvet, hogy mi is a tenni valóm.

S míg a detektív lapoz, azalatt a betörő eloson. Ami végeredményében mindegy, lásd ismeretlen tettes című fejezetet.

Igy megnyugtató, hogy ekként lenne jó detektív a mellényzsebben, de csak a mellényzsebben. A rendőrségen nem.

Egyébként lásd a reklám-rendörkapitányok című ön-dics-illatu fejezetet.

Fakir.

A kissármási és budatelkei földgáz.

Budapest, augusztus 24.

Mindez ideig a külföldi tudósok azt tartották, hogy a kissármási földgáz-forrás bőség tekintetében az egész világon a második helyen áll, de a legutóbbi furások és tereptanulmányozások után azt sejtik, hogy a kissármási a budatelkivel együtt néhány próbafurás után *tul fogja szárnyalni* az amerikai óriási földgázforrást. Ezek a külföldiek bebarangolják az egész környéket, üres vasrudakat, vascsöveket vernek itt-ott a talajba és az értékesnek ígérkező furási helyeket megjelölik.

Budatelke nevű határában van Ferenczy Géza földbirtokosnak mintegy 2000 hold kiterjedésű birtoka, amely a kissármási talajjal földtanilag azonos fekvésű lévén, a külföldi kutatók ide is ellátogattak és azt tapasztalták, hogy a földbirtokos udvara mellett elterülő ingovány *mérhetetlen mennyiségű földgázt* rejt maga alatt. Minapában egy frankfurti gyáros alkudozott Ferenczy Géza birtokára, de a régi erdélyi „lófő” sarjadék hazafiatalanságnak tartja a birtoknak idegen kézre juttatását. Ő inkább szűkebb kilátás mellett, *hazai tőkésék* bevonásával óhajt egy részvénytársaságot alakítani, amely majd annak idején cement- és vasbetongyárat, papírt- és tapétagyárat, posztógyárat, szántóföldi öntözőgépet, műtrágyagyárat és cukorrépagyárat állítana fel.

A budatelkei földalakulatokból és az ott észlelt jelenségekből a szimatoló külföldi szakemberek azt következtetik, hogy *Budatelkén* sokkalta bővebb források vannak, mint *Kissármáson*. Pedig ma már az eddig furt kissármási kutakból naponta *egy millió köbméter gáz* volna kiszámányolható, amely nyers értékben Budapesten *hetvenhárom millió koronának* felel meg. Ámbar a nagyobb gázforrások nyílásait utászkatonákkal betemetették, elzárták, mégis tömegtelen mennyiségű gáz illan el, vész kárba. A nyílások eltömésével csak azt érték el, hogy a kisebb mennyiségben elillanó gáz nem tűzveszélyes. A környékbeli akáczfák koronája száraz, csupasz; csak a tövéből nő ki itt-ott az oldalhajtás. Ezek a közelmúltban lezajlott tűzijáték romboló hatásának hirdetői. Ezen a lapályon néhány hónappal ezelőtt lángtenger állott, hol 20—30 méter magas lángnyelvek világították be három vármegye magaslatait.

Az ezen lapályon furt kutak alatt kiszámíthatatlan mennyiségű földgáz rejlik. Ezeket a kutakat is nagyobbára külföldi gyárosok furatták, amely furásokkal csak azért kellett abbahagyni, mert a feltörtelt, felaprózott földrétegek felzárására és kimosására szolgáló mosóvíz tömege gyenge volt arra, hogy az iszonyu erővel kifelé tóduló földgáz kitérését megakadályozza.

A tízes számú gázforrás kutja, melyet folyó évi július 15-én kezdtek furni és amely 48 méternyire volt csak furható, oly bő földgázforrást rejt, amely *naponta háromszáz köbméter gázt* ad. Lejebb furni itt nem tudtak, mert a furás közben alkalmazott mosóvizet a roppant nagy erővel kitérdülő gáz 15—20 méternyire a magasba felecsapta annyira, hogy a piramis alakban épült *furóház tetejét csaknem felszakította*. Ezen kut felső vashenger nyílását nagy gonddal elzárták, de másnap a furás oldalán, majd amikor ezt is eltömtek a kut nyílásának pereme alatt tört magának utat a gáz.

A kilenczes számú kut emberfejnyi átmérőjű vashengerének teteje nyitva áll. Ezen *naponta háromszáz köbméternyi gáz ömlik el szabadon* és pazarlódik a nagy légürben, amely gázért Budapesten naponta hatvan koronát, évente 21.900 koronát kellene fizetni. Ez a kilenczes számú kut éjjelnappal kísérteties zugással, sístergéssel, majd ritmikus loccsanással pöfögi a gázt a vashengeresövön át. Ezt a kutat harmadfél hónappal ezelőtt furták; a tulajdonosa éppugy, mint a tízes számú kuté: *Tumann, halle-i gyáros*. Itt nyolcvan méternyi mélységben már oly dus gázérre bukkantak, amely *naponta háromszáz ezer köbméter gázt* szolgáltat. Itt tovább is furtak, de ezzel csak a gáz kiapadásának idejét akarták hozzávetőleg megállapítani. De kétszáz tíz méternél itt sem tudtak

mélyebbre furni, mert a mosóvíz itt is gyengének bizonyult a gáz kitérdülő erejének legyőzésére, bár a vizet *negyven löreejű gép nyomta alá*. Ezt a kutat jól elzárták.

Elszomorító jelenség az, hogy Erdélyrésznek eme kincses forrásokkal bőven megáldott helyén eddig mindössze *csak két kisebb fajta gyár épült*, a kissármási földgáz területén. Az egyik téglagyár, a másik műtrágyagyár. Mindkettőnek kitünő talaja van itt, mert míg az egyik a 25 lépésnyire fekvő hegyoldal kitünő agyagából gyurja, formálja és égeti a téglát, a másik a talajból anyagát sárgászöld színű krisztályos salétromához.

A minap Mály Sándor miniszteri tanácsos, a magyar bányászat főnöke tekintette meg törölvérről ezeket a gázforrásokat, vele voltak báró Perényi főispán, Picker bányáigazgató, Böckl, Bárdossy és Remenyik főbányatanácsos és Böhm főmérnök. Ezek egybehangzón kijelentették, hogy a Kissármáshoz közeli lapály *oly óriási mennyiségű földgázt rejt méhében és gáztartánya oly óriás, amelynek párja a világon sehol sincs*. A geológusok és bányászok ezzel elvégezték munkájukat. Most a töképezéseken és a gyárosokon a sor, hogy ezt a kedvező alkalmat kihasználják és ne akkor sopánkodjanak majd utána, amikor már késő.

Hát képtelen a magyar leleményességre? Hej, ha ez Amerikában volna: gombamódra keletkezne a gyárak és rövid egy-két év alatt virágzó gyárváros létesülne e területen.

Hisz munkaerő van itt fölös számban. Oláhok, ruthének, sőt magyarok is nagy számmal vándorolnak idegenbe! Ez a vállalat legkevesebb sem kockázatos, mégis talán azt várjuk, míg a külföldiek kaparják ki nekünk a sült gesztenyét?!

Ennek oka nem másban, mint a hazánkban dúló ázsiai áldatlan politikai viszonyokban rejlik, mert bennünket magyarokat a külföld még mindig barbár népek és Ausztria játékszerének, gyarmatjának tekint. Azért a komolyan érdeklődő töképezések egyelőre csak tapogatóznak. A komoly cselekvéssel pedig főként azért késnek, mert félnek a hirtelen bekövetkező politikai fordulattól.

Nemcsak a népben, hanem a kormányban sem biznak. Ők úgy látszik, ki akarják börtölni a magyar nemzet jelenlegi válságos helyzetét, az amerikai gyors cselekvést pedig arra az időre halogtatják, míg vagy a jelenlegi államfőt a trónvárományos váltja fel, vagy esetleg, míg az ország más gazdát nem cserél. Ennek a jobb sorsa érdemes szegény országnak az volna most, még ideje korán a legbülesebb teendője, hogy a magas kormányra nem támaszkodva saját erejéből, előzze meg a kapzsi idegesnek letelepedését.

Dr. Flóris Áron.

TÁVIRATOK.

Bulgária ünnepele.

Szofia, augusztus 24. Ma volt évfordulója annak a napnak, midőn 1877-ben bolgár önkéntesek a Sipka-szoros védelmében résztvettek. Ezt a napot ma különös fényvel megünnepelelték. Délelőtt a székesegyházban ünnepies istentisztelet volt, amelynél az összes fegyvernemek küldöttségei, a szerb-bolgár háború veteránjai, a macedón jótékony iáfézet zászlókkal és nagyszámu közönség vett részt. Az egyházi szertartás után a szabadító czár emlékszobra előtt a veteránok koszorukat tettek le és a lakosság hazafias tüntetést rendezett. Az agg harcosokat, midőn a városon átvonultak, lelkesen megéljenezték.

Harcz a marokkói trónkövetelével.

Páris, augusztus 24. El Hiba marokkói trónkövetelő — mint a „Matin” Tangerből közli — kibocsájtott proklamációjában a szokásos vallásos bevezetése formula után következőket mondja:

„A kaidok által kivetett adók a mai naptól fogva el vannak törölve. Tagadjatok meg minden adót, amelyet töletek követelnek.”

El Hiba hiveinek száma napról-napra szaporodik. El Hiba megszállotta Marakést, hol — mint Tangerben hire jár — körülbelül tíz francozia van,

kik egyelőre egy kaidnak erődhöz hasonló palotájában találtak menedéket. Liautey tábornok elhatározta, hogy Mangin jelenleg 4000 emberből és két ütegből álló csapattestéhez csatlakozik, amely most Marakes felé vonult. Mangin most Mehra Ben Abu mellett, Marakesből négy napi járóföldre táborozik. Marakes védelme rendkívül gyöngye, Ben Hiba el-lenszultánnak csak két rozoga ágyuja van. A francia tábornok azt hiszi, hogy gyorsított menetben haladva, a várost meglepheti.

Páris, augusztus 24. Muley Jusuf szultán nagyvezére, Liautey tábornok közbenjárásával a francia kormányhoz a következő táviratot intézte: A szultán értesíti a köztársaság elnökét, abban a pillanatban, midőn a marokkói nép képviselőinek hódolatát fogadja, arról az akaratáról, hogy az ententeot kiegészíteni és teljessé akarja tenni a Franciaországgal való barátságos működést a béke művén és a sheriffi nép haladását illetően, amelyen a két barátságos kormány is fáradozik. — Poincaré miniszterelnök a következőképp válaszolt: Fallières miniszterelnök élénken meg van elégedve a szultánnak adott ígéretével, hogy Franciaországgal Marokkó megnyugtatásán és fejlődésén barátságosan együtt akar dolgozni. A köztársaság kormánya a mohamedán lakosság hitelveinek és tradíciójának tiszteletével a kormányt abban a törekvésében fogja támogatni, hogy országának a civilizáció előnyeit megszerezhesse.

Páris, augusztus 24. A Havas-ügynökség Tangerből jelenti: Liautey tábornok tudakezödni fog, vajjon a marakesi francziák nem érletik-e el a partot. Addig a jelenleg Meskraben Abuban formált repülőhadosztalozat készületben marad, hogy szükség esetén a marakesi francziák segítségére siessen.

Bolgár bandák garázdálkodása.

Szalóniki, augusztus 24. A metsovoni adóhivatal főnökének helyettesét egy 15 tagú görög banda elrabolta. Kísérőjét, a telefonhivatal egyik alkalmazottját, halálosan megsebesítették. Egy 12 tagú bolgár banda Chevgelli mellett egy majorból 12 fegyvertelen juhászt elrabolt. A major tulajdonosától a rablók 200 font megváltási díjat és 20 revolvert követelnek. Azzal fenyegetőznek, ha kérésüket nem teljesítik, lemészárolják a juhászokat. Egy katonai különítmény rajtaütött Csornopejev bandáján. Harec támadt, amelyben két bolgárt agyonlőttek és ötöt megsebesítettek. A többiek elmenekültek. A banda öt Mannlicher-fegyvert hagyott a harc színhelyén.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Vasárnap, augusztus 25. — Róm. kath.: I. 13. Lajos kir. — Prot.: I. 12. — Görög-orosz: augusztus 12. G. 13. Anicet. — Zsidó: Elul 12. — A nap két reggel 5 óra 9 perczkor, nyugszik este 6 óra 54 perczkor. — A hold két este 6 óra 26 perczkor, nyugszik éjjel 2 óraker.

A miniszterek nem fogadnak. Löverseny délután 3 óraker. — Petőfi-ház (Bjaza-uteza 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum összes tárai 9—12-ig. — Fővárosi Múzeum 9—1-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-uteza 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-uteza 12.) 9—12-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—12-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi Múzeum 9—2-ig. — Tanszermúzeum 9—12-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-uteza 12.) 9—12-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—12 óráig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—12-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Kányves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-uteza 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Múzeum összes tárai 10—2 óráig.

Hétfe, augusztus 26. — Róm. kath.: Zefirin p. vt. — Prot.: Zefirin. — Görög-orosz: augusztus 13. Maxim hv. — Zsidó: Elul 13. — A nap két reggel 5 óra 11 perczkor, nyugszik este 6 óra 52 perczkor. — A hold két este 6 óra 48 perczkor, nyugszik reggel 3 óra 9 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

A bürokrácia teteje.

* * *

Ha valaki az osztrák bürokráciáról képet akar alkotni magának, olvassa el a mai lapok ama hírét, mely egy gróf Pálffy hagyatékáról szól.

A nemes gróf harmincz év előtt halt meg, az örökösök már régesrégén megosztottak, de egy árva fillér, — mondó: egy fillér! — tévedésből, visszamaradt és a bécsi polgári bíróság letéthivatalában kezeltetett. Azzal a pedantériával, mely az osztrák bürokráciát jellemzi. Szintén osztrák statisztikusra vár annak kiszámítása, hogy a letét kezelésére harmincz év óta fordított munka, idő, tinta, papiros milyen összeget képvisel.

Mint hogy mindennek van határa, a bécsi letéthivatal türelme is elfogyott, s ennek jeléül a bécsi cs. kir. belvárosi járásbíróóság az osztrák hivatalos lapban felhívja az érdekelteket örökösöket, hogy a hagyaték iránt való igényeiket egy esztendő, hat hét és három nap alatt jelentsék be; az elkésett igénykeresetet nem veszik figyelembe és ha örökösök nem jelentkeznek, a letét a cs. kir. kincstárra száll.

A Habsburgok uralma óta rengeteg magyar vagyon ment át osztrák kézre: drága kincsek, dominiomok, milliók. Kénytelenek voltunk belenyugodni és most, — minden jel arra mutat! — a harmincz év előtt elhunyt magyar mánás hagyatéka is a cs. kir. osztrák kincstárra fog szállni. Mert, sajnos, nem igen valószínű, hogy az érdekelte örökösök egy év, hat hét és három nap alatt jelentkezzenek.

Ha csak nem babonások és nem tekintik a szóban forgó fillért — szerenczépének. Lévéen ez a pénzdarab oly kis értékű, hogy kamataival, s a kamatok kamataival együtt, harmincz év alatt alig négy fillerre emelkedett. Hozzáértő közgazdasági munkatársaink, ugyanis kioktattak, hogy minden kamatozó összegnek tizenhat évre van szüksége, hogy megduplázódjék. A gróf Pálffy fillérje még akkor se esábitathatná az örökösöket, ha Krisztus urunk születése óta kamatoznék.

Iskolás gyerekkoromban hozta fel, példa gyanánt, a számtan professzora, hogy egy krajczár mekkora összegre rugna, ha Krisztus kora óta kamatoznék. Bizony, régen elfelejttem az eredményt. Valami nagyon sok az se lehetett. De próbálják meg osztrákok: Hagyják tovább is letéttben azt a fillért, mindaddig, amíg a magyartai annyira duzzadnak, hogy Dreadnoughtokat vásárolhatnak rajtuk.

Még ezzel a perspektívával szemben is könnyű szívvel mondunk le — a Pálffy-örökösök nevében is, — a nevezetes hagyatékáról. Gazdagodjék vele az osztrák kincstár. Csak az lenne hazafias óhajításunk: bár ezzel a fillérrel lezárulna a falánk moloch karmai közé dobott magyar értékek számlalapja.

De mégis érdemes lenne a bélyegköltséget, a „kellően felszerelt kérvényre“, megköszönni, hogy azt a fillért a magyar örökösök megkaphassák. Nem hisszük, hogy hajbakapnának rajta. Ellenkezőleg, — ismerve a Pálffyak hagyományos áldozatkészességét, — bizonyosra vesszük, hogy átengednék a nem várt örökséget a nemzet oltárára.

Akkor azután közszemlére kellene tenni, s az összes m. kir. hivatalok köröztetni, hogy látták és okuljanak belőle... mert bizony akad minálunk is elég olyan bürokratikus csodabogár, mely még ennél a Pálffy-fillérnél is mulatságosabb lenne, ha nem lenne egyszerűsimerű keservesen boszantó.

— Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma. Az Egyetértés, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lép meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükrre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének,

szobrászának, szinpadi nagyságának arczképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

— A király vadászaton. Ischlből jelentik: A király ma délután 5 óraker nyitott kocsin Mitterweissenbachba és onnan a weissenbachi völgybe indult. Az uralkodó azután lejtős utakon hegymászóbotjával a hagenbachi leshelyére ment. Háromnegyed órai időzés után egy lövéssel hatalmas agancsos szarvast lőtt. A vadászat befejezése után az uralkodó visszatért a völgybe és megtekintette a gyönyörű vadászszákmányt. A király ezután szűkebb vadászati személyzetének már régebben Egger komornyik által tolmácsolt kérelmét, hogy vadászati személyzetével, Böhm udvari tanácsossal, az udvari vadászatok vezetőjével, Egger komornyikkal és azon erdészekkel, kiknek területén a király gyakrabban vadászni szokott, lefényképeztesse magát. A mai fényképezési felvétel az első, melyet a király a vadászati személyzetnek megengedett. A király azután Ischlbe indult vissza, hol a nagyszámú közönség ovációi közepette negyed 8 óraker érkezett meg.

— Személyi hírek. Dr. Bogdanovits Luczián karlóczai szerb pátriárka nyaralásából hazaérkezett és egy pár napot a fővárosban tölt. — Székesszékéről jelentik: Gróf Szógyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet ma Berlinből esőri birtokára érkezett. — Margit Klementina Thurn-Taxis herczegnő tegnap este Regensburgból ideérkezett és Budapestre tovább utazott.

— Vilmos császár gyengélkedik. Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár Wilhelmshöhe kastélyban, ahol jelenleg tartózkodik, könnyen meghült és kénytelen egyelőre szobában maradni. Baselből jelentik, hogy Vilmos császár meghülés következtében kénytelen távol maradni a szász hadgyakorlatokról és az udvari ünnepegekről. A császár a trónörökösöt bizta meg képviselésével.

— Györgye herczeg kedélybeteg. A belgrádi „Tribuna“ azt írja, hogy Györgye herczeg, a volt szerb trónörökös, buskomor és kedélybeteg lett. A volt trónörökös Párisban van, mert a st.-cyri katonai akadémiának növendéke. A tanév bevégződött ugyan, de a herczeg nem tért vissza, hanem Párisban lakik adjutánsával. Amikor ugyanis atyja és a kormány rendezte adósságait s Párisba küldte, az volt a kikötés, hogy Györgye herczeg nem térhet vissza Belgrádba mindaddig, míg el nem végezte tanulmányát a francia katonai akadémián. Pavlovits adjutáns jelentést tett a királynak a herczeg betegségéről s tudatta azt is, hogy a párisi orvos sürgősnek tartja a hazautazást, pihenésre van szüksége a herczegnek. A király nyomban táviratoztatott Pavlovitsnak, hogy hozza haza a herczeget, de ő hallani sem akart róla. Emiatt esunyán összeveszett az adjutáns a volt trónörökösrel és Pavlovits lemondott tiszteletbeli megbízásáról, sőt már el is utazott Párisból. Péter király a hír vétele után Arantzjelovac-füredőrl visszajött Belgrádba és most az udvari orvost elküldte Párisba, hogy hozza vissza Györgye herczeget.

— A bajor régens egészsége. Münchenből jelentik: A Hohenschwanzaui udvarmesteri hivatal a berlini lapokban közölt hírekkel szemben közli, hogy Luitpold régens egészségügyi állapota teljesen kielégítő. A régens minden nap reggel hat óraker kel, elintézi a kormányzati ügyeket és meghallgatja a reszortminiszterek előterjesztéseit. Délutánonkint 2—3 órás kocsikirándulást tesz.

— Az angol haditengerészet gyászja. Az angol Superbe hadihajón tegnap szerencsétlenség történt, amelynek következtében két tengerész meghalt, tizennégy tengerész élote pedig nagy veszedelemben volt. A hadihajó a Portland közelében lévő Wymouthban vesztegelt s a legénység az egyik csónakot le akarta bocsátani. Amikor a mentőcsónak már jó részben leereszkedett, a kötél hirtelen utána ereszkedett s a mentőcsónakban ülő tengerészek lezuhantak a tengerbe. Öt tiszt utána ugrott a veszedelemben forgó matrözoknak és hosszú fáradság után tizennégy embert meg tudtak menteni, de kettő a vízbe fuladt.

— **Főuri nász.** Ifjabb gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót főrendiházi tag fia, eljegyezte gróf *Pejacsevich* Tivadar leányát, Gabriellát.

— **Magyar feltaláló sorsa.** Az esztergomi Kolozs-kórházból tegnap temették el Kormos József volt budapesti lakatosmestert. Kormos még katonakorában föltalált egy takaréktűzhelyet, amely főzés közben a meleget levezette a szobába, ahol ilyenformán nem kellett fűteni. Találmányát később szabadalmaztatta, de nem tudott társat kapni. A kormányhoz is hasztalan fordult. Végre egy nagy épületlakatosi munkát vállalt el. Tizenkét emberrel dolgozott rajta, de mikor készen volt, a szőlőműves tulajdonos egy fillért se fizetett. Időközben a feleségére iratta a házat, az úgy megterhelte, hogy semmit se lehetett megvenni rajtuk. Üzletét elárverezték, börtönben inni kezdett, később visszariadt s ismét munka után látott, legutóbb Esztergomban a Kolozs-kórházban dolgozott, de meghült s ugyanabban a kórházban halt meg, ahol utoljára dolgozott. Értékes találmanya kikerült Angliába s valószínű, hogy majd onnan jön be hozzánk drága pénzen az újfajta takaréktűzhely. Ilyen a magyar föltaláló sorsa.

— **Shrubsole Magyarországon.** Ungárról jelentik: W. H. Shrubsole, a magyar nemzet ismert angol barátja, Plotényi Nándor földbirtokoshoz érkezett Nagylázra, ahol mint vendég néhány napot tölt és közben ellátogat Szobránczfürdőre is.

— **Érdekes művészasság.** Haris Ervin, magyar királyi posta és távirtdamérnök, taglalékos honvédehadnagy, az ismert hegedűművész Godinneban eljegyezte a világhírű belga hegedűművésznék, Isay Jenőnek leányát, Carryt. Haris Ervin néhány hét előtt utazott ki Isayhoz, hogy művészetében tökéletesítse magát és a rövid idő alatt beleszeretett a gyönyörű Isay kisasszonyba, aki szépsége mellett pompás énekével és briliáns zongoraművészetével is elbájolta a magyar hegedűst. A kisasszony részéről is egyre erősödött a vonzalom az ugyancsak csinos magyar fiu iránt, aminek csakhamar eljegyzés lett a vége. Haris most már ahelyett, hogy hegedűjével világra indulna, elhözza Magyarországra Isay kisasszonyt és végleg bucsut mond a hegedűlésnek.

— **Földrengés.** Ungvárról jelentik: A földrengésjelző obszervatórium tegnap délután 3 óra 28 percztől 3 óra 43 perczig nyugati irányból távoli földrengést jelzett. A legnagyobb kilengés másfél milliméter.

— **Ész-tudós tanulmányútja Magyarországon.** Kaposvári jelentés szerint Ernits Vilmos fiatal ész-tudós, aki mostanában Erdélyt járja a magyarság tanulmányozása szempontjából, néhány nap múlva Kaposvárra érkezik. A tudós a dorpatí egyetemen a finn-ugor nyelvek rendes tanára és magyar néprajzi tárgyakat gyűjt nálunk és a török és magyar nyelvek hasonlatosságát tanulmányozza. Három és fél hónap alatt különben annyira elsajátította a magyar nyelvet, hogy magyar nyelvű cikkek ir. Tudományos kutatásairól a tudós a *Postimees* című ész-újságban számol be.

— **Nyári havazott.** Kereczagon tegnap délután erősen havazott. A földet vékony hóréteg borította, amely azonban hamarosan elolvadt.

— **Áthelyezések a rendőrségen.** A rendőrség tisztviselői karában őszszel nagyobb változások lesznek. *Pregerinyi* Sándor és *Vadai* László rendőrtanácsosokat a kispesti, illetőleg az erzsébetfalvai kapitányság élére helyezik, helyettük ügyészeknek *Arányi* Taksonyt és *Tóth* Mihály rendőrtanácsosokat nevezik ki. *Bónis* István rendőrtanácsos, a nyolczadik kerületi kapitányság vezetője, a belügyminisztériumba kerül, miniszteri osztálytanácsosi ranggal. Az ő helyét *Egry* Péter Pál rendőrkapitány fogja elfoglalni. A detektívönöki állásba *Krecsányi* Kálmán helyett, akit főkapitányhelyettesi állása teljesen lefoglalt, *Nagy* Károly kapitányt szemelték ki.

— **Vérfürdő egy francia játékbarlangban.** Párisból rémes szenzációt jelentenek. *Chavezban* a rendőrség szót akart ugrasztani egy játékbarlangot, ahova sikerült is bejutnia, de aztán elkeseredett ellenállásra talált. A rendőrök revolverhez nyúltek és irotzatos harez támadt, amelynek során öt játékost megölték, tizennégyet megsebesítettek. A játékasztalon százhatvanezer frankot foglaltak le, végül a hatóság emberei negyvenhárom játékost letartóztattak.

— **Nagy tüzvész Konstantinápolyban.** A konstantinápolyi Tophane negyedben, mely az osztrák és magyar nagykövetség szomszédságában fekszik, tűz támadt, mely éjjelig száz házat pusztított el. A tűz keletkezésének okát még nem tudják. — Konstantinápolyból jelentik: A topkanei városnegyedben keletkezett tüznek 70 ház eset áldozatul.

— **A nagybányaiak ünnepe.** Nagybánya, hazánk e szépen fejlődő bányavárosa e hó 25-én ünnepli az ottani négyelet ötvenéves évfordulóját. Ezzel egyidejűleg lesz az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egylet nagyszabású kiállításának megnyitása. A három napig tartó ünnepség programja a következő: Augusztus 24-én, szombaton délután 5 órakor az érkező vendégek fogadtatása a vasuti állomásnál, elszállásolás. Este 8 órakor ismerkedési estély az István király-szállóban. Augusztus hó 25-én, vasárnap délelőtt 9 órakor az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egylet választmányi gyűlése; délelőtt 10 órakor közgyűlés a kaszinó helyiségeiben. Déli 12 órakor a Nagybányai Jótékony Nőegylet ünnepi közgyűlése a városháza tanácstermében. Déli 2 órakor ebéd az István király-szállóban. Adja: Nagybánya városa. Délután fél 5 órakor a bányászati, kohászati és iparkiváltás megnyitása gróf Teleki Géza által. A nagybányai festőművész-kolónia kiállítása az egész hónapra át meglekinthető. A veresvízi és kereszt-hegyi bányaművek, a városi muzeum meglekinthetése. Este 8 órakor vacsora a Széchenyi-ligetben. Augusztus hó 26-án, hétfőn délelőtt 9 órától előadások a kaszinó helyiségeiben a Bányászati Egylet részéről. Déli 2 órakor ebéd a Széchenyi-ligetben. Adja a ker. Bányaeget. Délután fél 5 órakor kirándulás Borpatakra a Pokol Elek-féle aranybányászat meglekinthetésére. Este 8 és fél órakor a Nőegylet díszhangversenye és utána táncmulatság a Lenkvay-színházban. Augusztus hó 27-én, kedden délelőtt 9 órakor kirándulás Alsófernezyre, a kincstári fémkohómű és kénsavgyár, onnan Felsőbányára, a kincstári és magánbányászat meglekinthetésére. Déli 2 órakor ebéd Felsőbányán, adja: Felsőbánya város. Esti 8 és fél órakor bucsúösszejevetel a kaszinó helyiségeiben a la carte és a hétfői hangverseny meglekinthetésére. Augusztus hó 27-én, szerdán elutazás, esetleg kirándulás Kissármásra, Kapnikbányára, Máramaroszigetre a sóbányák és petroleumforrások meglekinthetésére.

— **Tüz a pályaudvaron.** Fiuméből jelentik: Ma délután a kivándorlási palota közelében a pályaudvaron kigyuladt egy waggon, melyen 13 tartály petroleum volt. A nagy füstfelhők miatt a városban vészhirek keltek szárnyra, hogy a petroleumgyár ég. A városi tűzoltóságnak és a vasuti tűzoltóságnak sikerült a tüzet elfojtani. A kár 20.000 korona. A tüzvész oka ismeretlen.

— **Az elfogott portugál royalista vezér.** Nemrég jelentettük, hogy báró *Kuhn*, lisszaboni osztrák-magyar követ, megleltogatta a fogságban *Almeida* elfogott royalista vezért, aki régebben osztrák-magyar katonatiszt volt. Ennek a látogatásnak folyományaképpen a követ arra kérte a miniszterelnököt, hogy könnyítsen a fogoly sorsán, aki becsületesen harezolt. A miniszterelnök megígérte a kérés teljesítését.

Közmondás Portugáliában, hogy a Penitenciaros a pokol tornáca. A Penitenciaros a fegyláz, az életfogytig tartó rabságra ítélték tömlőre, amelynek fogházi szabályai a legszigorubbak. A feyenczek ott fejkötőt kapnak, amely soha sem kerül le fejükéről. Ez a fejkötő csak a szemeket és a száját hagyja szabadon, bőrből készült s úgy szorítja a fejet, hogy gyötrelm a rabnak.

Azolt az összesküvöket, akik fölött a haditörvényszék a monarchista betönsék alkalmából ítélt, a Penitenciarosba zárták. Ide jutott többek között *Almeida* portugál származású volt osztrák-magyar tiszt is, aki *Manuel* király elűzése után visszatért Lisszabonba s a royalistákhoz szegődött. A lisszaboni osztrák-magyar követ intervenált a portugál igazságügyminiszternél, hogy könnyebb-séget szerezzen *Almeidának*, aki többé nem portugál állampolgár. Ebből az alkalmából az egész portugál közvélemény, még a köztársasági párt lelkiismerete is megmozdult s egyre hangosabb az a követelés, hogy a politikai foglyokat szabadítsák ki a Penitenciarosból, amely mindig csak a rablógylkosok tömlőre volt. Az igazságügyminiszter a közvélemény nyomása alatt utasította *Rodriguez* fegyházigazgatót, hogy a politikai elítéltek helyzetén javítson, adasson nekik külön élelmezést és vétesse le fejükéről a bőrfekötőt.

— **Nyolczéves gyilkos.** Ungvárról jelentik: Saranics György és *Shivka* János uzsoki nyolczéves gyermekek kimentek az erdőbe mogorót szedni. Hazafelé jövet, az osztozkodásnál összevesztek. Saranics egy kövel úgy fojbutította *Shivkát*, hogy az másnapra meghalt.

— **A Browning.** Dáváról jelentik: Józsa István és *Szetiványi* Elemér kereskedőségek egy ugyanazon üzletben voltak alkalmazva. *Szetiványi* ma megmutatta *Browningját* barátjának, aki játszani kezdett a *Browninggal*, miközben az elsült. A golyó *Szetiványi* jobb mellkasába furdott és a hátán jött ki. *Szetiványit* a kórházba szállították, életben maradásához kevés a remény.

— **Lövöldöző román társaság.** Aradon a csütörtökre virradó éjjel a *Központi kávéház* egyik szeparéjában öttágu román társaság mulatott. Egy kisjenői fiatal ügyvéd, két banktisztviselő és két ügyvédjelölt voltak a társaság tagjai, akik egymásután bontogatták a pezsgős palackokat. A kisjenői ügyvédnek hajnali négy óra tájban az az ötlete támadt, hogy *sötétséget csinál* a szeparében. A sötétben aztán elővette a *Browningját* és *lövöldözni kezdett. Kétszer töltötte meg fegyverét és tizen-négy lövést tett a kávéházban, amelytől a cigányok, a többi vendégek és a pincérek is ijedten menekültek.* Mikor ezt az ügyvéd látta, jókedvűen haladt végig a kávéház nagy helyiségén. Az esetet a kávéházi személyzet a legnagyobb titokban tartotta, a kihágási bíróság azonban tudomást szerzett róla és megindította az eljárást. *Közönség elleni kihágás és idegen vagyon rongálása* miatti vonják felelősségre a garázda oláh ügyvédet.

— **A koczadisznó a nyilttérben.** Egy orosházi lap nyilttérben olvassuk ezt az épületes nyilatkozatot: „Községünknek közismert végrehajtója, *Kovács* Sándor a napokban érdeklődött, hogy a *beleg koczadisznóm* hogy van, mely községi adóhatalékban az ő állítása szerint le van foglalva. Ez uton tudatom a nevezett végrehajtóval, hogy a *koczadisznóm jelenleg is igen beteg*, melyről személyesen meggyőződhet, nem pedig a nővére útján ismerősömnél kell tudakozódni a *koczám hogyjótéről*. Egyben felhívom Orosháza község vezetőségét, hogy jövőben a nevezett végrehajtó nővérét is alkalmazza, mert az ily tehetséget kár parlagon hagyni. *Deák* Mihály.“ Így hangzik a nyilatkozat, de azt már nem tudjuk, hogy Orosháza község, mint képviseltestület mit szolt a dologhoz.

— **Kitiltott hírlapok.** A Newyorkban megjelenő „*Testvériség*“, valamint a Belgrádban megjelenő „*Leskovac*“ című hírlapoktól a postai szállítás joga a magyar szent korona országainak területére nézve megvonatván, ezeket a hírlapokat a postahivatalok sem nem kézbesíthetik, sem azokra előfizetéseket el nem fogadhatnak.

— **Tüz egy orosz hajógyárban.** Pétervárról jelentik: A Néva-műhelyekben tűz ütött ki, mely az egész szerelóműhelyt, számos mozdonyt, a kazánosztályt és a hajóépítési osztály egy részét elhamasztotta. A kár körülbelül 250.000 rubelra terjed.

— **A Balatonon felborult vitorlášhajó.** Balatonalmádiban szerdán délután egy csónakázó társasággal *felborult egy vitorlás* s a társaság tagjai csak a vakszerencének köszönhetik, hogy a bel-esetnek áldozatul nem estek. *Perczy* Miklós „*Ferike*“ nevű vitorlášin neküldte az erősen hulímzó Balatonnak *Kakucsy* László tanuló a nővérel, továbbá két más leánnyal, *Thurzó* Hajnal-kával és Gyöngyikével egyetemben. Alsóörs tájé-kán *Kakucsy* rosszul fordította meg a csónakot, úgy, hogy a vitorlát egy erős szélroham a *vízbe-nyomta*. A csónak *felborult* s a benne ülök — akik közül csak a fiu tud uszni — *valamennyien a vízbe-estek*. Szerencsére el tudták kapni a csónak szelét s abba kapaszkodtak, rémes sikoltozással kiáltva segítség után. Negyed óra hosszat voltak így élet-halál között, míg a távoli csónak kikötőből segítségükre érkeztek egy négyvezősn *Seller* József csónakos, *Ebert* János uszómeister és *Koltay* Ernő tanuló. *Kakucsy* nővére akkor már fuldokolt és eszméletlenül állapotban vitték a partra. Az almádi-beli fürdőközönség a baleset hírére a partra tödült s onnét nézte végig az izgalmas mentést. Az uszó-mester és különösen *Seller* csónakos, már számos ember életét mentette meg, anélkül, hogy valami különösebb elismerésben részesültek volna.

— **Sakkverseny.** Temesvárról jelentik: A nemzeti sakkverseny 12. fordulójában Tyroler egy huszáráldozattal megverte Dalnyt, Bárász heves királyszárnyit támadással Merényit, Földes szelimes vezéráldozattal Asztalos, Réti pedig Steinert. A Balla—Breyer-játszma remis maradt. Persitz—Serk és Mayer—Székely-játszma fűgőben maradtak. A mai állás a következő: Breyer 9½, Merényi 8, Asztalos 7½, Tyroler 7, Havasi és Balla 6, Bárász, Székely és Réti 5½, Földes és Serk 5, Mayer 4½, Persitz, Dalny és Steiner 2.

— **Házasság.** Cséri József szeptember elszjén esküszik *Zöldhegyi* Sárkával Budapesten. *Teplánsky* Ede fabizományos eljegyezte *Wilheim* Jolánt Budapesten.

— **Orvosi körből.** Dr. *Palócz* szpecialista orvos külföldi utjáról megérkezett és rendeléseit (Muzuem-körut 13.) megkezdte.

— Nagy tűz a londoni főtáviróhivatalban. Londonból táviratozzák: Esti hét órakor a sürgönyfóhivatalban tűz ütött ki és rövid időn belül több drót állott lángokban. Az alkalmazottak oltani próbálták a tüzet, de mire a tűzoltóság megérkezett, már az összes drótok lángokban állottak, úgy, hogy lehetetlen volt a tűz terjedését meggátolni. Az összes alkalmazottaknak el kellett hagyni az épületet. A kár tetemes. Az összes összeköttetések a szárazfölddel és Amerikával, különösen a vidékekkel megszüntek. Hosszabb időbe telik, míg az összeköttetést, különösen Amerikával újra felveszik. — Mint egy később érkezett távirat jelenti, miután sikerült a sürgönyfóhivatalban a tüzet eloltani, nyomban hozzáfogtak a javítási munkálatokhoz. Az összeköttetést a szárazfölddel már részben helyreállították.

— Hamis végrendelet. Aradról jelentik: Dragan Gavriláné, András Nyiska tavaly novemberben meghalt és egy előmutatott végrendelet szerint 40.000 korona vagyonát öcsésére, András Istvánra testálta. Az elhunyt asszony rokonai: Balta Flore és András Mózesné most az 1907-ről kelteztett végrendelet megsemmisítését kérik, mert tanuk állítása szerint Dragan Gavriláné sohasem csinált végrendeletet, hanem az előmutatott végrendeletet az azóta meghalt Popovics Vazul kovácsmester és András István oly módon szereztek, hogy egy ismeretlen öregasszonyt felvittek Beles János aradi közjegyző irodájába és ott azt bizonyították, hogy az ismeretlen nő Dragan Gavriláné, mire a közjegyző gyanútlanul felvette a végrendeletét. Most kutatják az ismeretlen nőt.

— Piromanikus asszony. Székesfehérvárról jelentik: Seregélyes fejmegyei községben három nap alatt nyolcz tüzeset fordult elő. Legnagyobb kárt Németh József és Varga Imre gazdák szenvedtek, akiknek házuk, betakarított idej termésük és sok háziállatuk elpusztult. Megállapították, hogy a tüzesetek gyújtogatásból erednek. A megrémült lakosság éjjel-nappal vigyázott, hogy a gyújtogatót kézrekerítse, ami sikerült is és a tettest Király Jánosné földművesasszony személyében elfogták akkor, midőn egyik gazda házáat fölgyújtotta. Azt hiszik, hogy az asszony piromanikus.

— Egy emberbarát halála. Zágrából jelentik: Tegnap halt meg ottan Milankovics Davoria nyugalmazott hétszemélyes táblai tanácsos, aki egész vagyonát (240.000 koronát) nyilvános és magán jótékony intézményeknek hagyományozta.

— Verekedés szódásüveggel. Zomborból jelentik: Danningér János és Farkas Károly esztergomi községi esküdtek együtt mulattak a falu kocsmaiban, miközben politikai mézettelés támadt közöttük. Más argumentum híján Danningér két szódásüveget csapott Farkas fejéhez, ki most szétrozsolt koponyával a halállal vívódik a kórházban. Danningér ellen most két bünyűgyi vizsgálat folyik, mert a tavasszal is egy verekedés alkalmával egy embernek a fejét levágta.

— Női tisztviselő az egyetemi könyvtárban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Waldbauer Ilona budapesti tudományegyetemi tisztviselőt kiegészítő könyvtár-tisztviselőt ugyane tudományegyetem könyvtárához fizetéstenlen könyvtár-tisztviselő nevezte ki.

— Akáresak Pesten. Szabadkáról jelentik: Az ottani Erzsébet-szállóban Sztancsics János háztulajdonos makkolás közben összeveszett Trobina András vasutással. Czivakodás hevében Trobina kést rántott és partnere mellébe döfte. A súlyosan megsebesült ember kimenekült a helyiségből, elvándorolt a Kossuth-utcaig, ahol eszméletlenül összeesett. Így találta meg a rendőr, ki két kávéházból telefonáltatott a mentőkért, de a központ 60 percig nem jelentkezett. A sebesültet, ki nagyon sok vért vesztett, azalatt kocsira tették és a mentőkhöz vitték, ahonnan a seb bekötése után a kórházban helyezték el. A telefonközpont ellen a rendőrség följelentést tett.

— Agyonlőtt rendőrőrmester. Kattoviczban az éjjel Solik irodai tisztviselő a Pályaudvar-utcában szívenlőtte Lorat rendőrőrmestert, aki utcai verekedés miatt le akarta tartóztatni. A rendőrőrmester azonnal meghalt.

— Helyreigazítás. Tegnap számunkban azt írtuk, hogy a szerencsétlen szigorú orvos számára Szemer Antal 5 koronát küldött. A név véletlenül elcsereződött, mert az adományozó: Lerner Antal, bajjai előfizetőnk.

— Gyilkos hajtsárók. Halasról jelenti tudósítónk, hogy Turó Ferencz ottani gazda hat éves kis fiát ma délben meggyilkolták. A gazda kint a földeken dolgozott, délben felesége ebédet vitt neki. Mire az asszony hazatért, fiát átvágott nyakkal holtan találta. Az anya jajveszékeltére összeszaladt szomszédok mondták el, hogy két hajtsárt láttak az udvarban, a gyanu rögtön ezekre irányult. Ugyanis ma reggel Turó két malacot adott el két hajtsárnak. Valószínű, hogy ezek a pénzt vissza akarták rabolni. Minthogy az asszony a pénzt magával vitte, a két hajtsár hiába kutatott, pénzt nem talált és e fölötti boszuságukban ölték meg a kis fiút. A tetteseket Csáki István és Bertsik Antal hajtsárók személyében a csendőrség kipuhította és letartóztatta. Ezek tagadnak ugyan, de a bizonyítékok ellenük szólnak.

— Az apacsok megrendszabályozása. Míg nálunk a kóbor cigányok veszélyeztetik az ország közbiztonságát, a francziáknak meg az apacs-bandákkal gyűlt meg a bajuk. Most foglalkoznak az apacsok megrendszabályozásával. A francia minisztertanács ugyanis az egyre szaporodó bűnösök kérdésével foglalkozott és ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy ennek megakadályozása céljából az illetékes hatóságokat a fegyverviselésre vonatkozó törvény szigorúbb alkalmazására utasítja. Elsősorban az államiügyszékeket figyelmeztetik arra, hogy előforduló esetekben a töltött fegyver viselésében bűnösnek találják egyéneknél az eddignél szigorúbban mérlegeljék az enyhítő körülményeket. Felhívják az ügyészségeket figyelmükre arra is, hogy a revolverek is a töltött fegyverek közé tartoznak. Enyhítő körülménynek tekinthető, ha a töltött fegyverrel valamely fenyegető veszély hátrított el. Különösen szigorúan alkalmazandó a törvény, ha visszaesésről, vagy egyébként valamely kétes egyéniségről van szó. Olyan esetekben is szigorúan alkalmazandó a törvény, amikor a fegyvert hordó egyén részeg, vagy ha tüntetések-nél vagy pedig verekedéseknél találják nála fegyvert. A fegyver minden esetben elkobozandó. Az előforduló esetekben lehetőleg a „teltetés” som-más eljárása alkalmazandó. A minisztertanács körrendelete értelmében elegendő a fegyver pusztá birtoka, hogy az illető felelőségre legyen vonható, de legszigorúbban veendő, ha támadásra használtatott. A bíróságok eddig gyakran adtak haladékot a büntetések megkezdésére, ami a jövőben kerü-lendő.

— Kifosztott ruhaüzlet. Az elmúlt éjjel betörők jártak Bogdány Mór Rákóczi-ut 44. szám alatti ruhakereskedésében. Az udvar felől az ablakrács kifeszítése után behatoltak az üzletbe, ahonnan hatszázötven korona készpénzt és három-ezer korona értékű ruhaneműt loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Legett fátalep. Munkácsról jelentik: Lindenwald Miksa munkácsi fakereskedő fátalepén az elmúlt éjjel nagy tűz pusztított. A hatalmas raktaár teljesen legett. A kár meghaladja a száz-ezer koronát, amely azonban biztosítás útján megtérül. A telepen pár hét előtt már egyszer volt tűz, amelyet akkor sikerült eloltani. Azt hiszik, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

— Czáfolat. A napilapok a rendőri sajtó-iroda közlése nyomán arról adtak hírt, hogy Klobuczky József napszámos a Szász László Szondy-utcai hentesétől vásárolt töpörtütől rosszul lett és meghalt. A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányságának a budapesti hentes-ipar-tünet-éhez intézett átirata szerint a Szondy-utca 38. sz. házában hirtelen elhalt Klobuczky József halteste orvosrendőrileg felboncoltatván, megállapították, hogy halála szívbénulás folytán állott be. Ebből nyilvánvaló, hogy Szász Lászlót méltatlanul hur-colták meg és csak jó hírnevének köszönheti, hogy ebből neki súlyosabb anyagi vesztesége nem lett.

— Tankönyv a francia detektívek számára. Különös főiskola nyílik meg az őszi szét Párisban a te-hetséges rendőrtisztviselők számára, akik már min-den más szakiskolát végigtanultak s most az ugynevezett kriminológiai osztályba akarnak bekerülni. Az új főiskola rektora Hamard lesz, a párisi detektív-kar fő-nöke, aki mindjárt meg is írta az iskolában használandó összes könyveket. Tulajdonképpen a tapasztalatáról számol be methodikusan, amelyeket hosszú és változatos pályája alatt gyűjtött össze s ezek alapján igen okos gyakorlati tanácsokkal látja el a fiatal kezdőket. Idé-gek a rendőri tradíciókat, a kutatások és nyomozások ta-pasztalatait élő szóval adta tovább egyik generáció a másiknak. Ezáltal természetesen nagyon sok ér-értékes eredmény elveszett: ehhez járult még az öreg detektí-vek renkiivüli féltékenysége, amelylyel ifjabb társaik iránt viselkedtek, akik előtt a használható trükköket mindig titokban akarták tartani. Ezeket az anomáliá-kon akar segíteni a detektívek és rendőrök tankönyve, amely végül fogja szakítani a szájhagyományoknak. Az esetek e könyvekben úgy vannak csoportosítva, hogy a nyomozó közeg mindencetre talál gondosan összeállí-tott semát.

— Nagy viharpusztítások. Megdöbbentő hí-rek érkeznek Európa nyugati részéből. Elemi háboru, kegyetlen hideg egész országok termését pusztítja el. Egy stockholmi távirat azt jelenti, hogy Közép-Svédországban óriási felhőszakadá-sok a termés legnagyobb részét tönkretették. A kár sok millió korona. Kölnből azt jelenti, hogy Németországban a hűvös időjárás a termést a legnagyobb veszedelemmel fenyegeti. A birodal-mnak csaknem minden földművelő vidékéről le-sújtó hírek érkeznek. A Rajnvidék szőlőhegyei-ben is vigasztalan a helyzet.

— Az utazóközönség érdekében felkéri a Vi-lágjárás r. t. menetjegyjelöltje (Füred-u. 1., bejárás a Dorottya-utca felől) t. ügyfeleit, hogy utiránytervezet-tek és költségvetések alapos kidolgoztatása céljából ez-iránti óhajaikat idejekorán közölni, jegymegrendeléséi-ket pedig azok alapos összeállítása céljából lehető-leg 24 órával megelőzőleg sziveskedjenek. Az iroda bármely utazást illetőleg készséggel és teljesen díjmen-tese áll az utazó közönség rendelkezésére. Telefon 152-52. sz.

— Tűz. Ma éjszaka a Galamb-utca 4. szám alatt lévő Weinwurm testvérek ezüst evőeszköz-gyárában eddig meg nem állapított okból a lépcső kigyulladt. A tüzet a tűzoltók oltották el. A kár jelentéktelen.

— Josefson kihívták. A Beketow-cirkusz-ban birkozó Glima királyt kihívták. Már több kihívás érkezett hozzá sportúzó, detektívek, birkozók részéről, sőt a hozzáfértők is össze akarják próbálni erejüket és ügyességüket a Glima királylyal, akiknek a budapesti apache-világ több tagja levelet írt. Az egyik levél így szól: „Hát lássuk, ki a legény a csárdában! (Aláírás.) A Garai-téri Jász.” Josefson minden kihívásra azt válaszolta, hogy meg kell ismételní nyilvánosan az elő-adásnál. Szombaton történik meg a Beketow-cirkusz-ban az első ilyen kihívás és utána azonnal az első mérkőzés. Vasárnap és a következő napokon is lesznek ilyen mérkőzések. Vasárnap két előadás, d. u. 4 és este háromnegyed 8 órakor. Fellépnek: a levegő urai, a 24 tripolitaniai, Hagenbeck fenevadja, Aronis, Jancsi, Alex, Fratellini stb. csupa szenzációs szám.

— Életuntak. Tompo Oszkár tizenkilenc éves konyhalegény az Alsóerdő-utca 18. szám alatti lakásán tegnap mellbeszurta magát. A Rókus-kórházba vitték. Tettenéek okát nem tud-ják. — A Gróf Haller-utca és Mester-utca sarkán lévő vendéglőben Tubicza István negy-venegy éves sertésvágóhídi szolga sósvat ivott. Az István-kórházba vitték. Iszákossága miatt fel-mondták neki s ezért keseredett el.

— Halálozás. Dr. Paulai Bizonyfő Ferencz elhunyt 94 éves korában. A szabadságharc katonái, majd emigránsai közül való volt. A koronázást követő amnesztia visszahozta őt is hazájába s azóta Kismar-tonban lakott. Több politikai művet írt életében, de legnagyobb érdemei mégis a nyelvészet terén szerezte. Pétervárról táviratozzák: Suvorin, a Novoje Vremja tulajdonosa az éjszaka meghalt.

Drezdából jelentik: Ma halt meg Ompfeda Vilmos Henrik, kamarás és néhai V. György, hannoveri ki-rály udvarmestere és Ompfeda György Mórban élő költő atyja.

Kaposvárról jelentik: Ma délután három órakor volt impozáns részvétel mellett Csurgón Haan Ferencz, Festetich Tasziló herceg fővadászmesterének temetése.

— Ha Budapestre utazik, ne felejtse el le-veleit a Párisi Nagy Áruházba címeztetni, hol azokat díjmentesen kiszolgálják.

— Lovrana. Pension Beau Rivage. Elegánsu butorozott szobák, pompás tengeri fekvéssel. Szobák pensio nélkül 4-8 korona, szobák pensioval 8-10 ko-ronától naponta.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x A magyar gazdaközönség és motorszakértők már régen tisztában vannak azzal, hogy Kállai Lajos-féle motoreséplőkészletek az összes más rendszerű moto-rokat messze felülműlják, mert egyszerű szerkezetük és könnyű kezelésük folytán valóban páratlanok. Biza-lommal fordulhat mindenki ezen hírneves gyárhoz, ahol legjobb motoreséplőkészletek kaphatók. A gyár címe: Kállai Lajos, Budapest, Gyár-utca 28.

x Magándetektív „Gloria”. Informál, meg-figyel, nyomoz magánügyekben diszkrétan eljár. Kos-suth Lajos-u. 15. sz. Telefon: 110-66.

x Royal-Orfeum. A Royal-Orfeum utólrhe-tellen augusztusi műsorának kitünő attrakciói és rend-kívül mulatságos színdarabjai estéről-estére nagy sikert aratnak. A zsúfolt ház közönsége sokat tapsol: „A mexikói nagybácsú” című operettnek, a „Güğü” című apacs-komédiának, valamint: A bicikliző Klein-család; Lydia et Amelys; Bros Redam; Smaragda; The Brighton Bating Belles stb. szenzációs mutatványai-nak. Vasárnap, augusztus 25-én délután 3 és fél órakor lesz a Royal-Orfeumban a szezon első mérsékelt helyáru nagy esaládi előadása teljes esti műsorral. A Royal-Cabaretban minden éjjel 12 órakor 40 szenzációs ének-és táncattrakció lép fel.

Yes porcellán Puder

A VILÁG LEGJOBB POUDERE

— ÁRA 3 ÉS 6 KORONA.

A zseb.

— A női ruházat reformja. —

Budapest, augusztus 24.

Budapest utcáin majdnem minden nap megtörténik, hogy uriaszonyok kezéből kiragadják a ritiküljüket. Ez a rablás reájuk nézve nemcsak anyagi károsodást jelent, hanem sokkal inkább jelenti idegzetük súlyos megtámadását. Mert hiszen természetes az, hogy még akkor is, ha a rablási kísérlet nem sikerül, az eképp megtámadott hölgy ugyancsak erős idegrázkódást kap.

Tagadhatatlan, hogy a közben hordott ritikül csábító varázst gyakorol a nagyvárosok utcáin ögyelgő csöcselékre. Bár rendszerint az ilyen kísértésbe ejtő és a gyenge női karon függő ritikül nem sok pénzt tartalmaz, de viszont az mindig bizonyos, hogy egy erszényt pénzzel és egyéb értékes tárgyakat rejteget. Képzeli csak el, hogy egy bünsz szándéku emberre milyen csábos vonzerőt gyakorol a szökésre könnyen alkalmas környezetben egy ilyen ritikülnek egyszerű módon való leszakítása. Hiszen a helyzet olyan biztató, a kilátás a nyereségre kétségtelen. És nem jár annyi fáradsággal és veszéllyel, mint egy betörés.

De hát, mélyen tisztelt hölgyeim, miért hordják ezt az önmagukra nézve olyan veszedelmes ritikült?

— Mert nincsen zseb a ruhánkon?

— És miért nincsen?

A nők ma már mindenben utánozzák a férfiakat és a ruháikat mégis zsebek nélkül csináltatják.

Egy tudós — és megjegyzem egy komoly tudós — egy ízben azt írta, hogy az ember abban különbözik az állattól, hogy zsebekkel rendelkezik. Éppen erre való hivatkozással akadtak olyan rossz máju férfiak, sőt nők is, akik az asszonyokat az állatokkal egy színvonalra helyezték.

Mélyen tisztelt hölgyeim, hát továbbra is tünni akarják az ilyen összehasonlításokat?

Ha igen, akkor csak folytassák továbbra is a zsebnélküli ruhák hordását.

Hiszen az önök zsebnélkülisége örökös czéltáblája marad a férfiak gunyjainak!

Gondolják csak azt meg, hogy minden valamire való férfi egy tuczat zsebbel vonul végig élete utjain.

E sorok írója elég szerény ember és az írásztala mellett ülve összeszámolta, hogy ő is kerek tizenkét zsebbel rendelkezik. Ha az utcán jár és a felöltője rajta van, akkor még négy zsebbel többje van.

Önöknek pedig, igen tisztelt és sajnálatraméltó hölgyeim, még csak egyetlenegy zsebjük sincs.

Amikor számos évvel ezelőtt Angolországban jártam, abban az időben a kabátomon még nem volt vasuti jegyek számára való zseb. Ebből a szempontból, mi, itthon Magyarországon, akkor még egy kissé hátramaradtak voltunk, de legalább is még nem voltak olyan általánosok a jegyek részére való zsebek, mint ma. Az egyik angol így szólt hozzám a vasuti kocsiiban:

— Vásároljon magának minél előbb egy új kabátot, mert „tiket—pocket“ nélkül — melyet mi vasuti jegyek, aprópénz és hasonló tárgyak számára használunk — Angolországban nem boldogulhat.

Ime, ilyen nagy súlyt helyeznek az angolok egyetlen, kicsike zsebre.

Igen tisztelt hölgyeim, milyen joggal tartanak önök zsebpénzre igényt, ha még zsebjük sincsen!

Gondolják csak meg, hogy mennyire az édesapjuk, fivérük, férjük, barátjuk szeszélyétől függenek, ha nincsen zsebjük.

— Kérlek, Károly, Lajos, pap, férjem, tartsd csak egy kicsit az erszényt, a kulcsot, ezt vagy amazt.

Minden férfi a zsebjébe dughatja önt, de önöt nem. Hogyan akar a zsebének tartalmával gazdálkodni, ha nincsen zsebjé. Hiszen önök kénytelenek, hogy mindig csak a már zsebére legyenek

utalva. Ebben az esetben igazán mintakép lehet önöknek a férfi. Ugy oda van növe a zseb a férfihöz, mintha az testének egy szerve volna.

Sőt a férfi még éjjel sincsen zseb nélkül, mert hiszen — bocsánatot kérek — még a hálóingem is van egy.

Valószínűleg önök is belátják, hogy alapos okok szólnak amellett, hogy zsebeket követeljenek a ruháikra. Az én véleményem szerint még a választói jognál is fontosabb a zsebjog és még sok egyéb szükséges ujtás, amit a női ruházat annyira nélkülöz.

Természetes, hogy mindezekre azt felelik önök, hogy a szabók nem akarnak zsebeket varrni a ruhákra. Kényszeríteni kell őket erre. Hiába védekeznek azzal, hogy a zsebek nem egyeztetetők össze a zsebbel. Akor hát pusztuljon az ilyen divat! Senki sem fogja a mostani divathóbortok eltűnését megsiratni. Hiszen nem szükséges mindjárt annyi zsebet belevarrni, mint a férfiruhákba. — Ámde egy-két zsebre mégis szükségük van önöknek, ahol apró erszényüket, kicsike zsebkendőjüket és egyéb apró szükségleti tárgyaikat elhelyezhetik. Bizonyos tekintetekben a női ruhák sokkal alkalmasabbak a zsebek számára, mint a férfi ruhák. A férfiaknál a zsebtolvaj nagyon jól tudja, hogy hol keresse az értékeket tartalmazó zsebeket. A női ruhákon sokkal könnyebben rejthetjük el a zsebeket, s azonkívül azok helyét is változtathatjuk időnként.

Ha azonban a szabók tovább is ragaszkodnának ahoz az álláspontjukhoz, hogy nem alkalmazhatnák zsebeket a női ruhákra, — amely nyakakodásnak az oka tisztán az önök tulságos engedékenységében rejlik, — akkor csináljanak e zsebkérdésből országos ügyet és ha nem jutnának kielégítő válaszhoz, tüzzenek ki e kérdés megoldására pályadíjat, vagy pedig forduljanak Edisonhoz, az majd bizonyosan megoldja ezt a kérdést valami praktikus találmánnyal.

Ha sem az országos gyűlés, sem a pályadíj kitűzése, sem pedig Edison nem segítene ezen a vizásságon, akkor, akármennyire is nem szívesen teszem, azt ajánlom, hogy a rendőrség segítségét vegyék igénybe.

Hiszen Boda Dezső főkapitány ur már gondoskodott arról, hogy éjszaka a lépcsőházak megvilágítva legyenek, hogy a törlőrongyot ezután ne az utcára rázzák ki és hogy a hölgyek betartsák azt a szabályrendeletet, amely őket arra „kéri“, hogy hosszú kalaptüiket védőgombokkal lássák el.

Talán az ő mindenre kiterjedő figyelme folytán azt is elérik önök, hogy hivatalos utasítást ad ki a nősabók számára, amelyben elrendeli, hogy a jövőben a női ruhákra zsebeket alkalmazzanak.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Nemzeti Színház új évadja. A harmadfél hónapi nyári szünet után vasárnap gyűlnek össze a Nemzeti Színház tagjai először és hétfőn tartják meg az első próbát. Az új évad szept. 1-én kezdődik *Szigeti József* a „Csizmadia mint kísértet“ című énekes vígjátékával, amelyet az elmúlt évadban nagy sikerrel ujtított fel a színház. Ez lesz a népszerű darab ötvenkötödik előadása. Hétfőn a II. Rákóczi Ferencz fogsága, kedden a Buborékok, *Csiky Gergely* vígjátéka, szerdán *Jókai Aranyembere*, csütörtökön a Bábjáték, *Pierre Wolf* színműve, pénteken a Sevillai borbély, *Beaumarchais* klasszikus vígjátéka, szombaton a Stuart Mária, vasárnap a Liliomfi, a rákövetkező hétfőn a Hamlet, kedden pedig a Fogadósnő, *Goldoni* vígjátéka kerül színre. Az első három előadásra már csütörtökön válthatók jegyek a színházi elővételi pénztárnál délelőtt 9—1-ig és délután 3—6-ig, ugyancsak egész nap a városi jegyirodáknak. A többi előadásra vasárnapról kezdve árusítják a jegyeket. — A Nemzeti Színház első újdonsága az új szezonban magyar darab lesz: *Benedek Marcell* „Az erősebb“ című történeti színműve. A premiérje szeptember 20-ára van kitűzve. A második újdonság októbr. 4-én kerül sorra, ez *Arthur W. Pinera* „The Menest of the Doubt“ című vígjátéka lesz, amelyet *Hevesi Sándor* és *Odry Árpád* fordításában „Ne váljunk el!“ címmel adnak elő.

(*) „A csoda“ Bécsben. A bécsi Rotundában mint *Bécsből* jelentik, már elkészültek a tribünök építésével és a nagy csarnok átalakításával a Volk-möller-Humperdinck-féle nagy némajáték előadásához. A tribünök amfiteátrálisan emelkednek és körülbelül 900 nézőnek adnak ülőhelyet. Állóhelyek nem lesznek. A Rotunda átalakítási munkálatait *Dworsky Rudolf* főmérnök vezette, aki annak idején a londoni Olympia átalakítási munkái is vezette, ahol tudvalevően *Reinhardt először* mutatta be „A csodát“. A némajáték bécsi premiérje szeptember 15-én lesz és a tömegpróbán *Reinhardt Miksa* egyik rendezőjének, *Berthold Held*-nek vezetése mellett már megkezdődtek. Az első ilyen próbán több mint ezer statisztá vett részt.

(*) A Népopera megújítása. Szeptember elsőjén, jövő vasárnapon kezdődik meg a Népopera új szezonja. Az első estén a „Traviata“ kerül színre azokkal a szereplőkkel, akik júniusban a Verdi dalművet oly emlékezetes sikerrel vitték. *Violetta Adler* Adeline éneklő, a két *Germonit Pogány* és *Gábor* lesznek. Második este már bemutatott hoz a Népopera együttese: *Donizetti* népszerű dalosjátékát, „Mari, az ezred leánya“-t. Jegy a megnyitó előadásokra már váltható a Népopera pénztárainál és a városi jegyirodáknál.

(*) Perosi új operája. Perosi Marsioni, a jónévű olasz zeneszerző, egy új operán dolgozik, amelynek címe: „Jenny“ lesz és egy prólógból és három felvonásból áll. A szöveget *Gaydo Virginia* írta. Az új operát egy olasz társulat a jövő tavaszszal vagy a bécsi, vagy a budapesti Népopera-ban szándékozik először bemutatni.

(*) Egyfelvonásos színház. A most következő színházi évad van hivatva eldönteni, vajjon megérett-e Budapest arra a gourmandériára, hogy egy felvonásos színházakat tartson fenn. Ezt a létfontartást a volt Uj színpad helyiségét elfoglaló *Kövesy Albert* színgazgató neve és érdemekben gazdag múltja igazoltnak mutatja. Mint a kecskeméti és a pécsi nemzeti színház igazgatója, az óbudai színház felvirágoztatója elsőrangú sikereket ért el, mint művészleki íróember színdarabjaival aratott babért. A bájosan berendezett helyiségben október elején mutatkozik be *Kövesy Albert*, mint fővárosi színgazgató. Fiatal művészgardájával a külföldi és magyar literatura finom hajtásait fogja bemutatni elsőrangú előadásban. *Kövesy* irodalom-művészeti vállalkozása elé nagy érdeklődéssel tekintenek. — Ilyenszerű kísérlet színhelye lesz a régi gyermekszínháznak a helyisége, a Rottenbiller-utca egy bérházának végében. *Sziklai Kornél* a városi Kis Szinkör című délutáni színpad tulajdonosa „Grand Guignol“ néven esteli előadásokat fog tartani egyfelvonásos darabokból.

(*) **Báró Berger halála.** Mint egy bécsi távirat jelenti, báró Berger Alfréd, a bécsi Hofburgtheater igazgatója, ma hajnalban negyedfél órakor hatvan éves korában meghalt. Báró Berger már évek óta cukorbetegségben szenvedett, egy héttel ezelőtt pedig szívburokgyulladásban oly súlyosan megbetegedett, hogy orvosai már a hét elején lemondtak élete megmentéséről. Az elhunyt báróban a fiatal magyar drámairodalom külföldi pozíciójának egyik erős hívét vesztette el. Az ő egyenes felzárkózására írta meg Molnár Ferenc legújabb darabját, a „Die Fabel vom Wolf“-ot, amely ez év őszén kerül színre a császárváros legelőkelőbb színházában, Báró Berger egyik legkimagaslóbb alakja volt az európai színházi életnek. Több mint másfél évtizeden át a hamburgi Deutsches Schauspielhausnak igazgatója s ez alatt az idő alatt lett ez a színház Európa egyik leghíresebb drámai színpadává. Schlenker Pál távozása után, 1910-ben végre elérte élete nagy célját és a bécsi Hofburgtheater igazgatói állásába került. Rendkívül képzett, nagytudású ember volt, aki az igazgatás és rendezés nehéz teendői mellett magvas és értékes irodalmi működést is fejtett ki. Éveken át a Neue Freie Presse-nek állandó tárczaírója. A beteg halálos ágyánál az utolsó pillanatig fivére, Berger Vilmos báró, az osztrák uralkodásnak tagja és hűséges felesége, Hohenfels Stella örködött, aki a Burgszínháznak egyik oszlopos tagja volt és csak azért vonult vissza a színpadtól, mert férje exponált igazgatói állása ezt így követelte. Berger báró a jövő téli szezonra sok érdekes újonságot kért el és váratlanul bekövetkezett halála Bécsben nemesak írói és művészi körökben, hanem az egész városban is általános mély részvétet keltett.

(*) **Nyáray Antal a Népeperában.** Nyáray Antal, a jeles előadóművész és széphangu énekes-színész, a Fővárosi Orfeum tagja, a szezon folyamán két operett főszerepét játszva elvendégként a Népepera színpadán. Nyáray Antal a régi Népszínházban ismerte meg a fővárosi közönsége, azóta azonban nagyobb szerepekben nem látta út és kizárólag kabarékban és orfeumokban tapsolhatott Nyáray egyszerű művészetének. A vendégszereplés két nagy hírű és a külföldön nagy sikert aratót operettben lesznek és ez elé nagy érdeklődéssel tekint a fővárosi színházjáró közönsége.

(*) **A Magyar Színház újonsága.** Szombaton, a hó 31-én, már újonságot hoz a Magyar Színház. Bemutatja Friedmann bécsi írónak „Der Herr Kurator“ című rendkívül mulatságos bohózatát, amelyet Hellai Jenő Brezda ur ezímen dolgozott át magyar színpadra. A mulattató bohózatban hálás szerep jutott Boross Endrének, Z. Molnár Lászlónak, Havaszhí Miczinék, Csatai Jankának és Kertésznek. Holnap, vasárnap este, kedden és pénteken a Frankfurteria van műsoron. Hétfőn a Kísírdot adják Fényes Annuskával a címszerepben, szerdán pedig a Sárga libom kerül színre. Csütörtökön megismétlik a Hivatalnok urak előadását. — Jövő vasárnap délután a Karenin Anna kerül színre mérsékelt helyárrakkal. Holnap vasárnap délután a Sasfőket adják ugyancsak mérsékelt helyárrakkal.

(*) **Benczur Gyula és a mesteriskola jubileuma.** Érdekes kettős jubileumra készül a hivatalos magyar képzőművészet a jövő esztendőben. Benczur Gyula üli meg ugyanis művészi pályafutásának félszázados évfordulóját s ezzel egyidejűleg harminczéves évfordulóját mesteriskolai igazgatóságának. A kettős évforduló alkalmából, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a jövő év februárjában jubilaris kiállítást rendes a városi Képzőművészeti Társulatban, amelynek keretében bemutatja Benczur Gyula és mesteriskolája tagjainak azokat a jelentősebb festményeit, amelyek leglívőbb karakterizálják művészi egyéniségüket. Az ünnepély rendezőbizottsága, amelynek védőségét József Herceg, a Képzőművészeti Társulat védnöke és neje, Augustus főherceggasszony vállalták el és amelyben az egész magyar társadalom minden kiválósága képviselve lesz, szeptemberben alakul meg.

(*) **Beiratás a Színészegyesület színésziskolájába.** Az Országos Színészegyesület színésziskolájába az új növendékeknek augusztus 29., 30. és 31-ik napjain kell jelentkezni felvételre mindennap délután 3 órától 6 óráig. A felvételi vizsgálat idejét a jelentkezés alkalmával adják az illetőknek a tudomására. A jelentkező fiúknak leglívbb tizenhatodik, a lányoknak pedig tizenhatodik életévüket kell hogy betöltötték legyen. A jelentkezéshez szükséges a szülői bizonyítvány, amelyben meg kell jelölni az elvett iskoláról, szülői beleegyezés azokról, akik szülő vagy gyám nélkül jelennek meg és végül orvosi bizonyítvány. A jelentkező növendékek öt korona felvételi vizsgadíjat fizetnek. A tanfolyam két évre terjed. Az Országos Színészegyesület színésziskolájának mind a két évfolyamát sikerrel végzett és végelbocsátó bizonyítványt nyert növendékei a Színészegyesület szabályai értelmében az egyesület rendes tagjai sorába minden további vizsga nélkül felvételnek és működésük bármely színházban megkezdhetik. Az iskola helyisége V., Lipót-körut 1. sz. alatt van, ahol az igazgatóság szívesen szolgál mindenemű felvilágosítással.

(*) **Fodor Ernő zeneiskolájának igazgatósága** a növendékanyag mennyiségben és minőségben való folytonos gazdagodása következtében helyiségeinek és tanári kárának jelentős kibővítésére határozta el magát. Kibérelte a Liszt Ferenc-tér 4. számú bérpalota három emeletét és hét új tanárt szerződtetett. November hó elején megnyílik az intézet új díszterme is, amely négyszáz fős közönség befogadására alkalmas és ahol a téli folyamán hangversenyek és előadások lesznek. Az intézetbe való beiratás augusztus 28-án kezdődnek meg és szeptember 7-ig tartanak hétköznapi pontint délelőtt 10—12-ig és délután 3—5 között.

(*) **Színházak hírei.** A Vígyszínház jövő heti műsorában is a játékrend legkedveltebb darabjai változnak. Ezek közt a legtöbb estén a múlt szezon két különösen vidám újonsága, a Toto és a Golya szerepel, amelyeket a holnapi vasárnapon kívül még hétfőn, szerdán, pénteken, valamint a következő vasárnap délután is adnak. Kedden a Talfutó játszószék, csütörtökön a Tolvaj, szombaton pedig a Mindenütt jó... című bohózat kerül színre együtt a Cló méltósága című satirikus egyfelvonásossal. Jövő vasárnap este a Csítrít, Veher és De Gorse nagyhatású vígjátékát adják Varsányi Irénnel a címszerepben.

A Kivágy színház műsorát, amíg első újonságára, a Lámónál ezredes-re készül a személyzet, kipróbált darabjai teszik változatosabbá. Így a héten hétfőn megismétlik Martos és Rényi kedves operettjüket, a Kis grófnak az előadását; ezen az előadáson Rózsit Haller Irma, a Fővárosi Nyári Színház primadonnája fogja játszani. Kedden, pénteken és vasárnap este a Gésákat adják, holnap, vasárnap este, szerdán és szombaton pedig Bródy Martos és Jacobi népszerű operettje, a Leányvásár kerül színre. Holnap, vasárnap d. n. kerül először színre mérsékelt helyárrakkal a Csószszantórium előadása.

A Budai Színházban holnap, vasárnap délután az aranykakas bohózat, este a Szulamith című heber dalték kerül színre. Kedden Szabados-Szávay, Szép Honka című eredeti operettjét adják, ez előadás keretében bucsuzik a szintársulattól megváltó Albert Erzi, Fenyő és Virágh Ferenc. Pénteken E. Rossi Rosina bucsuzik a Troubadour opera Leonóra szerepében, míg szombaton a Varázskeringő operettben Haller Irának lesz bucsufellépte. Az új tagok közül vasárnap, szeptember elsőjén Felhő Rózsá, az új primadonna és Szigeti Andor, az új komikus mutatkoznak be a Lotty ezredesi című énekes bohózatban.

A Budapesti Színházban vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a „Kristóf, te csalsz!“ kerül színre, a hét minden estéjén pedig „Az asszonyfaló“, amelynek a heti előadásaira jegyek minden elővételi díj nélkül előre válthatók.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

Novibazár.

— Szandzsák Pletje. Rajzok, elbeszélések és utleírások Törökország Novibazári szandzsákjából, az okkupációtól az annekszióig terjedő időből. Írták: Várady Géza és Laky Imre. —

Budapest, augusztus 24.

Alkalomszerűbb körülmények között ritkán jelenik meg könyv, mint most a Várady Géza és Laky Imre hatalmas nagy díszes könyve — *Novibazárról*. Századok óta meg-megújulólag magyar vitézek véréből párák az a hegyes völgyes világ-rész. A népek fegyveres harca odalent a Balkánon máiglan ádázul viharzik. Az albánok forrongása tüzfőjű kígyóként ciklázik mostan is a karsztos-hazában. A bolgár, szerb, görög és montenegrói bandák zsákmányéhesen köszörülgetik mostan is gyilkosaikat és fényesítgetik a lövőfegyvert, kajánul örvendezve az európai Törökországot dúló testvérharczon... A török-szerb-montenegrói sziklás zord határszéleken a mi fiaink ezredei mostan is elszántan öröködnék Európa békéje felett. Utközetre mindig készen állják a kemény őrhelyet, hogy ezek a gyűlölködő és kapzsi néptengerek a megfurkált zilipeket át ne törjék s egymásra ne szakadjanak, elvakultan egy világháború rémségét is felidézvén. Éppen ezért érdekes, tanulságos a Várady Géza és Laky Imre könyve, mert miközben feléleveníti annak a véreses hírű titokzatos földrésznek, vagyis inkább „görbe országának“, ahogy az ott járt magyar katonák elnevezték vadregényes, színes, keleti képeit, emléket örökítenek azoknak is: — „akik lent voltak ezeken a tájakon és vissza is jöttek onnan, valamint mindazok hozzátartozóiak, akik ott voltak velük, előttiük és utánuk, de akik onnan többé vissza sohasem jönnek, mert többé vissza sohasem jönnek, mert vissza sem jöhetnek. Ott porladnak, ott nyugszanak ők a nehéz, idegen, karsztos szírtetek alatt.“

Várady Géza és Laky Imre érdemes társszerzők nemesak az időt választották meg jól exotikus könyvünk megjelentetésére, a mindvégig érdekfeszítő tartalommal is remekeltek. 1908-ig, midőn a törököknek visszabocsátották a fontos őrhelyet, Novibazár szandzsákja volt az a kiszakított terület, melyen hadfiaink a török császár földjén a török császár katonáival együtt katonáskodtak. A szerzők könyvéből kitűnik, hogy a töröknek katonája, mint ezivilje hűséges, megbízható, ragaszkodó testvérek bizonyult, akire a veszedelmek és megpróbáltatások között is mindig számíthattak, nem úgy, mint a Balkán többi sötétedőjeinél. Azok hiába vallják a kereszt hitét, megbízhatatlan véreskező gyújtogatók és bujtogatók, akik a zsákmányért képesek bármely aljas orvttamadásra; mert a legelvetemedettebb zsebvagók és fülvágók is balkáni keresztény atyánkfiai közül kerülnek ki.

Várady Géza budapesti tábori főpap, visegrádi apát-ur s Laky Imre ősmert katonai író (a hajdusági 39. cs. és kir. gyalogezred volt főhalmagya, jelenleg államrendőrségi felügyelő) életük mozgalmas néhány esztendőjét töltötték el Boszniában, Hercegovinában és a török Novibazár-szandzsákban, amiket tehát nagyon szép és páratlanul érdekes könyvükben emondanak és megirtak: közösen látták, élték, tapasztalták át. Azok az eleven tollal érző lélekkel, megkapó írói színezéssel rajzolt, holdvidám és mulatságos, majd busongásra áthajló esetek, képek a zárkózott katonai élet kínai falán túlról felemelőleg hatnak reánk azért is, mert hivatották bizonyítani, hogy a sárga-fekete zászló alatt is, ott az idegen földön is, a magyar ezredekben virulnak a magyar virtusok, a magyar szokások, diadalmasan kiküzdik a magyar

Az egész országban minden gazdánál dicsőretet és nagy megelégedést aratnak.

Benzin és Nyersolaj

MOTOROS

Cséplőkészletek

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész sem hatóság engedély. Rendkívül olcsó és tisztá, hűvös és csipős, már 4 lóerőjű gépeknél is és egész 20 lóerőig. Motorainkkal a közönségben a házak között az utcákon szabad cséplni.

Szíves figyelmébe! Minden gazda, ki egy motoros cséplőkészlet beszerzésének még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelező-lapon képes árjegyzékünket — ingyen és bérmentesen küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindenben teljesen tájékozva lesz.

Bérmentes szállítás az ország minden állomására. — Legújabbban megállapított igen előnyös árak és kényelmes feltételek.

Levélcím:
Rajnavideki Motor és Gépgyárak magyarországi képviselete

KELLNER ANTAL ÉS FIA

BUDAPEST, VÁCI-UT 4. SZ.

nyelv és magyar nóta. A magyar tisztok és a magyar bakák még az idegen eredetű bajtársakat is szeretetre hangolják, sőt határozottan elmagyarosítják a kétfeji sasos kaszárnyát is... Ez a kedves, katonásan őszinte magyar könyv vigasztalásunkra és buzdításunkra szolgálhat a tekintetben is, hogy a magyart nem kell féltetni, Ferencz József királyunk ármádiájában legelső katona mostan is a magyar, kit mellőzéssel nem nyomhatni el, mert a komoly körülmények között a hadélre kerülnek mindjárt.

A társszerzők közül az élesszemű *Várady* a csendes magyar humort, a borongós lelkű *Laky* a mélatag magyar elmélyedést szövegezték meg ezen irodalmi becsüli könyvükben. Szép magyar a nyelvük és katonás őszinteségük dacára is hőtiszta fehérlőkésűk, szinte pártalan olvasmányuk emelik ezt a könyvet, amelynek egyetlen magyar családi- és közkönyvtárból sem szabad volna hiányozni. Ez a magyar katonavilág, ezek a káprázatos keleti képek olyan újdonságok ingerével hatnak, annyi szépséget és tanulságot tárnak elénk, hogy a felnőtt, mint serdülő ifjú, a férfi, mint női lélek megtalálják — e könyvben — gyönyörűségeiket. A török határszéli kalandos katonai- és tábori életlen híven, ilyen megkapóan, ilyen nagy jellemző erővel még nem írták le mások, úgy hogy bár 270 nagy oldalra terjed ez a mű, sajnáljuk, midőn végét érjük az élvezetes olvasmányoknak. A további folytatást szinte várjuk, még pedig mielőbb, a kiváló társszerzőktől, akik az áldozatot nem sajnálták könyvük díszétől sem. Harminczegy eredeti képfelvétel mellett, török czimkép tárgyú díszkötésben, a „Patria” izléses nyomásával jelentették meg művüket, amely *Laky* Imre budapesti államrendőrségi felügyelőnél rendelhető meg. Az iskolák, kaszinók, olvasókörök, a hadsereg és csendőrség könyvtárai részére kiváltképpen melegen ajánlhatom a magyar katonacélet ezt a vonzó könyvét.

Móricz Pál.

• **Nemzetközi jogi kongresszus.** Krisztinából jelentik: Ma délelben a Nobel-intézetben megnyílt a nemzetközi jog intézetének 25. kongresszusa. A megnyitó ülésen jelen volt Hakon király, a diplomáciai testület, a kormány és a storthing tagjai, a tudomány, művészet, a kereskedelem és ipar képviselői és az intézet 45 tagja.

• **Magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése.** A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése holnap, vasárnap délelőtt veszi kezdetét Veszprémben báró *Hornig* Károly veszprémi püspök elnöke alatt. A vándorgyűlésen az összes e szakba tartozó egyesületek és intézetek nagy számban képviseltetik magukat. A Nemzeti Múzeum természetrajzi tájának igazgatója, dr. *Krenner* József és több tagja fog tevékeny részt venni a vándorgyűlésen, továbbá meg fognak jelenni a gyűlésen a Természettudományi Társaság elnöke, dr. *Lengyel* Béla egyetemi tanár, a Közegészségügyi Egyesület elnöke, dr. *Ilosvay* Lajos orsz. képviselő, műgyetemi tanár, az egyetem állattani intézet igazgatója, dr. *Entz* Géza egyetemi tanár.

• **Régészeti felfedezések Akvinkumban.** Az óbudai Akvinkum területén az idei nyár kezdete óta dr. *Kuzsinszky* Bálint egyetemi tanárnak az Akvinkumi Múzeum igazgatójának felügyelete alatt nagyszabású ásások folynak. Ez ásások során már eddig is rendkívül érdekes építészeti emlékművek, kőfaragványok, szobrok, fegyverek és egyéb római régiségek kerültek napvilágra és még folyton újabb és újabb becses régészeti leletekre bukkannak. Az Országos Régészeti és Emléktani Társaság elhatározta, hogy a jövő hó 27-én társas kirándulást rendez Akvinkumba, ahol az ásások vezetője, *Kuzsinszky* egyetemi tanár nagyszabású előadás keretében fogja a megjelent szakférfiaknak bemutatni a legújabb felfedezett római ereklyetárgyakat és régiségeket.

• **Uj Idők.** A magyar családok kedves hetilapjának az Uj Időknek htsábjain e héten is megszólal *Horkayné* és éppen olyan ötletesen, mint amilyen éles guynyal cseveg nem egy társadalmi kérdéssel. A lap élén *Heltay* Jenő művészi szépségben gazdag, érdekes és új regényének, a „Fa-

nyelv-Hotel“-nek folytatását találjuk. *Kanizsai* Ferencz, *Lakatos* László és *Vértessy* Gyula novellát írtak e héten, míg a cikkek közül kiemeljük a „Séták a nagyvilágban“ című népszerű rovat ismertetését az argentinai indiánokról. Az „Elmés Krónika“ a magyar hordárság ötvenéves fennállására hívja fel a figyelmet. *Gabnay* Ferencz hajviseleti tanulmánya, *Krudy* Gyula poetikus vázlata a nyári tánczról, *Kosztolányi* Dezső és *Somlyó* Zoltán versei stb. egészítik ki a lap szövegrészét.

• **Ország-Világ.** Gyönyörű illusztrációk nagy sokasága díszíti a *Várad* Antal és *Dr. Falk* Zsigmond szerkesztette s immár harminczharmadik évfolyamát járó Ország-Világ legújabb számát. Vagy husz jól sikerült fotográfia Japánországgal csodálatos tájra elénk, kettő pedig a tripoliszi háborúból hoz érdekes mozzanatokot. Ot képen Eger városának nevezetességeit látjuk, ami most, *Samassa* József halálával bizonyára eléggé aktuális és érdekes. A többi kép sorából kiemeljük a következő címűket: „Hadihajók a sanghaji kikötőben“, „Malártemető“, „Temetési ceremónia a kínaiaknál“, „A sivatag hajója a tengeri hajón“, „Virágzó puskagolyó segítségével“, a most elhunyt francia zenészerző, *Massenet* arcképe stb. A lap irodalmi részében regényeket, elbeszéléseket, kritikai cikkeknek avagy költeményeket írtak: *Bányász* László, *Becky* Buday Erzsébet, dr. *Csillag* Gyula, *Dura* Máté, dr. *Falk* Zsigmond, *Nemesküri* Kiss József, *Papp* Ilona, *Szigeti* József, *Várad* Antal stb. Tartalmas, kitünően szerkesztett rovatok ezenfelül: Színház, Művészet, Irodalom, Hírek, Zene, Sport stb. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V. ker., Hold-u. 7.), ahová az előfizetési pénz is beküldhető. A lap ára félre 8 korona.

• A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 25-iki számában a nagymennyiségű és pompás kivitelű képek közt találjuk az Operaház átalakításának, a miniszterelnök nagyenyedi beszámolójának, *Hajdudorognak*, a magyar görög katolikus püspökség székhelyének, a lemondott marokkói szultánnak, a törökországi földrégésnek, stb. képeit, az elhunyt *Samassa* érsek arcképe, stb. *Szenle-Dárday* Olga és *Claude* Farrere regénye, *Szemere* György novellája, *Rudnyánszky* Gyula verse bőséges és magas színvonalu szépirodalmi olvasnivalót adnak. Egyéb közlemények: *Massenet* nekrológja (arcképpel), *Kereszty* Istvántól, cikkek és képek *Berzsenyi* Dániel niklai emlékeiről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negydekre 3t korona, a „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4 szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félre két korona 40 fillér.

Nyilttér.

• **Provatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.**

MATTONY-FELE
GISSHÜBLER
Természetes érvényes
SAVANYUVIZ

Ékszervásárlók figyelmébe!

mindennemű arany-, ezüst és ékszer árukat a legújabb nyosabban becsátom a közönség rendelkezésére.

Zirner Testvérek utóda
Liszt Hugó 2. Pontos
Budapest, IV., Váci-utca 2. czimre
Ügyelni.

Kirakatom megtekintését kérem, hol minden tárgyon a szabott ár feltüntetve van!

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javitó mülhely.

72-54.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

• **Katonai aviatikusaink a nagygyakorlatokon.** A szeptemberi hadgyakorlatokon tudvalevőleg fontos szerep jut a közös hadsereg légi flottájának. A bécsujhelyi repülőtérén már csomagolják a Mezőhegyesre szállítandó gépeket. Tizenhatsz *Etrich-féle* aeroplánt visznek a hadgyakorlatokra és ezeken kívül még azt a *Lohner-féle nyilrepülőt*, melyen *Blaschke* főhadnagy a legutóbbi bécsi nemzetközi repülőversenyen világrekordot ért el. *Harmincz* pilóta lesz a gépek mellett, melyeket három csoportra osztanak *Uzelacz* alezredes főparancsnoksága alatt. Az egyik osztályt *Petróczy* kapitány, a másikat *Blaschke* főhadnagy, a harmadikat *Miller* főhadnagy vezeti. A gépek számára most nagy katonai társzekereteket készítettek és minden gépet két kocsin helyeznek el, az egyiket a szárnyakat, a másikat a motort.

• **Svájezi aviatikus a francia hadseregben.** *Audemars* aviatikus, aki svájezi állampolgár a legutóbb repülőtut tet Párisból Berlinbe, a francia állam kötelekebe akarja fölvetelni magát, hogy a francia hadseregbe beléphessen. Hír szerint *Audemars* először a német kormánynak ajánlotta föl szolgálátát.

FŐVÁROS.

• **A rózsadombi szerpentin-ut.** Az a szerpentin-ut, amelyet a Rózsadombra építenek, ugyszólván teljesen kész. Hatalmas kőfállal épült, amelynek burkait a Rózsadomb szikláiba vajták. Jelenleg csupán az aprólékos díszítő munkákat végzik. Az utat szeptember második felében adják át a forgalomnak. A főváros intézkedett a szerpentin-ut mellett levő *Zárda* és *Margit*-utczák rendezése iránt is. A szerpentin-ut közepén levő apró viskókat a főváros kisajátítja és helyükön valószínűleg parkot létesít.

• **A Kossuth-szobor.** *Horvay* János szobrászművész, a fővárosi Kossuth-szobor megalkotója, a szobornak egy újabb részletével készült el és meghívta a szobor-bizottságot annak megtekintésére. A bizottság ma dr. *Wildner* Ödön tanácsos vezetésével kiinn járt a művész műtermében és a szobrot megtekintette.

• **Az iskolai beiratások.** Dr. *Déry* Ferencz tanácsos, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője, több iskolaigazgatóval értekezletet tartott az iskolai beiratások sorrendjének megállapítása tárgyában és a tanácskozás alapján úgy intézkedett, hogy miután szeptember 1-e ebben az évben vasárnapra esik, az iskolai beiratásokat a főváros összes községi elemi iskoláiban szeptember 2-6-ig, az elemi iskoláknál magasabb fokú iskolákban pedig 2-5-ig kell megtartani.

• **Szabadságról.** Dr. *Wildner* Ödön tanácsos, a szocialpolitikai ügyosztály vezetője, szabadságról hazaérkezett és átvette az ügyosztály vezetését.

• **A tanerők eskütétele.** A főváros iskoláihoz ez év júniusában megválasztott tanerők és óvónők e hó 31-én délelőtt 11 órakor az újvárosi közgyűlési termében fogják a polgármester előtt hivatali esküjüket letenni. Ugyanekkor fogja a fővárosi kir. tanfelügyelő is az elemi iskolai tanítóktól és tanítónőktől az esküt, illetve fogadalmat kivenni. Az elemi iskolai tanítóknak és tanítónőknek az eskütételhez oklevelüket, továbbá a megválasztásukra vonatkozó rendvényüket és illetőségi bizonyítványukat, ennek hiányában más egyéb, honosságukat igazoló okmányukat kell magukkal hozniok.

• **A Bernfeld-árvaház.** *Bernfeld* Mór fővárosi polgár annak idején a fővárosnak többek közt az Erzsébet királyné-ut 6. sz. házat a fővárosnak hagyományozta árvaház céljaira, azzal a kikötéssel, hogy az árvaház az ő nevét viselje. A hagyatékot a főváros kezelésére bizta. A főváros most a házat átalakította, úgy hogy ez tizenkét gyermek befogadására alkalmas. Az új árvaház szeptemberben lesz átadva rendeltetésének.

• **Az új fertőtlenítő intézet.** A jövő hónap végén adják át rendeltetésének a Külső Váci-uton épült új fertőtlenítő-intézetet. Az intézet műhelyei már végzik a fertőtlenítéssel kapcsolatos munkákat, a bentlakásra kötelezett tisztviselők is bent laknak már az épületben és jelenleg a fertőtlenítő gépek és készülékek felállításával foglalkoznak. Az új intézet építési költségei másfél millió koronára ruktak.

KÖZIGAZGATÁS

Az „Egyetértés“.

Budapest, augusztus 24.

Közlendőségű dolog, hogy Szegedy Albert, Pestvármegye jegyzői egyesületének elnöke és huszonnégy társa köriratot intézett az ország jegyzői karához, melyben őket az „Egyetértés“ napilap pártolására hívta fel.

Aki Szegedyt és a huszonnégy társát ismeri, aki a felhívás szövegét elolvasta, az bizonyára meg van győződve arról, hogy semminemű érdekszövetség megalkotása, semminemű panamázás nem célozthatik, hanem hogy azok — akik bizonyos szabadabb gondolkodás, lelki függetlenségük szabad nyilvánításának hívei — kerestek egy lapot, amely közöttük szellemi kapocs, véleményük, gondolkodás módjuk hirdetője, a nyilvánosság előtt kívánságaik tolmácsa legyen.

Itt egy olyan társadalmi nyílt kérdéssről van szó, amelyet félremagyarázni egyáltalában lehetetlen, amelyekhez a rokonérzelműek — ha akarnak!! — csatlakoznak, ha nem akarnak, nem csatlakoznak. Azoknak azonban akiknek az eszme nem tetszik, vajmi csekély okuk, jozuk lehet — magát a ténykedést megátadni.

Mégis a „Községi Közlöny“ 32. száma a valóság teljes elferdítése mellett elég sok rosszakarral foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Felveti a „K. K.“, hogy az a bizonyos Kováts Ferenc attól a bizonyos Uszkay Bálinttól nem kért engedélyt a körirat szerkesztésére — egy központi iroda szervezésére!

„Noli tangere circulos meos!!“

Ez az elv, ez az, ami most is megnyilatkozik az elnök ur becses lapjában, nem szereti, ha az általa kisajátított jegyzői egyesülettel más is mer foglalkozni, mint ő és akiknek ő kegyesen megengedi.

Mit feleljek erre: — semmit, hiszen a tisztelt szerkesztő urnak ez a sokszor megisméltelt és mindenütt megnyilatkozó elvi kijelentése már oly ismeretes, a jegyzői kar nagyrésze már régen kimondotta felette bírálatát, minek hocsajtkozzam én ismétlésekben!

Másként állunk azonban Ferényi Antallal, Trencsén vármegye érdemes elnökével, aki látta valahol Themis istenasszony szobrát, bekötötte mind a két szemét és sietett bírónak, sietett ítéletet hozni azok felett, akikről egyszer már volt olyan szíves azt a szomorú nyilatkozatot megtenni, hogy: „Nem tartoznak a jegyzői kar elitjéhez, mint ő és más bizonyos felsőbb tiszterek.“

Ferényi barátomnak nem kell az „Egyetértés“, mert politikai irányzata az ő elveivel meg nem egyez!!

Ejnye-ejnye: a kakas csipje meg, hát ilyen szenvedélyes politikusok vagyunk ott Trencsén bérzes hónapban, hogy eldobjuk azt a lapot, amely a jegyzői érdekeknek a nyilvánosság előtti egyetlen védelmezője csak azért, mert más politikai színt vall!

Elég baj, ne a politikát, hanem a jegyzői kar érdekeit tartjuk szem előtt!!

Különböztetésül kijelenthetem, hogy az a huszonnégy ember, aki a felhívást aláírta, mind munkapárti, a mindenkori kormányoknak hű támasza volt, tehát legkevésbé sem kellett volna féltetni politikai nimbuszát, tisztelt Ferényi barátomnak, hogy azon, ha közénk áll, valami kiközösíthetetlen esorba történik!!

Nem kell Ferényi barátunknak az „Egyetértés“, mert karunk büszkeségével összeütközött és arról méltatlan gyanúsításokat terjesztett!

Elismerem, hogy itt Ferényinek bizonyos fokig igaza van, amennyiben ő a jegyzői egyesület vezetőiben csak fényes csillagokat lát, tévedéseiket is hálás elismerésben részesíti

és így persze szerinte bűnös az, aki az igazat meg meri mondani.

Ez azonban csak Ferényi és társai szempontjából van így, de tény, hogy akár többben, akár kevesebben vannak, de sokan vannak a jegyzői kar kebelében, akik nem vallják Ferényi hitvallását, akik megelégtettek már az általa dicsőített alakok ténykedésével, akik éppen azért hívei az „Egyetértés“-nek, mert hivatását hiven teljesítette, közérleléből, mélyreható fontosságú hibákról, rántotta le a leplet.

Az a körülmény, hogy a sorsjáték ügyét a választmány és a vizsgálat nem találta elítélhetőnek, még nem az az ítélet, amely Himffy Géza felett elhangzott, az az ítélet fog majd dönteni, amit a rágalmazás kérdésében a sajtóbírószág fog hozni. Ha majd ez az ítélet elhangzik, amely minden valószínűség szerint felmentő lesz, akkor lehetne arról beszélni, hogy a kar büszkeségét méltatlan támadások érték!

Ebből a két szempontból bírálva a kérdést, azt hiszem, hogy tisztelt barátom mozgalmunk feletti ítélete csakis az ő egyéni véleményét képviseli, de nem az igazságot.

Most jön azután a harmadik kérdés, a pénzkérdés, a kis panama!!

Ferényi barátom egyenesen azzal vádol, hogy a központi irodáért 120,000 koronát akarunk a jegyzői kar zsebéből kipumpolni!

No hát itt már nem a részrehajló szentencia, hanem a rosszakarat nyilvánul meg.

Hiszen amikor a lapot a kartársaknak ajánlottuk, a napnál világosabban kijelentettük, hogy annak előfizetési ára a régi marad, tehát az iroda közreműködése ingyenes, ha tetszik valakinek hozzá fordulni, jó, ha nem, ugy is jó!

Azt hiszem nem csalódom, amikor azt állítom, hogy minden jegyző tart egy napilapot, tehát az előfizetési árat kiadja, csak hogy egy olyan lapra, amely a kar érdekeivel mit sem törődik, amelynek hasábjain sem a kar büszkesége, sem Ferényi barátom nem tartják opportunus dolognak a közös érdekeket védelmezni.

Nem tudom tehát felfedezni bűnünket, nem tudom felfedezni a pumpolási szándékot abban, hogy előfizetésre az „Egyetértés“-t ajánlottuk!

Ehez a felfedezéshez túl óleslátás kell, olyan, mint Ferényié, sajnos, hogy akkor, amidőn Német Györggyel az a bizonyos szerződés kötött, nem nyilvánult.

Azt hiszem, ha a részletkérdések erről az oldalról vannak megvilágítva, minden objektív szemlélő belátja, hogy akciónk jogos volt, hogy Ferényi támogatása nem egyéb, mint védelem azok számára, akik bizony nagyon is rászorultak a védelemre!

Most már rátérhetek egynehány szóval arra, hogy akkor, amidőn mi az egyéni érvényesülés vádját egész nyugodtan visszautasítjuk, miért láttuk szükségesnek az „Egyetértés“ mellett akcióba lépni.

Mert látjuk, hogy az elnökség, érdekeinknek köteles és hivatalos védelmezője egy lépést sem tesz az irányban, hogy kívánalmaink valósuljanak.

Mert meg vagyunk győződve, hogy ma éppen olyan távol állunk reményeink megvalósításától, mint ezelőtt s hogy csak akkor érünk célhoz, ha férfias komolysággal haladunk kitűzött céljaink felé s nem fogunk reszketni attól, hogy kívánságainkat nyilvánosan kifejezzük!

Erre a célra pedig orgánum szükséges, — a sajtó!

Hogy ez így van, belátta azt már előbb-ről az Orsz. jegyzői egyesület, amikor sikertelenül kísérletezett egy napilap alapításával és a vezér most mégis mérgeledik, amidőn

ezt a célt, ha összetartunk, könnyen elérhetjük.

Mérgeledik, mert ez az eszme nem az övé, tehát akkor rossz!

Ferényi barátom robbanásról beszél! Erről ne nekünk, hanem Uszkaynak és magának beszéljen.

Az egyesületi élet így nem folyhat, vármegyék, egyhangu bizalmatlansági nyilatkozatával a zsebében az elnök nem kormányozhat.

A tisztesség, a férfias becsület azt parancsolja, hogy egy Budapesten tartandó közgyűlés tárgyává tegye a bizalom kérdését!

En elhiszem, hogy mi fogunk legyőzteni, de akkor legalább módunk és alkalmunk nyílik boldogulásunkat ott keresni, ahova bizalmunk és reményünk vezet.

Kováts Ferencz.

A „Közigazgatás“ rovat olvasóihoz. A rovatunkat ellenőrző jegyzői szakbizottság ez uton kéri föl a községi és körjegyzőket, nemkülönben a vármegyei, városi és más közigazgatási tisztviselőket, akiknek érdekeit e rovat képviseli, hogy mindennemű panaszaikkal, különösen ha velük szolgálatukkal kapcsolatos ügyben méltánytalanság vagy igazságtalan dolog történik, az Egyetértés közigazgatási rovatát bizalommal keressék föl. E rovat számukra mindenkor nyitva áll és pedig az elvi jelentőségű esetekben nemcsak panaszok közlésére vállalkozunk, de azokra a magasabb hatóságok figyelmét is fel fogjuk hívni és az igazságos elintézés biztosítására minden rendelkezésünkre álló eszközt felhasználunk.

A vármegyei alkalmazottak illetményei. A vármegyei alkalmazottak illetményeit szabályozó 1904. évi X. t.-cz. módosításáról szóló 1912. évi LVII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a belügyminiszter a mai napon valamennyi vármegyei törvényhatósághoz és valamennyi vármegye főispánjához rendeletet intézett. A körendelet mindenek előtt utal arra, hogy a kormány kénytelen volt a törvényhozásnál oly rendelkezések megállapítását hozni javaslatla, amelyek az állami tisztviselők státuszrendezésének eredményeit a vármegyei tisztviselők körében lehetőleg biztosítják és elejét veszik annak, hogy egyes érdemes tisztviselők a maga hibáján kívül aránytalanul hosszú időn át essék el az előbbrehaladástól. Ezeket a rendelkezéseket tartalmazza az 1912. évi LVII. törvényezik, melynek alap gondolata, hogy a vármegyei tisztviselők hátrányosabb előhaladásukért kisebb szervezeti változtatások mellett részben a magasabb fizetési osztályba való előléptetés lehetővé tételével, részben pedig szolgálati pótlékban való részesítéssel, illetve az abban való részesülés lehetővé tételével anyagiilag kárpótoltsanak. A törvényhatóságokhoz intézett körendelet végén a belügyminiszter annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a vármegyei közönsége, méltányolva a törvényhozás részéről a vármegyei tisztviselők anyagi helyzetének javítása érdekében ezuttal is tanusított áldozatkészségét, a törvény pontos és szabatos végrehajtása körül egyfelől a közszolgálat, másfelől a vármegyei tisztviselők érdekeit szem előtt tartó gondossággal fog eljárni.

Ezeröttszáz trachomás Zalamegyében. Zalamegyei jelentés szerint az egyiptomi szembaj íjesztő számokban pusztit Zalamegyében. Az alsó-lendvai és muraszombati járások vendlakta részein immár veszedelmes mértékűt ölt a trachomaterjedése. A muraszombati járásban a hétszázötvenet meghaladja a betegek száma. Az alsó-lendvai járásban is több, mint nyolcszáz beteg van. Az egész vidéken alig található orvos. A két járásban mindössze két körorvos tesz szolgálait, akik képtelenek ellátni a tömeges kezelést. Zalamegye már esztendőnk óta fészke a trachomajárványnak s erre való tekintettel a belügyminisztérium már esztendőnkkel ezelőtt két állami szemorvosi állást rendszerezített a megyében Belatinczon és Cserföldön. Ez a két állomás azonban annyira tul van zsúfolva, hogy már a folyosókon hevenyészett ágyakon és az udvaron is hálnak a betegek. A járvány terjedésére való tekintettel a zalai hatóságok a belügyminisztériumtól sürögően egy újabb állomás szervezését kérték. Dr. Frank Ödön közegészség-

ügyi főfelügyelő a minap lenn is járt Zalamegyében, hogy meggyőződést szerezzen a szomorú állapotokról. Ennek a látogatásnak lett a következménye, hogy sürgősen újabb trachomatelepet állítottak fel Alsólendván. Ez a telep még meg sem nyílt és már nincs benne hely.

A megvádolt szegedi mérnökök. Jelentettük, hogy Szegeden nagy feltűnést keltett dr. Gróf Árpád ügyvéd, a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár ügyészének dr. Lázár György polgármesterhez intézett beadványa, melyben különböző vádak emel a váfosi mérnökök ellen. Ezekre a vádakra a szegedi városi mérnökség fegyelmi vizsgálat megindítását kérte saját maga ellen, melyet dr. Lázár György polgármester el is rendelt. A későbbiek során Gróf Árpád egy 6 ivre terjedő beadványban megismételte vádjait. Biró Benő helyettes-főmérnök a következőképpen nyilatkozott a dologról:

— Gróf Árpád vádjai csak erőszakkal előrántott vádaskodások. Gróf ugynevezett házikészítésben épülő, háromemeletes bérházának építkezésénél egy rajzolóval készített a részletterveket, egy pállérral felügyeltet, az építkezési anyagokat ő maga szerzi be és építésre feljogosított építője nincsen. Van ugyan egy Stromm Károly nevű alkalmazottja, aki az építésért a felelősséget vállalja bármily árért. A vádakra vonatkozólag kijelenti, hogy azok a mérnökséget nem érintik, mely nyugodtan várja be a fegyelmi vizsgálatnak eredményét. Biró ezután egyenként czáfolgatja az egyes vádpontokat; azt ugyan beismeri, hogy a pályaudvarral szemközti építendő postapülete czéljaira szolgáló telkeket a városi mérnökségben alkalmazott mérnökök vásárolták és az államnak azután eladták, de ezt ő egyszerű magánügynek tekinté, amit bárki más is megtehet.

Békésmegye közigazgatása. Békésvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg Szarvason szokásos havi ülését Ambrus Sándor alispán elnöklésével. Az elnök előterjesztette az alispán jelentését, mely szerint a közbiztonsági viszonyok eléggé kedvezők. A főorvos jelentése szerint az egészségügyi viszonyok kielégítőek. Dr. Horváth Lajos kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a kultuszminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a csabai és orosházi állami polgári fiúiskolákban megnyitja a mezőgazdasági jellegű V. osztályokat, mely fontos lépés a középiskola terén. A tanév az iskolákban a hadgyakorlatok miatt szeptember 15-én kezdődik az egész megyében.

Izgalom a jegyzők közt. A Kolozsvárt augusztus végén összeülő jegyzői nagygyűlés alkalmából a következőket írják: A jegyzők elkeseredése nőttön-nő a kormány ellen, különösen amióta belátták, hogy a miniszterelnök ígérete csak olyan pusztán szó maradt, mint amilyen a más ágazatokbeli tisztviselők helyzetének javítását is kilátásba helyezte. A jegyzők azonban nem tűrik tovább ezt az elviselhetetlen helyzetet, mert az 1904. évi XI. t.-cz. módosítása, a jegyzői státuszrendés nem szenvedhet több halasztást. A most összeülő nagygyűlésen erős kifakadások fognak elhangzani a kormány ellen, melynek csak akkor kedveznek a jegyzők, ha politikai szolgálatot teljesítenek és kivesszük részüket a kormány párti mandátumok liferálásában, de amikor jogos aspirációik kielégítéséről van szó, akkor érzik be az ígéretekkel.

Megüresedett községi jegyzői állások. Létka körj. á. Szabályszerűségi iratmányok. Szept. 15-ig. Főszolgab. Nagyilonda.

Nagyudvas, jegyzői á., 1600 K fiz., aug. 31-ig. Román nyelv szükséges. Főszolgab. Szerdahely.

Kisapold, segédj. á., 1000 K fiz., aug. 31-ig. Főszolgab. Szerdahely.

Mosnicza, segédj. á., 1000 K fiz., aug. végéig. Főszolgab. Temesvár.

Oroszmező, segédj. á., 1000 K fiz., szept. 1-ig. Főszolgab. Nagyilonda.

Kőrösladány, irnoki á., 800 K aug. 28-ig. Főszolgab. Szeghalom.

Csáb, segédj. 1., 1000 K fiz., aug. 30-ig. Főszolgab. Csáb.

Lukafalva, segédj. á., 1000 K fiz., szept. 5-ig. Főszolgab. Marosvásárhely.

Nagysajó, segédj. á., 1000 K fiz., szept. 5-ig. Főszolgab. Beszterce.

Mezőszennyel, segédj. á., 1000 K fiz., 400 K lakp., 200 K mellékjöv., szept. 10. Főszolgab. Marosludas.

Garamszentkereszt, segédj. 1., 1000 K fiz., aug. 31. Főszolgab. Garamszentkereszt.

Szentjobb, segédj. á., 1000 K fiz., lakás, fűtés, világít., aug. 30-ig. Főszolgab. Székelyhid.

Léczfalva, segédj. á., 1000 K fiz., aug. 31-ig. Főszolgab. Nagyborosnyó.

Nyirbátor, 1. végrehajtói á., 1000 K fiz., 4 évenként öt ízben 200 K korpótlék, 250 K lakpénz.

2. Segédj. á., ugyanilyen javadalmakkal. Szept. 5. d. u. 5-ig. Főszolgab. Nyirbátor.

Felsőberegcső, segédj. á., 1000 K fiz., szept. 12-ig. Főszolgab. Szilágycseh.

Gerébencz, segédj. á., 1000 K fiz., 200 K lakp., aug. 30-ig. Főszolgab. Fehértemplom.

Koronczó, segédj. á., szept. 12. d. e. 9-ig 1000 K fiz., 800 K államsegély, 200 K községi, egyszobás lakás. Szept. 10-ig. Főszolgab. Tét.

Nagykozár, segédj. á., 100 K fiz., 120 K lakp., szept. 9-ig. Főszolgab. Pécs.

Megüresedett községi orvosi állások. Püspöktele, közs. orv. állás, 1600 K fiz., községtől 1200 K, ötszobás lakás, kőzsigyógyszertár, a csanádi püspöki uradalomtól 500 K, a gróf Pappenheim uradalomtól 300 K. Aug. 30-ig. Főszolgab. Makó.

Székelykocsárd, körorv. á., pályázati határideje okt. 1-ig meghosszabbítva. Főszolgab. Felvincz.

Kőrösladány, orv. á., 1400 K fiz., 500 K lakp., 500 K némi pótlék és díjak, szept. 6-ig. Főszolgab. Szeghalom.

Somogyiszil, körorv. á., 7 község, 1600 K fiz., 200 K ötdéves pótlékkal, lakáspénz 600 K, fuvarát, 350 K, rendelési díjak, kilométerpénz 40 fill., betegpénztártól évi 200 K, szept. 6-ig. Főszolgab. Igal.

Valeapaj és Furluk, körorvosi állások (6. illetőleg 5 községgel), mindegyik 1600 K fiz., 200 K korpótlék, 600 K ill., 500 K utiát. és szabad lakás, illetőleg 500 K lakbér. Főszolgab. Boksánbánya.

A rovatvezető üzenete.

P. Gy. Arra a cikkre a választ lapunk mai számában olvashatja.

Kérdés: A járási főszolgabíró, mint rendőrhatalóság, saját tetszése szerint elrendelheti-e a korcsmai záróórát bármint szigorítását és a rendeletet be nem tartó korcsmáros büntethető-e a záróra megszegése címén?

Válasz: A rendőrhatalóság a személy- és vagyoni biztonság megóvása és a rend fentartása czéljából jogosult bizonyos preventív intézkedéseket tenni, például a záróórát szigorítását is elrendelni; ezen intézkedések azonban csak azon keretben mozgathatók, melyet a hatóságnak a törvény vagy szabályrendelet megszab. Vagyis ha az ottani szabályrendelet szerint a főszolgabíró jogosult a záróórát szigorítani, akkor rendeletének áthágása kihágást képez, természetesen azonban a főszolgabíró csak annyira szigoríthatja a záróórát, amennyire erre a szabályrendelet felhatalmazza és a szabályrendeletben foglalt felhatalmazáson túlmenő szigorításokra vonatkozó rendeletének áthágása miatt senki nem büntethető.

Kérdés: Iparossegédnek hátralekös munkabér iránti keresetének elbírálása az iparhatóság vagy az összeg szerint illetékes polgári bíróság elé tartozik-e, ha a tartozásban lévő iparosnak nincs iparigazolványa?

Válasz: Az eljárás az iparhatóság elé tartozik, mert az 1884. XVII. t.-cz. 176. paragrafusa szempontjából közbizonyos, hogy a bepanaszolt iparosnak van-e iparigazolványa. Így döntött a hatásköri bíróság 1909. évi H. b. 138. szám alatt.

Kérdés: Érvénytelené vált marhalevelek az elüljárásnál beszolgáltatandók, kérdés, hogy azok ellen, akik az érvénytelené vált marhalevelet nem szolgáltatják be, mely törvény vagy rendelet alapján lehet a kihágási eljárást megindítani?

Válasz: Érvénytelené vált marhalevel be nem szolgáltatása az 1895. évi 78.948. számú földművelésügyi miniszteri rendeletbe ütközik.

Kérdés: Vita merült fel, hogy mely eljárás követendő abban az esetben, ha a jegyzőválasztás sorshuzással döntött el szavazategyenlőség következtében, később pedig az egyenlő szavazatot nyert jelöltek szavazataiból felebbezés folytán oly arányban mondattak ki szavazatok érvényteleneknek, hogy a megmaradt érvényes szavazatok száma újból egyenlő. Új választásnak van-e helye? Van-e erre precedens?

Válasz: A kért esetben a választás megsemmisítésének és így új választásnak helye nincsen, sőt újabb sorshuzásnak sincs helye, hanem azt a jelöltet kell megválasztottnak kijelenteni, akire a választás alkalmával a sors esett, mivel az érvénytelen szavazások úgy tekintendők, mintha le sem adták volna s mivel a szavazatok aránya a szavazatok egyikének és másikának érvénytelenítésével nem változott. Hasonló esetben döntött a m. kir. közigazgatási bíróság 1910. évi február 15-én 353—1910. szám alatt. Kívánságára készséggel megküldjük az ítélet másolatát.

TANÜGY.

A tanfelügyelet újjászervezése.

Budapest, augusztus 24.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami elemi iskolai oktatást nagyobb ellenőrzés alá kívánja venni, mert súlyt helyez arra, hogy az elemi iskolák hivatásuknak teljesen megfeleljenek. A legutóbbi országos statisztikai kimutatás szerint ugyanis az iskolakötelezettek belenzvenhat százaléka tankötelezettségük befejezése után, nem jár tovább iskolába s így a miniszter szükségesnek tartja, hogy a népiiskolai oktatás kifogástalan, a követelményeknek megfelelő észszerű és gyakorlati legyen. Hogy az elemi iskolák működését nagyobb figyelemmel kísérhesse, iskola látogatói intézményt szervezett, amelyet szeptember 16 elsején léptet életbe. A kultuszminiszter ma kiadott rendeletében, amelylyel ez új intézmény szabályzatát lépteti életbe, többek közt a következőket mondja:

„Az állami tanfelügyeletet akként óhajtom újjászervezni, hogy az iskolák belételeének ellenőrzési és működési eredményének fokozását a királyi tanfelügyelői székhelyeken kívül eső közegeknek, a szó szoros értelmében vett iskolalátogatóknak kívánom feladatává tenni olyképp, hogy a tanítói pályán jártasságot szerzett kiválóbb egyének az iskolák kisebb csoportjának felügyeletére alkalmaztassanak s a királyi tanfelügyelő csakis az ő jelentései alapján mutatkozó szükséghez képest és egyébként előforduló helyszíni tárgyalások alkalmából teljesítsen kiszállást. Ezzel nem csupán az iskolák közvetlen felügyeletét vélem intenzívebbé, az iskolalátogatást hasznosabbá tehetni, de biztosítható, hogy a szoros értelemben vett tanügyi adminisztráció megfelelő ellátását is.”

A szervezeti szabályzat és utasítás szerint az iskolalátogatók a X. fizetési osztály harmadik fokozatába neveztetnek ki fokozatos előmenettel a VIII. fizetési osztályig bezárólag. Kinevezést csak minden tekintetben érdemes elemi vagy polgári iskolai tanítók, esetleg gazdasági szaktanítók nyerhetnek, akik hosszabb tartamu kintinő szolgálatot képesek igazolni. Az iskolalátogatói állásra pályázók arra valóssága felől a vallás- és közoktatásügyi miniszter egy e czélra alakított bizottság útján szerez tájékozódást. Ezen bizottság tagjai egy más tankerület élén álló királyi tanfelügyelő és a folyamodó illetékes általános tanítóegyesületnek elnöke. A kinevezett iskolalátogató azon vármegyei királyi tanfelügyelőség külső tagja, amelynek területén a székhelye van és így az utasításokat és az értesítéseket az illető tanfelügyelőtől nyeri. Ugyanacsak a tanfelügyelő állapítja meg azokat az iskolákat, amelyeket az iskolalátogató ellenőrizni tartozik s ő jelöli meg azokat a különleges szempontokat is, amelyekre iskolalátogatásai alkalmával figyelemmel kell lennie. Az iskolalátogató megfigyeléseiről jelentést tartozik tenni a tanfelügyelőnek.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenleg tíz tanítót nevezett ki iskolalátogatóknak és négyet bizott meg a tisztség elvégzésével.

A fent ismertetett szabályzatot és a miniszter körrendeletét a hivatalos lap holnap száma közli egész terjedelmében.

= Megsemmisített tanítóválasztás. Taktaharkány iskolaszéke tanítói állásra hirdetett pályázatot. Az állás csekély jövedelemmel jár, mégis sok volt a pályázó. Az iskolaszék a legjobb oklevéllel rendelkező tanítót választotta meg. A megyei közigazgatási bizottságnak azonban nem tetszett a választás. Megsemmisítette azt, azon a czímen, hogy a tanító evangélikus vallású. Ez az érvelés sehogyan sem állja meg a helyét. A pályázati feltételekben nem volt megjelölve avallás. Így tehát bármilyen vallású pályázót is megválaszthattak volna.

= A délvideki diákok öröme. Gróf Zichy János kultuszminiszter az őszi királygyakorlatokra való tekintettel elrendelte, hogy a szegedi városi és állami főgimnáziumban, a panaszói és zombói főgimnáziumban, a hódmezővásárhelyi református főgimnáziumban, a nagybecskerekői községi, a szabadkai városi, az ujverbázi községi, a zentai községi, a bajai ciszterciata, a békési és békéscsabai főgimnáziumokban a tanítás az idén csak szeptember 15-től kezdődjék.

= Az orosházi hétszintű polgári iskola megnyitása. Gróf Zichy János vallás- és közoktatási miniszter gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg az orosházi — eddig hatosztályú iskolát — kísérletképpen hétszintű polgári iskolává szervezte át. Az átszervezett hétszintű polgári iskolának ötödik osztálya új tantervvel az 1912—1913-ik tanév elején megnyílik, a hatodik és hetedik osztályok megnyitása folytatódni fog. A fennálló hatodik osztályban a tanítás még a régi tanterv szerint történik. Az átszervezett hétszintű polgári iskola hazánkban az egyedüli középfokú iskola, amelynek tantervében munkára nevelő tantárgyak is vannak. Ez teszi a reformot korszakos jelentőségűvé, oktatásügyi szempontból óriási fontosságúvá a jövő eredményei- ben megbecsülhetlenné. A hétszintű polgári iskola munkára nevelő tárgyai kétirányúak, de egyformán fontosak. A kézügyesítő munkák a szükséges technológiai ismeretekkel, a készítenő tárgyak rajzolásával, anyag- és munkadíjszámításokkal éppen olyan fontos tárgyai a hétszintű polgári iskolának, mint a gyakorlati és elméleti mezőgazdasági és kertészeti ismeretek. Az iskola a papír, fa, fém és agyag kézügyesítő munkák tanításához jól felszerelt munkatermekkel rendelkezik. A növendékek a gyakorlati kertgazdaságot egy 10 holdas mintaszertű kertben s a mezőgazdasági ismeretek gyakorlati részét egy 12—15 holdas kisebb mintagazdaságban szakszerű vezetés mellett tanulják. A kertészeti, mezőgazdasági- és kézügyesítő munkákban minden növendék cselekvőleg részt vesz, azaz — dolgozik. Nincsen olyan társadalmi osztály, amelynek tagjai a kézügyesítő munkáknak, a kertészeti és mezőgazdasági ismereteknek az életben hasznát ne vennék.

= Más kapja a fizetést. A fiatal tanítókat a díjlevéllel nagyon gyakran félrevezetik az okos iskolászeki elnökök. Futhat panaszával a tanító a közigazgatási bizottságtól föl egész a miniszterig. Az ügyet először is egy évig hevertetik. Ha pedig nagynehezen elintézik, akkor is az iskola-fentartónak adnak igazat. Fedorka Istvánnak sem adott igazat a szatmármegyei közigazgatási bizottság. A tanítók most már nem is igen szeretnek ügyes-bajos dolgaikkal a közigazgatási bizottságokhoz fordulni. Czobor Ferenczet az iskolászek szintén félrevezette. A tanítóját az általános ismétlőiskolát. Ezért a törvény nem állapít meg díjazást. De azért a kántornak mégis fizetnek 40 koronát ezen a ezimen. Pedig a kántor nem is tanítja az ismétlősöket. Czobor Ferencz tehát elvégezte a más munkáját ingyen. Követelte a díjazást a maga részére, de a pilisborosjenőiek nem fizetnek a munkáért. A tanító így kénytelen sérelmével a közigazgatási bizottsághoz fordulni.

= Nyolcosztályú népiskolák. Diósgyőrben a vasgyárral kapcsolatban és Torzsán (Bács megye) szeptembertől kezdve nyolcosztályú elemi iskolák nyílnak meg, amelyekre azért van szükség, mert az iskola-fentartóknak polgári iskolákra nincs pénzüik. Minthogy a nyolcosztályú népiskolát a törvény nem ismeri, ezért a két felső osztály tanfolyam jellegű lesz.

= Dísznót a jó tanítónak. A földművelésügyi minisztérium Szentmártoni Bálint bucsaházi unitárius tanítónak a gazdasági tudósítás terén kifejtett több évi buzgó és pontos működéséért elismerő okiratot küldött. Minthogy pedig az erdélyrészi gazdasági akció érdekében is sikerrel dolgozott a tanító, a miniszter 100 korona jutalmat is engedélyezett számára. Végül mindzekben felül a miniszter küldött a kiváló tanítónak egy kitüntető — tenyészokozatát.

= Beiratkozások a királyi József-műegyetemen. A királyi József-műegyetemen a beiratkozások az 1912/13. tanév első felére szeptember 2-től 12-ig tartanak. E határidőn túl, egészen október 14-ig csak azok kaphatnak kivételes engedélyt az utólagos beiratkozásra, akik a rektorhoz intézett s kellően helyezett folyamódványukban hitelt érdemlően igazolják, hogy késelemük oka betegség, vagy egyéb legyőzhetetlen akadály volt. Október 14-ike után a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter sem ad engedélyt a beiratkozásra.

= A segédtanítói állások eltörlése. Tiszaföldváron az evangélikus iskolászek új segédtanítói állást szerveztek és erre Floreozky Irén tanítónőt meg is választotta és számára díjlevelet állított ki. A megyei közigazgatási bizottság azonban a segédtanítói állás szervezését törvénybe ütközőnek találta és az új tanítónő alkalmazására az engedélyt nem adta meg. Az iskolászek főlegbezt a közigazgatási határozat ellen, azonban a kul-

tuszminisztérium a főlegbezt elutasításával a bizottság határozatát jóváhagyta, kimondván, hogy segédtanítói állás helyett rendes tanítói állást kell szervezni.

= Javitóvizsgák. A budapesti tankerületi kir. főigazgatóság újabb rendelkezése folytán a II. ker. kir. egyetemi kath. főgimnáziumban tartandó javító, kiegészítő és pótló érettségi vizsgálatok rendje a következő lesz: Szeptember 4., 5. és 6. az egy tantrágyból bukkottak javító vizsgálatára; szept. 5. latin, 6. magyar, 7. mennyiségtani érettségi írásbeli dolgozat; szept. 7. latin és görög kiegészítő szóbeli vizsgálat. Minden vizsgálat reggel 8 órakor kezdődik. A teljes érettségi tervök szóbelije szept. 18-án kezdődik.

= A tanító fája. Csékkuton (Veszprémmegye) még most is a régi szokás szerint gyűjtik össze az iskola fűtőanyagát. Télen mindegyik gyermek visz egy-egy darab fát az iskolába. A tanfelügyelő egyik látogatása alkalmával tanuja volt ennek a szép patríkális szokásnak. Figyelmeztette az iskolafentartót, hogy az iskola fűtőanyagát más uton-módon szerezzék be. Az iskolászek azonban a tanfelügyelőnek azt felelte, hogy ez a fahordás Csékkuton már ősi szokás és éppen ezért ők nem akarnak ettől eltérni. Talán majd a megyei közigazgatási bizottság felszabadítja az ősi szokás hatalma alól a csékkutiakat.

= A siketnémák budapesti állami intézetének 1911—1912. tanévi értesítője. A hét iv terjedelemben 4 műmelléklettel megjelent értesítő tíz fejezetben nyújt körültekintő felvilágosítást az intézet beléletről és humánus működéséről. A bevezető követő I. fejezetben az intézet céljának meghatározása és az ügymenetre vonatkozó közlelbi tudnivalók olvashatók. Eszerint az intézetben 8 évfolyamon át a hangos beszédre, írás-olvasásra és ezek alapján megfelelő közhasznú elméleti és gyakorlati ismeretekre tanítják a siketnémákat.

= A kolozsvári állami felsőbb leányiskolában és a vele kapcsolatos internátusban szeptember 1-től szeptember 5-ig lehet beiratkozni délelőtt 8 óratól 12-ig. Ugyanakkor lehet a gimnázialis irányú tanfolyamokra és továbbképző osztályokra is beiratkozni. A VII. és VIII. osztály bennlakó növendékei ez idén szépen berendezett külön hálószobát kapnak.

= A csurgói református főgimnáziumban a beiratások a következő időben lesznek: szeptember 2-án az I. oszt., 3-án a II.—III. oszt., 4-én a IV.—V. oszt., 5-én a VI.—VIII. oszt. Tandíj egész évre 70 korona, köztartásdíj 10 óra ebéd s vacsoráért 185 korona, bentslakási díj 10 óra 126 korona, a díjak fele részben beiratáskor, fele részben február 1-én fizetendők.

= Államosítják a szegedi belterületi iskolákat. Kaeskovics Mihály miniszteri tanácsos szeptember hó első felében Szegedre meg, hogy tárgyaljon a belterületi iskolák államosítása és az óvodaugy rendezése tárgyában.

= Siketnémák beiratása. A siketnémák budapesti állami intézetében (VIII., Mosonyi-u. 8.) a beiratások szeptember 2., 3. és 4. napján a délelőtti órákban tartatnak meg, a tanítás pedig 5-én kezdődik.

EGYESÜLETEK.

(—) Magyar propaganda külföldön. A Budapestben tartandó választójogi nőkongresszus előkészítő bizottsága nemcsak a hazai fűrdőkben, hanem a külföld nagy fűrdőhelyein és nyaralótelepein is élenk propagandát fejt ki. Legutóbb Glücklich Vilma, a Feministák Egyesületének elnöke Veldes internacionális közönsége előtt tartott élenk érdeklődéssel és nagy tetszőssel fogadott előadást a kongresszus érdekében. Az előadást Opler Elsa, a kongresszus művészbizottságának zenei titkára rendezte. A veldesi gyógytermet zsűfőlásig megtöltött közönség köréből számosan jelentkeztek a kongresszuson való részvételre s többen jelentették ki, hogy ezzel kapcsolatban a nyarat is az elöttük ismeretlen magyar fűrdőhelyeken fogják tölteni.

(—) Az Evangélikus Nőegyletek Nemzeti Szövetsége — mint Veszprémből jelentik — augusztus 30—31. és szeptember 1-én Veszprémben tartja rendes évi konferenciáját és misszióestjét. Az ünnepélyen Veress Jenő és Kovács István budapesti tanárok vallásos szónoklatokat fognak tartani.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Bonyodalmak a Kassalik-pörben. Nagy-kikindáról jelentik: A híres Kassalik-milliók körül ugy látszik, csak most fejlődik ki az igazi bonyodalom. Emlékeztet az a harc, mely 1910. év folyamán az elhunyt Kassalik Jenő hagyatéka körül az elhunyt milliomos nővére, Eugénia és a nábob végrendeletében létesített alapítványok kezelésége között lefolyt. Időközben Kassalik Eugénia is elhalt és az árván maradt sok-sok millióra Kassalik Ferencz támasztott örökös igényt azon az alapon, hogy ő Kassalik Eugénia törvénytelen fia. Kassalik Ferencz fellépése érthető meglepetést keltett a venleányi sorban elhalt Eugénia oldalági rokonai közt, kik a törvénytelen fu származását is kétségbevonják és igényeit el nem ismerik. Az egyik oldalági rokon: zsujtai Németh Zoltán es. és kir. fregattkapitány ügyvéde utján zárlatot kér Kassalik Eugénia egész hagyatékára.

§ Az ügyvédi díjtartifa megállapítása. Az Országos Ügyvédszövetség elnöksége szeptember hóban az egész országra kiterjedt nagyszabású mozgalmat indít az ügyvédi díjtartifa megállapítása végett, hogy az e téren divó s az ügyvédi munkát a legtöbb helyen megalázó bírói önkénynek az illetékes tényezőkkel véget vettessen. Dr. Juhász Andor, a budapesti kir. törvényezék elnöke, az ügyvédszövetség e kívánságának mielőbbi teljesítését a maga hatáskörében már kílátásba is helyezte. Hasonlóképen országos mozgalmat indít a szövetség a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése és a telekkönyvi ügyekben az ügyvédi kényszer megvalósítása céljából is. A jegyzői magánmunkálatok megszüntetése tárgyában a bors megyei jegyzői egyesület feliratára Bar vármegye köriratilag kereste meg a társfőrendbírókat. E mozgalmak támogatása céljából az ügyvédek tömegesen lépnek be az országos ügyvédszövetségbe. A szövetségi tagok névsorát az októberben megjelenő szövetségi Határidő Napló tartalmazza, amely öt koronáért rendelhető meg a szövetség titkári hivatalában.

§ A honvédkapitány ügye. Ismeretes a története annak az inzultusnak, amely július 18-án a VI. kerületi járásbíróóság hivatalos helyiségeiben dr. Füzesséry Árpád ügyvéd és Gyapay Dénes honvédruhatári százados között lefolyt. Peres ügyekből kifolyólag kerültek egymással szembe. Füzesséry több polgári perben képviselte a századost, aki azonban tagadta, hogy megbízást adott volna az ügyvédnek és nem akarta az ügyvédi számlát kifizetni. Füzesséry beperelte követeléséért kliensét, aki a járásbíró előtt zsarolólnak, csirkofogónak nevezte az ügyvédet. Füzesséry a sértésekre azonnal válaszolt: arculütötte a századost, aki erre kardot rántott és vágdalkozni kezdett. Lovagias affér keletkezett a kölcsönös inzultusból. De a felek nem tudtak megállapodni, mert Gyapay pisztolyhoz, Füzesséry ellenben a legsúlyosabb kardpárbajhoz ragaszkodott. Sokáig húzódtak a tárgyalások, de eredményre nem vezettek. Füzesséry, aki tartalékos honvédhadnagy, bejelentette afférját a szegedi 3-ik honvédezedred parancsnokságának, de egyben feljelentette Gyapayt az illetékes becsületbírósnál, az ezredparancsnokságnál és a honvédelmi minisztériumnál. Katonai fórumok fognak tehát itélkezni ebben az ügyben. Ugy Füzesséry, mint Gyapay ügyét az első honvédkerületi parancsnokság vizsgálja át és rövidesen átteszi az aktákat a honvédhadbírósnak.

§ Nem sikerült alibi. Az állatkertben ez év június 9-én délelőtt 11 és 12 óra között ellopták Kelemen Bernát kereskedő aranyóráját és függelékes aranyláncját. Június 20-án a Baross-téren a detektívek megpillantották Bandler Simon 19 éves kereskedősegédet, aki csavargásért már több ízben volt büntetve. Megmetszése alkalmával egy zálogszedulát találtak nála a detektívek. A zálogszedulát június 9-én állították ki egy aranyóra és egy aranylánc elzalogosításáról. Bandler Simont a detektívek nyomában lestartóztatták. Kihallgatás alkalmával azzal védekezett, hogy ezt a zálogszedulát egy ismeretlen embertől vette. Ezt a védekezését később abbahagyta és azzal állt elő, hogy ő a terhére rétt zsebtolvajlás az állatkertben június 9-én már csak azért sem követhette el, mert a Zukker-testvérek bórkereskedő cégének alkalmazottja volt Léván. Az ügyész: lopás büntetése miatt tett ellene vádat. A mai főtárgyaláson az ei-

nök konstata a lévai rendőrség átiratából, hogy Bandler Simon Léván teljesen ismeretlen és Zunker-testvérek bórkereskedő cég ott egyáltalában nem létezik. A bíróság Bandler Simont lopás büntetéseért egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosbításáért fellebbezett, de fellebbezett a vádlott is.

§ Váltóhamisító tanító. Losoncziól jelentik: A rimaszombati törvényszék előtt ma volt a fő-tárgyalás Rozgonyi Kálmán benai állami elemi iskolai tanító ellen, ki két losonci pénztűntetést kárára több váltót hamisított. A törvényszék Rozgonyi Kálmánt hatrendbeli magánokirat- és egyrendbeli közokirathamisítás büntetésében vétkeinek mondotta ki s nagyszámu családjára, valamint arra való tekintettel, hogy a büncselekményre nagy nyomora vitte rá, 7 havi börtönrre ítélte, melyből egy hónap és 17 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek tekint. Minthogy sem a vádlott, sem az ügyész nem jelentettek be fellebbezést, az ítélet jogerős.

§ A fiúmei csaló bankár. Fiuméből jelentik: A télen letartóztatott Windsbach Lipót bankár bűnügyében a vádirat elkészült. Az ügyészség csalárd bukás büntetésével vádolja és a 414. szakaszba ütköző büncselekményre szigorú megbüntetését kéri. A tárgyalásra 14 tanút idéztek be.

§ Verekedő szolgabíró. Karánsebesről jelentik: A karánsebesi járásbírószágon ma volt a tárgyalás dr. Buha szolgabíró felesége ellen, ki tudvalóleg néhány nap előtt Gredinariu ügyvédet az utczán esernyőjével megtámadta. A szolgabíró kérelmére a tárgyalás zárt volt. A szolgabírónót 220 korona pénzbüntetésre és 50 korona ügyvédi költség megfizetésére és az ítéletnek jogerőre emelkedése után egy karánsebesi lapban való közzétételére ítélte. Gredinariut a viszonyad alól felmentették.

§ A Donáti-Trási-bűnügy. Fiuméből jelentik: Tavaly több fiatalember savennai kirándulása alkalmával az uralkodó család elleni tüntetés történt. A vizsgálat befejeztével az iratokat felterjesztették a budapesti törvényszékhez. Most leirat érkezett, amely szerint Donáti Kálmán és Trasi bűnügyében rövidesen megállapítják a tárgyalás napját, mely valószínűleg októberben lesz. Ez ügyben közel háromszáz tanút fognak kihallgatni.

§ A béresgazda gyilkosa. Gróf Andrássy Géza betéri uradalmanak béresgazdája, Fűkö László az idén február elején eltűnt a majorból. Holttestét csak a hónap tizenkettedikén találták meg a kastély park alatt levő nagy hófúvásban. A csendőri nyomozás kiderítette, hogy a béresgazdát orvul ültette le Asztalos Lajos uradalmi gépész. A rimaszombati esküdtségi bíróság Asztalos Lajost gyilkosság bűntette miatt tizenöt évi fegyházra ítélte s ezt az ítéletet a semmisségi panasz elutasításával má a Kuria szüneti tanácsa is jóváhagyta.

§ A vasutasok réme. Tóth Béla huszéves csavargó napszámot hosszabb idő óta üzletszerűleg üzte a vasutasok fosztogatásáért. Rendesen vasuti alkalmazottai egyenruhában kereste fel a szolgáltatásban levő vasuti alkalmazottakat és ezektől megkérdezte, voln-e eladó köpenyök, vagy bundájuk, amelyeket ő jó pénzért sűrűn megvenne. Mikor megtudta, hogy az illetőknek van köpenyök és bundájuk eladó, elment a lakásukra és ott azzal az ürüggyel, hogy a köpeny vagy a bunda árát már a szolgáltatásban levő férjeknek kifizette, a köpenyeket és a bundákat elkérte a vasuti alkalmazottak családtagjaitól és azután megszökött. A veszedelmes csaló ellen egész csomó jelentés érkezett be a rendőrséghez, amely aztán hosszas nyomozás után végre kézrekerítette és letartóztatta Tóth Bélát, aki ellen a kir. ügyészség kilencz rendbeli csalás büntette, két rendbeli sikasztás vétsége és egy rendbeli lopás vétsége miatt emelt vádat. A tárgyaláson a vádlott, aki jelenleg egy évi börtönbüntetését tölti, hasonló családok miatt, azzal állott elő, hogy a most vád tárgyává tett büncselekmények miatt a büntető törvényszék már elítélte s ezt a büntetését tölti most. A vádlottnak erre a védekezésére azonban ráczáfolt a kir. ügyészség, mire aztán a bíróság Tóth Bélát 11 rendbeli csalás büntetésért és egy lopás vétségeért két évi s hat hónapi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

SPORT:

Erzsébet királyné-díj.

— Budapesti nyári löversenyek. —

A vasárnapi kilenczedik versenynap chief eventje a magyar löversenyek egyik legszebb és legklasszikusabb futama, az összesen 54.000 koronával dotált néhai királynéknak tiszteletére alapított Erzsébet királyné-díj. Több jó klasszisu telivér veszi fel a küzdelmet e versenyben, így a nagyartartott Landluft, mely favoritja is a versenynek, de hogy meg is nyeri-e azt, az kétséges, mert habár legutóbbi futásánál imponáló stílusban oldotta meg feladatát 2000 méterre, holott azt híresztelték, hogy csak flyer-konkurrencziákban terem számára babér, csak közepesek voltak az ellenfelei és hogy jobb társaságban, mint a holnapi is lesz, képes lesz-e úgy megszökni ellenfeleitől, az még kétséges. Oiseau, a Springer-istálló kiváló teljesítményekkel bír háromévese szintén az indulóknak jelettek között foglalt helyet, de most úgy halljuk, hogy valószínűleg távol marad a starttól, közbejött betegsége miatt; ha indul, mindenesetre frontban lesz. Miraget már rég láttuk pályán s így nem tudhatjuk, milyen kondícióban van. Az istállóhírek arról szólnak, hogy rég volt oly jó, mint most és hogy trialja alkalmával könnyen bánt el Landluft-tal. Mi hiszünk ennek a híreknek s a St.-Maclou-mént véljük a verseny nyerőjének. Éva szintén a biztos indulók közé számítható. A kanczánál is nagy bökkenő, hogy rég nem volt pályán; ha a Negropontes-istálló többi lovaival együtt Éva is formában van, szintén számbaveendő kombattáns. Meg kell még emlékeznünk Bony-ról, amely a mezőny meglepetés lovának számítható. Összegezve elmondottainkat,

Mirage

mellé állunk bizalmunkkal Oiseau és Landluft elé.

A többi futamok közül figyelemre méltó a Maglódi-díj, amelyben Briton-tól várunk sikeres futást, továbbá az ugyancsak 5000 koronás Kétévesek versenye, amelyben Don győzelmében bizakodunk, de fel kell említenünk a nagyartartott Alpenblümchen és Dandelion neveit is.

Az augusztusi meeting mai nyolcadik napján a nem nagy érdekességű, sport szempontból pedig ugyszólván teljesen jelentéktelen futamok a következők szerint zajlottak le:

I. Farkasölgyi díj. Díj 5000 korona. Táv 1800 méter. 1. Péchy A. sm Nándor 55 kg (Ferguson), 2. B. Springer G. stpm Marat 56 kg (Carslake). Nyak-hosszal nyerve. Tot.: 10:15. Könyvfogadások: 2 és egynegyed reá Nándor, 1 és fél Marat.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Schlesinger W. és sa 36 sk Baby II. 56 és fél kg (Janek), 2. Hg. Festetich T. 36 sm Dainok 57 és fél kg (Pretzner), 3. Br. Uchritz Zs. 36 pm Roda-Roda 5 kg (Gulyás). Futottak még: Tempora mutatur (Smejda), Napagadi (Painter), Tüz (Carslake), Aur (Ferguson), Gnat (Szilágyi), Veinard (Markó). Három hosszal nyerve, holtversenyben harmadik. Tot.: 10:50, 40:66, 60, 116. Könyvfogadások: Pari Dainok, 5 Baby II, 6 Tüz, Veinard, 7 a többi.

III. Állvány-díj. (Handicap.) Díj 10.000 korona. Táv 2500 méter. 1. Br. Spriger G. 46 sm Merryman 59 kg (Carslake), 2. Dreher A. 66 stpm Saprísti 53 és fél kg (Varga), 3. Geist G. 36 pm Munkás 48 kg (Kozuch). Futottak még: Topper (Korb), Javorinka (Baluska). Rövid fejhosszal nyerve, nyolcz hosszal harmadik. Tot.: 10:45, 40:80, 60. Könyvfogadások: 1 és fél Saprísti, 3 és fél Munkás, 4 Merryman, Topper, 7 Javorinka.

IV. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Hg. Hohenlohe pk Margit II. 50 és fél kg (Kozuch), 2. Mautner V. pber Verkanntes Genie 52 kg (Korb), 3. Geist G. pk Rétes 50 és fél kg (Gulyás). Futottak még: Billegény (Guttman), Tripolis (Tausz), Derü (Baluska), Sartorella (Tóth), Joyeuse (Pretzner), Comedie (Bach), Blakulla (Carslake), Mandragora (Schuster). Biztosan egy hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:52, 40:80, 90, 100. Könyvfogadások: 4 Margit II., Verkanntes G., Blakulla, 5 Derü, Mandragora, 8 a többi.

V. Kétéves kanczák versenye. Díj 5000 korona. Táv 110 méter. 1. Gr. Batthyányi E. sk Sweety 55 kg (Pretzner), 2. Br. Springer G. sk Szépitő 57 kg (Carslake), 3. Madsion 55 kg (Shaw), 3. Szemere M. pk Sumurun 59 kg (Varga). Futottak még: Kandy (Kozuch), Vadgalamb (Smejda), Tonking (Miles), Thanks (Korb). Fejhosszal nyerve, hat hosszal holtversenyben harmadik. Tot.: 10:57, 40:40, 40, 40. Könyvfogadások: 2 és egynegyed Madsion, Szépitő, 4 Sumurun, 5 Sweety, 12 a többi.

VI. Kétévesek eladóhandicappja. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Bamberger I. sk Luli 49 és fél kg (Painter), 2. Rehoney G. pk Porte Bonheur 48 kg (Palásthy), 3. Gr. Schierstorpf J. sk Sturmbrant 55 és fél kg (Korb). Futottak még: Rosina (Gulyás), Mór (Janek), Puica (Ferguson), Falevel (Pretzner), Bergina (Miles), Midi (Schuster), Follia (Sas), Pipiske (Guttman). Fejhosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:166, 40:160, 524, 92. Könyvfogadások: 4 Mór, Sturmbrant, Midi, 5 Bergina, 3 Falevel, 10 Luli, 25 a többi.

VII. Mező-díj. Díj 5000 korona. Táv 900 méter. 1. Negropontes Gy. 46 sk Theodora II. 56 és fél kg (Ferguson), 2. Br. Springer G. 56 pm Granville 51 kg (Carslake), 3. Hg. Hohenlohe 36 pm Lumpert 61 kg (Shaw). Futottak még: Fury (Varga), Peszonka (Pretzner), Serenissima (Miles), Dara (Schuster), Junina (Korb), Gaydelurowa (Antoni), Quos (Janek), Beg Pardon (Gulyás). Egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:63, 40:80, 134, 74. Könyvfogadások: 1 és fél Lumpert, 4 Beg Pardon, 5 Theodora II., 8 Granville, 12 a többi.

A meeting kilenczedik napjának egyes versenyeire jelöltjeink ezek:

- I. Briton—Bykus.
- II. Párta—Rahl.
- III. Mirage—Oiseau.
- IV. Sacher—Keréna—Fram.
- V. Don—Dandelion.
- VI. Fair Play—Fagyöngy.
- VII. Peribée—Romulus—Munster.

() Sportpálya felavatás. Nagy ünnepeket keretében avatták fel ma délután a budapesti közúti vasút pálya társaság sporttelepét a Csömöri-uti sportpályáján. Tennisz és futópályák veszik körül a 90 méter hosszú és 40 méter széles footballpályát. Délután négy órakor nagy közönség jelenlétében kezdődött meg a felavató ünnepély. A postások zenekara eljátszotta a Himnuszot s ennek elhangzása után Róka Béla háznagy üdvözölte az igazgatóság képviselőiben megjelent Vikár János igazgatót. Ezután Gál Károly igazgató, az egyesület elnöke, üdvözölte a megjelenteket és Isten áldását kívánta az egyesület működésére. Majd felolvasta Sándor Pál vezérigazgatónak táviratát. Ezután a Magyar Általános Hitelbank sportegyesületének nevében Gerber igazgató üdvözölte az új egyesületet és annak vezetőségét, majd kezdetét vette az atlétikai és footballverseny, amelynek keretében előntésre került: 100 méteres síkfutás, sulydobás, labdarugás, labdatávirugrás, gerelyvetés, diszkoszvetés és négyszer 100 méteres stafétafutás. Az atlétikai versenyt labdarugó mérkőzés követte. A klubközi verseny a Magyar Általános Hitelbank és a B. K. V. T. tisztviselő sportegyesülete első csapatai között folyt le.

() A vasárnapi labdarugó-mérkőzések. A footballéhes közönség vasárnap már hosszú szünet után több érdekes mérkőzésnek lehet szemtanúja. A MTK Hungaria-uti pályáján kettős mérkőzés is kerül eldöntésre. Délután 3 órakor a Budapesti Torna Club mérkőzik a Testvériség jó képességű csapatával a Corinthian vándordíjért, utána pedig a Magyar Testgyakorlók Köre első csapata tart tréning-matchet a Nemzeti Sport Clubbal. A MTK teljesen új összeállítással indul a küzdelembe, amelyet nagy érdeklődés előz meg. — A Millenáris pályán szintén egy tréning-mérkőzés kerül eldöntésre a Budapesti Atlétikai Club és Törekvés csapata között. Az Üllői-uton a Ferencvárosi Torna Club a Tatabányai Sport Clubbal mérkőzik a magyar bajnokságot címéért. A FTC előreláthatólag igen könnyen nyeri e mérkőzését.

() Nemzetközi atlétikai viadal. A Ferencvárosi Torna Club vasárnapi nemzetközi atlétikai versenyre 200 versenyző után 304 nevezés érkezett. A főbb versenyek közül a 100 méteres síkfutásra 13, a sulydobásra 9, a 400 méteres síkfutásra 9, a magasugrásra 4, a 110 méteres gátfutásra 3, az 1500 méteres síkfutásra 8, a diszkoszvetésre 11, a 3000 méteres gyaloglásra 5, a 800 méteres síkfutásra 6, a 300 méteres handicapsíkfutásra 26, a távirugrásra 10, a 3000 méteres síkfutásra 11, a gerelyvetésre 7 nevezés érkezett. Az olimpiai 200+200+400+800 méteres staféta-futásra a Posta, a FTC és a BAK. csapatai, a footballista stafétára a FTC két csapattal, a Tatabányai SK és KAOE. csapatai neveztek. A nevesebb versenyzők közül a futószámokban Szalai, Szerelmehegyi, Palotai, Mezey, Wiesner, Stollmár, Lovas, Horváth, Kovács, Facinek, Savniky; a dobószámokban Mudin, Kócán, Schiller, Luntzer, Póthi, Mándy; az ugrószámokban Wardener báró, Kósa, Kell indulnak.

() Őszi vizslaversenyek. A magyar ebtenyésztők és ebkedvelők egyesülete 1912 október hó 6-án, később tudandó vaddus területen fogja megtartani őszi vizslaversenyeit. A versenyek két részre oszlanak, u. m. kölyök versenyekre, oly vizslák számára, amelyek 1911. évi január 1-én vagy után születtek és mezei használati versenyekre: mindenkor vizslák számára. Külön bírálatnak el a kontinentális és külön az angol vizslák.

KÖZGAZDASÁG.

Kedvező tengeri terméskilátások.

— 51,057.000 mm. tengeri, 44,370.000 mm. burgonya. —

Budapest, augusztus 24.

A földmiveltésügyi miniszter ma tette közzé az első számszerű termésbecslést az idén várható tengeri és burgonya termésről. E becslés, a kenyérmagvak okozta csalódások után némi kárpótlást nyújt a gazdáknak, mert ha a becslések a terméseredmények tényleg igazolni fogják, akkor a jó közepesnek ígérkező tengeri termés a mai magas tengeri árak mellett lényegesen emelni fogja a birtokok jövedelmét. A miniszter ugyanis 51,057.000 métermázsára becsüli az idei tengeri termést, ami nem kevesebb, mint 16,150.000 métermázsával lenne kedvezőbb a múlt évi termésnél, míg a burgonya várható hozama — 53,780.000 mm. — 9,410.000 mm.-val kedvezőbb az 1911. évi termésnél. Emellett az örvendetes rész mellett azonban van a mai miniszteri jelentésnek egy szomorú része is; az amelyik a szőlők pusztulásáról szól. Éppen az ország legértékesebb bortermő vidékeit verte el, nem is egyszer a pusztító jégeső. A kenyér magvakról ezuttal — mivel a cséplési eredmények még csak hízagosan érkeztek be — nem ad számszerű becslést a miniszter, kinek jelentése a következő:

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés óta eltelt időszakban az északhoz képest hűvös és többnyire kissé szeles volt az idő.

Csapadék az elmúlt két heti időszak általában bőszes volt. Különösen esős napok voltak aug. hó 9—15-ike között, amidőn helyenkint egy-egy nap 30, sőt 40 milliméter meghaladó záporosók is voltak, melyek sokhelyütt zivatarok jártak, sőt néhol jégesőt is jelentettek.

A gyakori esőzések a gazdasági munkálatokat, különösen a még igen sok helyen folyamatban lévő cséplési munkálatokat hátráltatták s így a cséplések nagyjára még csak az Alföldön s itt is inkább csak a kiscgazdáknál fejezték be. A királyhágóntuli és más magasabb hegyvidéki vármegyékben a zabot néhol még csak most aratják.

A cséplési eredmények még nem mindenütt ismeretesek, de remélhető, hogy a legközelebbi hivatalos termés jelentésig még hátralevő három hét alatt a cséplések az ország legnagyobb részében befejezést nyernek, úgy, hogy akkor már nagyjára végleges terméseredmények lesznek közölhetők.

A cséplési munkálatok mellett a tarló baktatás, az őszi szántás előkészítése, sarju és mesterseges takarmányok betakarítása, csalamádé és zöld-takarmány zombolyázása és vermelése, a korai burgonya kiszedése, a szőlők utolsó kapálása és kötözése, továbbá a dohány törése és fűzése van munkában.

A tengeri.

A tengeri fejlődésére az utóbbi hetekben járt bő esőzések sok helyen még jó hatással voltak, — a szár- és esőképződés ellen leginkább csak a Nagy Alföld azon részeiből hallatszanak panaszok, hol a júliusi szárazságtól szenvedett a növényzet. Egyebütt, főleg a késői tengeri mindenütt szép magas és elég esőves, — de a már hosszabb idő óta tartó szokatlanul hűvös időjárás amiatt aggasztja néhol a gazdákat, hogy az ez idő szerint még jó közepesnek mutakozó terméskilátások esőkenni fognak, ha további hűvös időjárás esetén a esővek nem tudnak jól beérni. Ez az aggodalom tehát csak akkor fog megszűnni, ha az idő állandó megre fordul.

A gazdasági tudósítók ezuttal már számszerűleg becsülték a tengeri terméskilátásait s ez alapon megállapítható, hogy a múlt évinél lényegesen jobb, vagyis közepes, illetve állandó meleg időjárás esetén jó közepes tengeri termés remélhető.

A m. kir. központi statisztikai hivatal által folyó évi június hó elején kimutatott 4,227.727 kat. hold ez idej tengeri vetés terület a gazdasági tudósítók és m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint a kiszántott őszi kalászosok pótlása folytán növekedett 123.100 kat. holddal, vagyis tengerivel bevetettek a folyó évben összesen 4,350.627 kat. holdat.

Ezen területtől azonban ugyancsak a gazdasági tudósítók és m. kir. gazdasági felügyelőségek becslés szerint elemi csapások (jégesők, árvizek, stb.) következtében elpusztult 1.02 százalék, vagyis 44.378 kat. hold, úgy hogy a termésbecslés alapjául szolgáló tengeri vetésterület kerekaszámában 4,300.000 kat. holdra tehető.

Ezen a területen kat. holdankint átlag 11.86

q vagyis összesen kerekaszámában 51,057.000 métermázsára szemes tengeri remélhető. Múlt évben kerekaszámában 4,280.000 kat. hold learatott területen 34,907.000 métermázsára termett. A folyó évi tengeri termés tehát ez idő szerint kerekaszámában 16,150.000 métermázsával kedvezőbbnek ígérkezik.

A burgonya.

A burgonya fejlődésére a legutóbbi esőzések sok helyütt igen jó hatással voltak. A csapadékos időjárás következtében a levézet felüdült és a gumók mindenütt kielégítő mennyiségben vannak, de a szárazságot szenvedett vidékeken helyenkint aprók maradtak.

A peronoszpóra és levélfodrosodás is több helyen károkat okozott, miert is ott az eddigi jó terméskilátások csökkentek. Ahol a peronoszpóra fel nem lépett, a gumó szép egészséges. A korai fajták szedése sok helyen már megkezdődött. A későbbiek általában gyengébbek. Az esőzések helyenkint amint egyrészt a még életképes burgonyavetések felüdítették, másrészt a levélfodrosodást, és különösen a peronoszpóra további terjedését is előmozdították. Ez idő szerint az aránylag legjobb termés a Duna balpartján várható, a leggyengébb pedig a Duna—Tisza közén.

A m. kir. központi statisztikai hivatal által f. évi június hó elején kimutatott 1,078.866 kat. hold ezidei burgonyavetésterület a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint a kiszántott őszi kalászosok pótlása által növekedett 5600 kat. holddal, vagyis burgonyával a folyó évben kerekaszámában 1,084.000 kat. holdat vetettek be. Ezen területtől azonban ugyancsak a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek becslése szerint elemi csapások (jégesők, árvizek, stb.) következtében megsemmisült 0.50 százalék, vagyis 5422 kat. hold, úgy hogy a termésbecslés alapjául szolgáló burgonyavetés terület kerekaszámában 1,079.000 kat. holdra tehető.

Ezen területen kat. holdankint átlag 49.84 q vagyis összesen kerek számában 53,780.000 métermázsára burgonya remélhető. Múlt évben kerekaszámában 1,780.000 kat. hold területen termett 44,370.000 métermázsára, a f. évi burgonyavetés tehát ez idő szerint 9,410.000 métermázsával kedvezőbbnek ígérkezik.

Egyéb takarmányok.

A dohány fejlődését az esőzések kedvezően mozditották elő. A kapadohányt sok helyen már törlik. A kerti dohány az utóbbi csapadékok következtében szép fejlődésnek indult. Néhol a gyakori szelek levézetét megtépték. Általában ugy mennyiség, mint minőség tekintetében közepes, illetve jóközepes termés várható.

Czukorrépa és takarmányrépa. A legutóbbi esőzések egy a cukorrépa, mint a takarmányrépa fejlődésére igen jó hatással volt. A cukorrépa levélete dus és szép haragoszöld színű, legtöbb helyen igen szépen fejlődött. A takarmányrépa szintén igen jól áll s csak elvétve közepes, többnyire jobb a közepesnél és igen sok helyen kitünő. Helyenkint a sok eső a gyomot annyira megnövelte, hogy megedik, sőt ötödik kapálás is szükségessé vált. Ez idő szerint a cukorrépa mint a takarmányrépa mennyiség tekintetében jó termést ígér.

Szőlő. A szőlő a korábbi jégverések, a peronoszpóra, lisztharmat és szőlőmoly kártételei folytán igen sokat szenvedett. A bő esőzések folytán a peronoszpóra még róhamosabban terejdt és az eddigi yenge kilátásokat még jobban csökkentti. Helyenkint elvétve még elég szép eredméllyel is biztat, így különösen az Alföld és a Dunántul néhány megyéjében, általában véve azonban nem javult a helyzet. Éréséhez általában melegebb idő volna kívánatos. A peronoszpóra ellen helyenkint negyed-szer is permeteztek, de ez sem adott elég védelmet. Elvétve (a királyhágóntuli vármegyékben) a fakó rothadás fellépését is észlelték.

A járadék-probléma. A járadék-kurzusok állandó hanyatlása aktuálissá tette azt a kérdést, minek köszönhető az állampapírosok fokozott értékcsökkenése és hogyan lehetne az árfolyamot megjavítani és állandósítani. Minden ország gazdasági életébe élesen beékelte magát ez a probléma s a szeptember 16—19-iki müncheni bankárkongresszusnak egyik legfontosabb programmpontja éppen ezen kérdés körül forog. Elméleti és szaktudósok, az államok pénzügyeinek irányítói és vezetői fejtették ki véleményüket a renték állandó árfolyamcsökkenésére vonatkozólag s az elhangzott nyilatkozatok általában két javaslat körül forognak. Korlátozni kell a kibocsátást s az állam mesterséges eszközökkel jgykezzék a járadék-kurzust állandósítani. Az emisszió korlátozásának az emlegetése kissé furesz a nagy fegyverkezési láz közepette, mikor minden állam flottajavitási és egyéb hadi célokra vesz fel kölcsönöket. Az állam pedig a biztosító intéze-

tekre oktrojálja rá emisszióit, hogy ezek a díjtartó-léjük meghatározott részét járadékokban helyezték el. Sokkal egészségesebb az a javaslat, melyet Münchenben, a bankárok kongresszusán terjeszt elő. Präger Gyula, a Budapesti Giro- és Pénztáregylet vezérigazgatója, javaslata szerint azok a járadék-birtokosok, akik 25 évre vinkulálják értékeiket, az államtól kedvezményben részesüljenek. Így a névérték és árfolyamérték közötti különbség tértelenlő meg 25 év múltán a járadék tulajdonosának. A javaslatot Präger már kidolgozta és több illetékes faktor elé eljuttatta, hogy ezeket javaslata kézzületlenül ne találja és érdemleges válaszukat ott a bankárkongresszuson megadhassák. Életrevaló eszmét pendit meg a javaslat s kívánatos is, hogy a bankárok nagygyűlése kellő méltánylásban részesítse a nagyhorderejű kérés megoldásának első sikerrel kecsegtető tervét.

A posta és a hadgyakorlatok. A posta és távirtda vezérigazgatóság Beöthy László kereskedelemügyi miniszter utasítására gondos intézkedéseket tett abban az irányban, hogy a hadgyakorlatokon levő egyéneknek szóló postaküldemények pontosan kézbesíthetők legyenek. Az eddigi tapasztalat szerint ezeknek a küldeményeknek a kézbesítése abból az okból jár nehézséggel és késedelemmel, mert az illető küldemények nincsenek pontosan címelve, nevezetesen a címiratban nincs kitéve az illető hadosztály, ezred, zászlóalj, osztag, század, illetve üteg száma, melynek kötelékébe az illető katonai egység beosztva van. Utasította ennél fogva a kereskedelemügyi miniszter a postahivatalokat, hogy a közönségnek megfelelő módon hozzák tudomására azt, hogy a hadgyakorlatokon résztvevő katonai egyénekhez intézett postai küldemények csak akkor kézbesíthetők gyorsan és pontosan, ha azok a jelzett tüzetes címzéssel el vannak látva.

A pénz- és devizapiacsról. A pénzpiacra ma lényegesebb változás nem volt. A drága kamattételek tartották magukat s a magánforgalomban idegen pénzajánlat nem volt. A magánkamatláb változatlanul 4 és háromnegyed százalék, elsőrendű kereskedelmi váltók leszámítolási kamatlába 5 és egyenolcad százalék, kereskedelmi tárcaváltók 5 és háromnegyed százaléktól fölfelé helyezhetők el. Vidéki intézetek 7—7 és fél százalékot fizetnek visszleszámítolási hitelért. Szemben a feszült kamatlábtételekkel, a devizapiacra ma lényegesen volt a könnyebbülés. Az összes külföldi fizetési eszközök alacsonyabb kurzuson zárultak, mert berlini piacon különösen az ipari váltókban és amerikai papirosokban volt nagyobb kínálat. — Berlinben az ultimópenz 4 és ötnolcad százalék, Londonból 3 és egyenegyed százalék kamatlábat és 1 és háromnegyed százalék napi pénzt jelentenek. A piac különben azért tartózkodó, mert arra számítanak, hogy az angol jegybank rövidesen fölemeli kamatlábat. A kamatlábemelés egyelőre még nem következik be, de ha az őszi pénzügyi szükséglet erős, úgy szeptember első napjaiban nemcsak Angliában, hanem német piacon és náluk is bekövetkezik a kamatláb fölemelése.

Nagy faipari tranzakció. Azokat a tárgyalásokat, amelyek egy pénzcsoport és gróf Mikey Ármán, a Tisita és a zabolai erdőkihasználási társaságok főrésztvényese közt folytak, tegnap befejezték. Az illető csoport, amely a Magyar Általános Hitelbankból, továbbá a bécsi S. M. v. Rothschild bankházból és a K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetből áll, gróf Mikessel megállapodásokat létesített, amelyeknek czélja a Tisita társaság jelenleg is már üzemben lévő erdőobjektumainak és a zabolai társaság Románia felé gravitáló erdősegeinek kihasználása.

Pénzügyi intézetek és az őszi kampány. A sokat emlegetett őszi kampány kemény próbára teszi egész hitelszövetkezetünket. Pénzügyi intézetek már rendezkednek a súlyosnak ígérkező pénzválságra és igyekeznek állandóan nagy készpénzkészlet fölért rendelkezni. Az őszi kampány más években is súlyos szokott lenni, de most fokozottabb igényeket fognak támasztani pénzforrásaink iránt. Külföldi tőkék beszívargásában nem sokat bízhatunk, mert a külföldi tőke egyelőre idegenkedik tőlünk s így az Osztrák-Magyar Bankra hárul a nagy feladat, hogy simán, nagyrész elkerüléssel haladjon el fölértünk az ősz. A vidéki bankok között duló lapangó válságok sorozata talán még növekedik az ősz folyamán, de ha a fővárosi reeszkomptáló intézetek nagyobb hitelt bocsátanak a vidéki bankok

rendelkezésre, akkor itt is megszűnnek a válságok és a bukások. Sok függ a külföldi pénzpiaczi helyzettől is, mert ha külföldi piacon megjavulnak a viszonyok, mi is — a relációnál fogva — kellemesebb pénzügyi helyzetet fogunk magunk előtt találni.

A nemzeti birtokpolitika Erdélyben. A Magyar Tudósító jelenti: Gróf Bethlen István Marostorda vármegye legutóbbi közgyűlésén indítványt nyújtott be, mely szerint a vármegye közönsége a telepítés és parcellázás kérdéseinek a magyar nemzeti birtokpolitika szellemének megfelelő felkarolását és megoldását nemzetünk érdekében szükségesnek tartja, ezért azzal a kérdéssel fordul az önkormányzathoz, hogy terjesszen a törvényhozás elé minél előbb oly szerves törvényjavaslatot, amely a telepítés és a parcellázás kérdéseit nemzeti szempontból behatóan szabályozza és amely legalább is hasonló anyagi eszközöket bocsát a kormány rendelkezésére, mint amelyeket a mult országgyűlési cikluson benyújtott törvényjavaslat ezen célközvetítésben állott. A törvényhatóság az indítványt egyhangúlag elfogadta és az t felirat alakjában most küldték meg az országgyűlés mindkét házának, valamint átiratilag támogatás végett az ország többi törvényhatóságának.

Pécs város közbányái. A Pécs város tulajdonát képező lámpási bányákat eddig gróf Korniss Károly bérelte, aki a bányák művelését a Dunántúli Bányavállalatokra bízta. Ez a vállalat most arra kérte Pécs városát, hogy a bányák bérletét közvetlenül ruházza rá, mely esetben hajlandó igazgatóságát Pécsre áthelyezni, alaptőkét pedig 200.000 koronáról 350.000 koronára felemelni. Ezzel az ajánlattal kapcsolatban Pécs városánál az az eszme merült fel, hogy Pécs városa a szénbányákat házi kezelésbe vegye. Ez azonban valószínűleg nem fog sikerülni, mert ez a vállalat nem tud konkurálni a kétféle métermázsas szén termelő Dunagőzhajózási Társasággal, melynek ugyancsak Pécs körül vannak a széntelepei.

A kínai kölcsön. Egy párisi pénzügyi lap szerint néhány független francia tőke a kínai kormányt egy 60 millió koronás kölcsönt ajánlotta fel azzal, hogy tíz évig a kormány rendelkezésére állanak és pedig egy alapítvány bank révén. A kormány azonban az ajánlatot elutasította, mert a hatalmak kölcsönajánlata kedvezőbbnek mutatkozik.

A jegybank kormányzója hivatalban. Dr. Popovics Sándor v. b. t. t., az Osztrák-Magyar Bank kormányzója visszatért szabadságáról és átvette hivatala vezetését.

Kivitel Németországba. A magyar királyi kereskedelmi muzeum berlini levelezője, Sonnenfeld Károly, aki üzleti ügyekben Budapesten tartózkodik, hétfőn, a hó 26-án a déli órákban Németországra vonatkozó minden export-ügyben, nevezetesen a tojás- és a gyümölcskivitelre nézve az érdeklődőknek díjtalan felvilágosításokkal szolgál.

A Terézianum uradalmának bérbeadása. A nagy földéhség csillapítására alapította az állam az altruista bankot, mely azonban több, mint egy esztendősen fennállása után sem tudott eredeti programjából sokat végrehajtani. Néhány nagyobb birtokot ugyan már fölcsztott apróbb bérletekre, de a parcellázás következménye az, hogy a püspökségek és alapítványok birtokainak egy részét részben parcellázzák, részben kis bérletekre aprózzák el. Most a báltaszei terézianumi uradalmat is bérbe adja a vallás- és közoktatásügyi miniszter még az idén pusztánként és majoronként. Az uradalom szomszédságában levő kőszégekben lakó kisgazdák most szövetkezettel alakítanak, hogy így együttesen bérlethez jussanak. Az uradalom 8000 holdat meghaladó kitűnő termésközlő és nagyterjedésű dunamenti és hegyi erdőkből áll.

Az OMGE pályázata. Az OMGE, az általa kezelt földmívelési iskolai alapítványi helyekre pályázatot hirdet és pedig: 1. A nagyatádi gazdaköri alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona, ezen alapítványra első sorban nagyatádi, illetve somogyi illetőségű egyén pályázhat. 2. A Bakó János-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Erre az alapítványra pályázhat első sorban borsodvármegyei illetőségű egyén. 3. A Batthyány herceg-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona, pályázhat erre az alapítványra első sorban vas megyei illetőségű egyén. Általános feltételek mind a három alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik, illetve annál a földmívelési iskolánál, melyek gazdasági altiszti-képző iskolákká szerveztettek át, 22 életévét betöltötte, ami hitelesen igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó irni és olvasni jól tud. Pályázhat ezenkívül magyarországi földmívelési iskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmívelési iskola igazgatója által bizonyítja. 4. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezelésében levő Gubitz-Schöberl-féle alapítvány kamatait 400 koronára kiegészítve a Budapesti Kertészeti Tanintézetnél tüzi ki az egyesület. Akik ezen alapítványok elnyerésére pályáznak, kérvényeiket a szükséges bizonyítványokkal és mellékletekkel felszerelve az OMGE igazgatóságához az évi szeptember 1-ig 30-ig nyújtják be.

Török és olasz államkölcsönök. Előrelátható volt, hogy amint a török-olasz háború véget ért, mindkét ország nagyobb kölcsönöket lesz kénytelen felvenni, hogy a háború költségeit fedezhesse. Az előzetes béketárgyalások az olasz és török megbízottak között most folynak Svájcban s eközben már arról is folyik a tárgyalás, hogy az egyes államok melyik piacchoz forduljanak új kölcsönért. A francia piacon az új kölcsönök kibocsátása akadályokba fog ütközni, minthogy most Párisban minden külföldi új kölcsönt-antipátiával fogadják.

A falepároló iparosok elhatározták, hogy a tíz év óta fennálló faszéneladási egyesülést 1913 január 1-től több évre meghosszabbítják és az elalást egy Budapesten alakult részvénytársaságra ruházzák. A Faszén Központi Részvénytársaság alakuló közgyűlést a hó 22-én tartották meg.

Balaton vendéglősök értekezlete. A Balaton Szövetség a Balaton valamennyi vendéglősét szeptember 9-ére tanácskozásra hívta össze Balatonfüredre. Az értekezlet egyik fontos tárgya lesz, hogy amennyiben lehet egyöntetű megállapodások létesüljenek a kiszolgálás és az egységáruk tekintetében. Tanácskoznak ezenkívül arról is, hogy miként lehetne megoldani azt a kérdést, hogy ugy amint a külföldön, a Balatonnál is meglonosítsák a penzió-rendszert.

Csödédek. Az újvidéki törvényszéknél Kosztics Péter ottani kereskedő ellen. Csödbiztos dr. Fischer Frigyes törvényszéki bíró, tőmegmondnok dr. Eidenmüller Elemér, helyettes dr. Popovics Milivoj. Bejelentési határnap szeptember 20. — A debreczeni törvényszéknél Rohlicz és Schulcz betonépítési és cementiparvállalkozó cég ellen. Csödbiztos Nagy Elemér törvényszéki tőmegmondnok dr. Magyar Simon, helyettes dr. Varsányi Miklós. Bejelentési határnap: október 29.

A magyar posta 1911-ben. Ma tette közzé szokásos évi statisztikáját a posta- és táviratigazgatóság a postai, távirati és telefonforgalomról. Az adatok tőmegéből kitétszik, hogy a postai forgalom ismét óriási módon emelkedett. A postaküldemények, utalványok, postatakarékpénztári be- és kifizetések összes darabszáma 1002 millió, az emelkedés 62 millió, vagyis 6.2 százalék. A postán kezelt küldemények nyilvánított értéke és a pénzforgalom 12.919 millió koronára rugott, az emelkedés 172 millió korona, vagyis 1.3 százalék. A táviratforgalom darabszáma 13.232.314, emelkedés 988.735 darab, vagyis 7.4 százalék. A távbeszélőforgalomban

a beszélgetések száma összesen 183 millió, az emelkedés 22 millió, vagyis 12.0 százalék. A jövedéki bevétel a forgalomhoz képest 6.9 millió koronával, vagyis 8.0 százalékkal, a kiadás ellenben 7.2 millió koronával, vagyis 10.5 százalékkal emelkedett. Az összes postaküldeményekből egy lakosra esett: 48.4, (1910-ben 45.1.) A táviratokból egy lakosra esett: 0.63, (1910-ben 0.58). A távbeszélgetésből egy lakosra esett 8.8, (1910-ben 7.7). Igaz ugyan, hogy ez az emelkedés óriási munkatöbbletet jelent, de viszont a postának számolnia is kellene ezzel a többlettel, mely minden évben jelentkezik. Ezzel szemben a tapasztalat azt mutatja, hogy a magyar posta, távirat és telefon évről-évre lassabb és a közönség igényeit kevésbé kielégítő lesz, mert a tulasagos bürokratikus kezelés emészti föl a személyzet munkájának egy részét.

Előadások az adóról. Veszprémből jelentik: A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy tekintettel a jövő évi január 1-én életbe lépő személyes jövedelmi adóról szóló törvényre, külön gazdasági előadásokat rendez a vármegyében, melyeknek célja a gazdákat könyveik helyes vezetésére oktadni, hogy ezekre támaszkodva jogosulatlan kivételek ellen védekezhessenek. Az előadásokra az egyesület kérésére Günther Ferenc bácsodrogmegyei gazdasági egyesületi igazgató vállalkozott.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelzői védegyelet folyó hó 22-éről a következő fizetésektelenségeket jelenti: Sednak Enrico Trieszt; — Albecker Sándor és Társa Budapest, V., Arany János-utca 21.; — Erdős Ignác szabó Arad; — Topolyay Mihály Soltvadkert; — Somló Zoltán Bártfa; — Hiffreich Leon és Társa (csőd) Budapest.

Mielőtt írógépet vesz,

saját érdekében nézze meg a versenyen felül álló

Smith Bros

írógépet!

FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, VI., Nagymező-u. 8/E.
(Ernst-muzeumpalota)

Telefon
92-52.

Bárholdijalanul
bemutatjuk.

OLÁH GÁBOR:
KORUNK HÖSE

Verses regény.

Ára 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapitató: **Lampel R.**

könyvkereskedésében

(Wodianer F. és fia) r. t.)

Budapest, VI., Andrássy-ut 24

és minden könyvkereskedésben.

ADORJÁN ANDOR
könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapitató:

LAMPTEL R. könyvkereskedésében

(Wodianer F. és fia) r. t.-nál

Budapest, Andrássy-ut 24

és minden könyvkereskedésben

! Megérkezett !

a világfeltűnést keltett
teljesen zajtalan

ITALA AVALVE

:: AUTOMOBIL. ::

Megtekinthető a vezérképviselőnél

Adorján János

Telefon 158-55. V., Bálvány-utca 12. Telefon 158-56.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonafőzsde.

Budapest, augusztus 24.

A külföldi tőzsdéken mindenütt szilárdult az irányzat. Ma reggelre Chicagóban $\frac{1}{8}$ centtel, Newyork $\frac{1}{4}$ centtel, Rosárió 5 centávos-szal, Liverpool $1\frac{1}{2}$ pennyvel, Antwerpen 12-15 centimemal, Berlin másfél márkával küldött magasabb jegyzéseket. Nálunk ma igen mozgalmas élet uralkodott a határidőpiacon; a forgalom nagy arányokat öltött, az árfolyamok tág keretben ingadoztak. Megnyitáskor bécsi esőhírekre igen szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg az üzlet, kezdetben élénk vételkedvre mérsékelten még tovább emelkedtek a kezdő árfolyamok, később azonban sürgős realizálások kerültek előtérbe, amelyek nyomása alatt erősen lanyhult az irányzat és lényegesen csökkentek az árfolyamok. Különösen a májusi tengeri körül volt igen mozgalmas az üzlet. Kezdetben folytatlagos véleményes vásárlásokra a májusi tengeri, amely ezikk tegnap 7.78 koronán zárult, gyorsan 7.87-ig szökött fel, később azonban arra a feltevésre, hogy ma délután megjelenő miniszteri kimutatás a tengeri termésre vonatkozó számszerű becslése kedvezőbb lesz, mint ahogy ezt eddig hitték, sürgős realizálások kerültek előtérbe, minek folytán a fenti jegyzés igen gyors tempóban 7.72 koronáig hanyatlott. Az októberi zab szintén igen szilárd volt az üzlet elején, de később ez is meglehetősen lanyhult, úgy, hogy a 10.23 koronáig felszökött jegyzése 10.13-ig csökkent. Az októberi buza ma 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 11.57 koronán indult, 11.61-ig még tovább javult, de aztán 11.52-ig ment vissza és zárlatkor 11.54 koronán maradt.

A készáru piacon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és mérsékelten jobb árak fizetése elől sem zárkóztak el. Mivel másrészt az árubirtokosok sem voltak túlkövetelők, igen élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán mintegy 36.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 5 fillérrel drágábban.

A határidőpiacon, a tegnapi zárlatához viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza és az áprilisi buza 1-1 fillérrel, az októberi rozs 6 fillérrel, az októberi zab 3 fillérrel javult, a májusi tengeri ellenben 5 fillérrel gyöngült.

Kötetelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80 k 23.60 K, 500 q 80 k 23.60 K, 600 q 80 k 23.30 K, 600 q 80 k 23.30 K (sárga), 8000 q 79.5 k 23.60 K, 500 q 79.5 k 23.60 K, 1000 q 79.5 k 23.40 K, 150 q 79.5 k 23.30 K, 1200 q 79.5 k 23.30 K (sárga), 500 q 79.5 k 23.20 K (sárga), 500 q 79 k 23.30 K, 200 q 79 k 23.50 K, 300 q 79 k 20.50 K (kev.), 1000 q 79 k 23.40 K, 300 q 79 k 23.20 K, 400 q 79 k 22.95 K, 150 q 78.8 k 23.30 K, 100 q 78.5 k 23.25 K, 200 q 78.5 k 23.20 K (kev.), 200 q 78.5 k 23.10 K (kev.), 100 q 78 k 23.10 K, 300 q 77 k 23.05 K, 200 q 76 k 22.70 K.

Felsőtiszavidéki: 900 q 79 k 23.40 K, 100 q 79 k 23.20 K, 200 q 79 k 23.20 K, 1000 q 79 k 23.10 K, 800 q 78 k 23.15 K, 100 q 78 k 22.50 K (kev.), 200 q 76.8 k 22.60 K (kev.).

Fejérmegyei: 400 q 80 k 23.40 K, 100 q 79.5 k 23.40 K, 500 q 78.5 k 23.20 K.

Pestvidéki: 200 q 81 k 23.65 K, 300 q 80 k 23.65 K, 300 q 80.5 k 23.60 K, 100 q 80 23.60 K, 1000 q 80 k 23.70 K, 400 q 80 k 23.40 K, 1200 q 80 k 23.40 K, 100 q 80 k 23.30 K, 300 q 70 k 23.40 K, 1200 q 79 k 23.50 K, 200 q 79 k 23.20 K, 200 q 79 k 23.20 K (üszköhegyü), 150 q 78 k 22.10 K (üszkös).

Hartai: 1130 q 78 k 23.40 K.

Kylocsai: 1900 q 77.5 k 23.10 K, 100 q 76 k 20.50 K (üszkös).

Bácskai: 4000 q 77 k 22.80 k (kev.), 2070 q 76 k 23. — K, 2800 q 75.5 k 22.94 K.

Rozs: 300 q 18.90 K, 100 q 18.20 K, 100 q 18.60 K, 200 q 18.70 K, 300 q 18.80 K, 300 q 18.80 K, 500 q 18.85 K, 300 q 18.75 K, 500 q 19. — K ppar.

Karmányárpa: 4000 q 19.20 K, 100 q 19.10 K ppar.

Zab: 100 q 20.60 K, 100 q 20.70 K kpf

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	hllós	ára 100 kg.	hllós	ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	22.70—23.20
"	76	—	80	22.90—23.30
"	77	22.50—22.80	81	23. — 23.40
"	78	22.60—23. —	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.50—23. —
"	76	—	80	22.70—23.10
"	77	22.20—2.60	81	22.80—23.00
"	78	22.40—22.80	82	—
Pestvidéki uj	75	—	79	22.70—23.10
"	76	—	80	22.80—23.20
"	77	22.30—2.70	81	23.90—23.30
"	78	22.50—2.90	82	—
Bánsági uj	75	—	79	—
"	76	22.20—22.50	80	—
"	77	22.30—22.70	81	—
"	78	23.50—23.80	82	—
Bácskai uj	75	—	79	—
"	76	22.20—22.50	80	—
"	77	22.30—22.70	81	—
"	78	23.50—23.80	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	18.90—19.10
középmínőségű uj	—	—	—	18.70—18.90
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.80—19.20
II.	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	21. — 21.20
II.	—	—	—	19.60—20. —
Tengeri belföldi uj	—	—	—	19.20—19.45
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacon kötetelt:

Déltelt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza októberre	11.57—61—55—53
Buza 1913 áprilisra	11.89—12.01—11.96—94
Rozs októberre	9.70—69—73—77—70
Zab októberre	10.19—14—16—14
Tengeri augusztusra	9.80—84—80—77
Tengeri szept. 9.38—34—29	
Tengeri 1913 májusra	7.82—87—74

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	11.54—11.55
Buza 1913. áprilisra	11.94—11.95
Rozs októberre	9.69—9.70
Zab októberre	10.15—10.16
Tengeri augusztusra	9.80—9.81
Tengeri szeptemberre	9.30—9.31
Tengeri 1913. májusra	7.78—7.74
Káposztarepeze augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom:

1912. aug. 22-ől 1912. aug. 23-ig.

	Erkezett	Elszállított	métermázsa
Buza	21954	7926	
Rozs	1808	3454	
Arpa	6169	—	
Zab	711	8141	
Tengeri	—	1606	
Liszt	306	11485	
Korpa	—	2485	

Ertéktőzsde.

Az értéktőzsde mai forgalma a határidős piacon csaknem teljesen pangott, mert az utolsó közeledése és bizonytalan külpolitikai helyzet nyomásztóan hatott az itteni és a bécsi piac üzletmenetére. A nemzetközi piacon igen kevés kötés volt, számottevő árváltozás nélkül. A helyi piacon csak némi árendeménnyel lehetett eladni, a zárlat esőndes maradt. A készáruértékek ma gyöngé irányt követtek, kiváltképpen az utóbbi napok favoritpapírjait becsatották olcsóbban áruba. A járadékpiac gyöngé volt.

Az előtőzsde kötetelt: Osztrák hitel 646, Magyar hitel 850.50—856.75, Magyar koronajáradék 87.05, Rimmurányi 781, Városi villamos 405.50—406.50, Közúti vasút 767—767.50, Magyar bank 658—659, Viktória gőzmalom 773, Északcsén 420.50—431.50, Phöbus 242—244.50, Általános Készén 1081—1085, Salgócsén 793—799, Szászvárosi 404—405, Adria 563—564, Szanatórium 10.50, Atlantica 312.50.

A déli tőzsdén kötetelt: Magyar hitel 849.50—850.75, Leszámitóbank 548, Városi villamos 405.50—406, Közúti vasút 767—767.50, Magyar bank 657.75—658, Agrárbank 520—520.25, Mercur 288, Északcsén 406, Általános Készén 1080—1085, Salgócsén 793—795.50, Ujlaki 345, Izófény 370, Adria 546—565.50, Atlantica 311.50—312, Hazai sorsjegy 116.50.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Buzáért magasabb árakat kérnek, de nem bírták az ártóbbletet megkapni, rozs 15 fillérrel drágább, mint 8 nap előtt. A vételkedv mind a két cikkben gyenge. Árpakereslet igen jó, árak 30 fillérrel magasabbak. Tengri gyenge vételkedv mellett 10 fillérrel drágább. Cséh zab keresett, magyart nem keresnek, az árak 10 fillérrel csökkentek.

Buza tiszavidéki 12.30—12.55, tótfelvidéki 11.50—11.80, morvavölgyi 11.50—11.70. Rozs tótfelvidéki 10.—10.30, pestvidéki 10.15—10.35, osztrák 10.—10.50.

Fodor Ernő

államilag képesített okt. zeneitanár vezetés alatt álló

zeneiskola

Akadémiai előkészítő tanfolyam

Liszt Ferenc-tér 4. sz.

Beírások: augusztus 28-tól szept. 7-ig d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig

Felvételi vizsgálatok: szept. 9. és 10-én.

Beírási díj: 10 korona.

Tandíj: 120 és 200 kor.

Felvételek kezdő és haladó növendékek a következő tanszakokra: zongora, hegedű, gordonka, zeneszerzés, magánének, zenediktálás, általános zene, általános zeneelmélet, egyetemes zenei történet, a magyar zene története, zeneesztétika, a magyar irodalom története, zongora melléklet, énekrepertió, prima vista olvasás, hangszerelés és partitúra olvasás, mélyhegedű, kamarazene, zenekari gyakorlat, karének és a

középiskolai énektanításra, előkészítő tanfolyamra, valamint

GOBBI HENRIK

zongora kiművelési tanfolyamára.

Tanári testület:

1. Ábrányi Emil, 2. Ánizs Aladár, 3. Bárdos Béla, 4. Benkő Miksa, 5. Borényi Aladár, 6. Berkovits Lajos, 7. Biró Malvin, 8. Böhm Gizella, 9. Csovan Margit, 10. De Sanktis Arthur, 11. Epstein Irén, 12. Gobbi Henrik, 13. Grünfeld Vilmosné Schuk Anna, 14. Halászóné Sch. Olga, 15. Horváth (Hirsch) Gyula, 16. Kardos Olga, 17. Kereszty István, 18. Kőcsy Zsuzsanna, 19. Kovács Sándor dr., 20. Kovácsné T. Emma, 21. Körösné W. Szidónia, 22. Lavoita Rezső, 23. Moszóné Rébert dr., 24. Nagy Irma, 25. Novacek Károly, 26. Recht Sándor, 27. Reiner Frigyes, 28. Renkey dr.-né M. Sarolta, 29. Sarnecky Ferenc, 30. Sándor Margit, 31. Senn Irén, 32. Siklós Albert, 33. Son Harry, 34. Sjaub Margit, 35. Südfeld Lajos, 36. Szigeti Dezső, 37. Szilágyi Arabella, 38. Carnay Alajos, 39. Tóth Vilma, 40. Ifj. Thoma József, 41. Tóth Árpád, 42. Vikár György, 43. Waldhauer József, 44. Zádorné S. Berta. — NÉLYEZÉSEK: 1. Ánizs Ilona, 2. Berger Margit, 3. Darvas Lujza, 4. Deák Ella, 5. Galitzensztein Margit, 6. Guth Zoltán, 7. Havas Ede, 8. Havvas Margit, 9. Orbán Erzsébet, 10. Radó Jován, 11. Rechnitzer Izabella, 12. Schreiber Boriska, 13. Stern Árpád, 14. Stier Gizella, 15. Vész Lenke.

Az intézet Évkönyv-ét 10 fillér postabélyeg beküldése mellett díjtalanul küldi meg az igazgatóság. — Kapható azonkívül az összes hangszer- és zeneműkereskedésekben.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 24. Az előtőzsde ma nagyon kedvetlen, bár nyugodt lefolyású volt. Az árfolyamok estek a tegnapihoz képest. A déli tőzsdén berlini nagyobb jelentésekre javult a helyzet. A zárlat is nyugodt volt.

Bécs, aug. 24. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 107.75 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy 290.— Magyar hitelbank részvény 850.90 Magyar leszámítoló és váltó részvény — Rima murányi 783.50. Magyar csnkoripar —. Adria hajózási részvénytársaság —. Magyar koronajáradék 87.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —. Magy. nyeresim-köles. sorsjegy —. Kassa-Oderbergi Vasutársz. —. Magyar jelzálogbank —. Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, aug. 24. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 87.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.70 1860-as sorsjegy —. Osztrák hite sorsjegy —. Angol osztrák bankrészvény 331.25 Bécsi Bankverein 535.25 Osztrák-magyar bank 2085. Déli vasut 104.25 Dunagőzhajózási r.-t. 1356. Dohány részv. 343.— Cs. k. arany (vert) 11.88. Német bankv. 117.76 Osztr. Lloyd 589.— 4.2 száz. ezüst jár. 87.25— 90.35 Osztr. koronajáradék 87.25, 1864-es sorsj. —. Osztrák hitelintézeti részvény 645.25 Union-Bank 618.— Osztrák Länderbank 53.25 Osztrák-magyar államvasut 711.25 Elbavölgyi vasut —. Alpesi részvény 1040.50 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 24.11 Lipótközbő 897.— Török sorsjegy 241.25

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 24. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde kedvező magatartása meglehetősen élénk lefolyás mellett lényegében ugyanazokra az indokokra támaszkodott, mint a tegnapi tőzsde. Hajózási részvényeken kívül különösen bányáértékek voltak élénken keresve, amelyeknek élénk emelkedése később más, kevésbé figyelmes értékeket is, mint elektromos és bankrészvényeket befolyásolt. Jól szilárdak voltak továbbá természetszerűleg az olasz és török értékek, melyek jelentékeny javulást mutattak. Kanada-részvények eleinte javultak, de a további folyamatban nem tudták árait megtartani. A bányáértékek szilárdulásához még hozzájárult az is, hogy a porosz államvasutak nagymérvű vagonmegrendeléseket tettek. A többi érték alig változott. Egyes értékek kissé hanyatlottak is. A tőzsde élénk üzlet mellett szilárdan zárult. A készáruipar ipari értékei szintén szilárdak voltak, különösen bányáértékek. Napi pénz 3 és fél százalék és alatta, ultimópénz 4% százalék, magánkamatláb 4 százalék.

Berlin, aug. 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 96.25 4. százalékos osztrák aranyjáradék 95.60 osztr. hitelrészvény 202.25 Déli vasut 19.60 orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölesön —. Discontó Commandit 187.— Dinamitruszt 179.37, Harpeni 189.10 Unifikált török járadék 92.—, 4.2 százalékos ezüst jár —. 4 százalékos magyar aranyjáradék —. Magya koronajáradék 90.40 Osztrák-magyar államvasut 88.40 Bécsi váltóár —. Olasz járadék 848.25 Alt. villamos sági Edison —. Gelsenkircheneri 209.50, Laurakohó 201.25.

Frankfurt, aug. 24. Zárlat. 4.2% papírjáradék 90.25, 4 száz. osztr. ar-jár. 95.50 Magy. ar-jár. 90.55 Osztr. hitelint. részv. 201.62 Osztrák-magyar államvasut 152.50 Északnyugati vasut —. Bustich radi vasut —. Londoni váltóár 19.75, Bécsi Bank verein 204.30 Villamos részvény 124.50 3 százalékos

magyar aranykölesön —. 4.2 százalékos ezüstjáradék —. Osztrák koronajáradék 90.80, Magyar korona-járadék 87.45 Osztrák-magyar bank 86.90 Déli vasut részvény 147.75 Elbavölgyi vasut —. Bécsi váltóár 152.60. Párisi váltóár 848.75, Union bankrészv. 809.33

Hamburg, aug. 24. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 90.50, 1860. sorsjegy 165.— Déli vasut 19.80 4 százalékos aranyjáradék 96.—, Osztrák hitelrészvény 202.25. Osztrák-magyar államvasut —. Olasz járadék —. 4 százalékos Magyar aranyjáradék —.

London, aug. 24. Angol consol 75 1/4.

Páris, aug. 24. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.65 Osztr. aranyjáradék 97.—. Magyar arany járadék 92.43, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.— 3 3/4 százalékos Olasz járadék 91.35 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 503.—, 5 százalékos marokkói járadék 529.— 4 százalékos 1890. román köles 266.— 4 százalékos amort. román jár. 92.50. 5 százalékos orosz járadék —. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 93.25, 4 százalékos spanyol jár. —. 4 százalékos unifikált török jár. 91.95 Török sorsjegy 94.10 Török dohányrészvény —. Osztrák földhitelintézet 211. Osztrák Länderbank 573.— Magyarjelzálog bank 447.— Banque de Paris —. Banque Ottomane 694.— Osztrák-magyar államvasut 17.29, Déli vasut 110.— Meridionalvasut —. Hartman gépgyár 678.— Rio Tinto 20.42, Suererie d'Égypte 789.—, Tula 1045.— Urikányi köszén 418.— Chartered 87.75 De Beers 450.— East Rand 705.—, Jagersfontein 547.— Trans. Land Compan —. Váltó Amsterdamba (rövid) 109.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.48, Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) 9132 1/4 Olasz arany váltó (röv) 1 1/16 Váltó Svájcra (rövid) 1 1/16 Csekk Londonra 52.27 Magánkamatláb 2 3/8

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra' and 'Durva korpa azonnali szállításra'.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes 'Disznózsír budapesti' and 'Szalonna'.

Kőbányai sertésvásár.

Augusztus 24. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—163 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kg.-ig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 172—176 fillérig.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvagyonigazgatóságától. 1912. aug. 24.) Előző napi eladatlan maradvány 253 drb sertés, 53 drb süldő. Mai felhajtás (egy-negyed 4-ig) 366 drb sertés. Összesen 619 drb sertés, 53 drb süldő. Eladatott 304 drb sertés. Mai maradvány 315 drb sertés, 53 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Fialat közép 220—300 kg.-ig életsúlylevonással 164—175 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig életsúlylevonással 169—178 fillér. Huszsertés könnyű 140—300 kg.-ig életsúlyban 180 fillér. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

BELTINYPÉZSGÓ

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap jobbára borult, hűvös idő uralkodott és eső a Dunántulnak, az Északi Felföld déli részének, a Duna-Tisza közének, meg az ezzel szomszédos és a Tisza balpartján lévő megyéknek kivételével mindenfelé esett, de csak kisebb, jobbra 5 mm.-en aluli mennyiségben, 10 mm.-en felül csak keletve keleten volt (Szatmár 18, Vaskőh 19, Botfalu 21, Brassó 22, Vágbeszterce 11, Mitrovicza, Szlavónia, 12). Estére Erdélynek s a vele szomszédos alföldi részeknek kivételével jobbára derült lett az ég, minek következtében éjjel erős lehűlés állott be s a hőmérsékleti minimumok 10 C. fok, sőt az északi részeken 5 C. fok alá szállottak. Egyébként ma reggelre az északi részeken meg Erdélyben is kissé ködös az idő.

A hőmérséklet tovább süllyedve, országsszerte 4—8 C. fokal került a normális alá; a maximum 24 C. fok volt Czirkeniczán (de máshonnan 20 C. fokon felüli maximumot nem jelentettek), a minimum pedig 1 C. fok Tátrafüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható, némi hőemelkedéssel és sok helyütt esapadékkal.

(Sürgönyprognózis: Változékony, enyhébb, sok helyütt esapadék.)

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, A hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Felélős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDOS ARMAND.

MEGHÍVÓ.

A „Budapesti Kölesönös Segélyező-Egyet mint Szövetkezet”-nek 1912. szeptember 1-én délután 10 órakor a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének nagytermében (VI., Andrassy-ut 67. sz.) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

a szövetkezet t. tagjait ezennel meghívjuk.

Napirend:

- 1. Az igazgatóság jelentése az intézet jelenlegi helyzetéről.
2. Határozathozatal az intézet jövője iránt.
A t. tagok, akik a közgyűlésen résztvevni akarnak, kéretnek, hogy igazolványaikat három nappal a közgyűlés előtt a szövetkezet helyiségében átvenni sziveskedjenek.
Ezen meghívóval hatályon kívül helyeztetik az 1912. augusztus 31-ikének délután 4 órájára, ugyancsak a fenti helyiségben kitűzött rendkívüli közgyűlésre szóló meghívó.

Az igazgatóság.

Heti műsor:

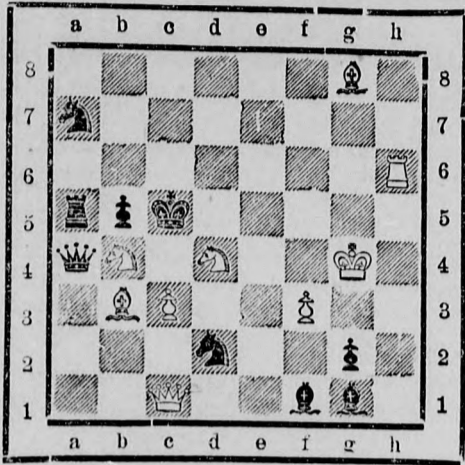
Table with 7 columns: Augusztus hó, Vigzinház, Király Színház, Magyar Színház, Budapesti Színház, Fővárosi Nyári Színház, Uránia. Contains weekly performance schedules.

„Jó étvágya lesz Ha DIANA-SÓT vesz.“

SAKK.

167. számú feladvány.

Mendes de Moraes Filho, Rio de Janeiro. A Budapesti Sakk-kör versenyén IV. díjas.

Matt a második lépésre.

478. számú játszma.

Játszották a póstyéni nemzetközi mesterversenyén 1912. július 3.

Vezérgyalog királygyalog ellen.

Világos: Yates. Sötét: Spielmann.

- 1. e2-e4 d7-d5
2. e4xd5 Vd8xd5
3. Hb1-c3 Vd5-a5
4. d2-d4

Sokan ezt tartják a legerősebbnek, míg mások szerint 4. Hf3 előnyösebb.

4. e7-e5
Mint ismeretes, ezt már Andersen is játszotta a Morphy elleni matchében, de csak újabban kísérleteznek innét vele.

5. d4xe5 Ff8-b4
Itt 5... Va5xe5† 6. Ff1-e2, Fc8-g4, mint ugyancsak Pestyében Duras és Schlechter közt történt, a játékot kiegyenliti.

6. Hg1-f3 Fc8-g4
Hasonló állásban Lewitzky ellen Lowtzky Borzslóban azonnal 6... Hb8-c6-ot játszott.

7. Ff1-e2 Hb8-c6
A gyalog előnyre való játszás 7... Fg4xf3 8. Fe2xf3, Fb4xc3† 9. b2xc2, Va5xc3† 10. Fc1-d2, Vc3xe5† 11. Fd2-c3, Hb8-c6 12. Ff3xc6†, b7xc6 13. 0-0, Hg8-f6 14. Fe3-d4 után világosnak ad jobb játékot.

- 8. 0-0 Fb4xc3
9. b2xc3 Ba8-d8
10. Vd1-e1 Hg8-e7
11. Fc1-g5 0-0
12. Hf3-d4 Fg4xe2
13. Ve1xe2 Bd8-d5
14. f2-f4 Va5xc3
15. Hd4xc6 He7xc6
16. Ba1-d1 Bd5-a5

Jobb volt 16... Bd5xd1 17. Bf1xd1, Hc6-d4 18. Ve2-d3, Vc3xd3 19. Bd1xd3, Hd4-eb stb.

17. Ve2-e4?
Ezután világos hátrányba jön. Erősebb volt 17. Bd1-d3, pl. 17... Vc3-c5† 18. Kgl-h1, Ba5xa2 19. Bd3-g3, Kg8-h8 20. Fg5-f6†, g7xf6 21. Ve2-g4 stb.

- 17. Ba5xa2
18. c5-e6 Vc3-c5†
19. Kgl-h1 f7-f6
20. Bd1-d7 Vc5xc2
21. Ve4-d5 Ba2-a5
22. Vd5-f3 f6xg5
23. e6-e7 Hc6xe7
24. Vf3-e3

Vagy 24. Bd7xe7, Bf8xf4 25. Vf3-d1, Ve2xd1 stb.

- 24. He7-g6
25. Ve3-d4 Ba5-e5!
26. Bf1-g1 g5xf4 feladja.

479. számú játszma.

Játszották a boroszlói mesterversenyén 1912 július 16.

Vezérgyalog királygyalog ellen.

Világos: Lewitzki. Sötét: Lowt-ly.

- 1. e2-e4 d7-d5
2. e4xd5 Vd8xd5
3. Hb1-c3 Vd5-a5
4. d2-d4 e7-e5
5. d4xe5

Vagy 5. Vd1-h5, Hb8-c6 6. Ff1-b5, Fc8-d7 7. Fb5xc6, Fd7xc6 8. d4-d5, Ff8-b4 9. Fc1-d2, Fc6xd5 10. Vh5xe5†, Hg8-e7 stb. Vagy 5. Vd1-e2, Hb8-c6 6. d4xe5, a7-a6 7. Fc1-f4, Ff8-b4 8. Ve2-e3, Hg8-e7 9. Ff1-c4 stb. A stockholmi versenyen Olland és Nyholm között 5. Ff1-c4, Ff8-b4 6. Hg1-e2, Hg8-f6 7. d4xe5, Va5xe5 8. 0-0 történt.

- 5. Ff8-b4
6. Hg1-f3

6. Fc1-d2, Va5xe5† 7. Ff1-e2, Fc8-g4 kiegyenlít. Azonban 6. Fc1-d2-re jöhet 6... Hb8-c6 s ha 7. Hg1-f3, ugy Fc8-g4.

- 6. Hb8-c6
7. Ff1-d3

Világos a szabadabb játék kedvéért nem akar időt veszíteni a nyert gyalog megvédésére.

- 7. Fc8-g4
8. 0-0 Fb4xc3
9. b2xc3 0-0-0
10. h2-h3 Fg4-h5

Egyszerűbb volna 10... Fg4xf3 s utána űtni c5-re, ami még állt volna később is.

- 11. Vd1-e2 Hg8-e7
12. Ba1-b1 Bd8-d5
13. Fd3-e4 Bd5-c5
14. Fc1-e3 Fh5xf3
15. Ve2xf3 Bc5xe5

Most már késő, a világos tiszték jól játszottak.

- 16. Fe3-d4! Be5-e6
17. Fd4xg7 Bh8-g3
18. Fg7-f6! Bg8-e8
19. Ff6xe7 Be8xe7

Table titled 'Budapesti értéktőzsde' containing financial data for various companies and banks. Columns include company names, share prices, and other financial metrics.

20. Fe4-f5 Va5x2
 21. Bf1-d1 Hc6-d8
 22. Vf3-d3 Hd8-c6
 23. Bb1-a1 feladja.

(A „Magyar Sakkvilág“ augusztus 11-én megjelent 9. számából.)

MINDENKI

aki iradékokban, hivatalokban, üzletekben és gyakran a tisztaságot, kényelmet és célszerűséget szem előtt tartja

AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien tisztított köcsöntöröközöknek, portörököknek, padlóruháknek bevezetését, nagyon olcsó köcsöntű mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen megkezd.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Köcsöntző Vállalat,
 V., Visegrádi-utca 9. Telefon 46-86.
 Külön osztály vendéglők részére.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —
 — Névtelen levelekre nem válaszolunk. —

Sz. L. Budapest. Kérdezett cikket Domány Gyula, lapunk közgazdasági munkatársa írta.
 N. N. Visszaemlékezése nem közölhető.
 Kisjenő. Tessék dr. Ország Oszkár urhoz, az Erzsébet-szematórium főorvosához fordulni, aki bővebb felvilágosítást adhat Önnek.
 H. János, Búdszentmihály. Forduljon jogos panaszával a közigazgatási bizottsághoz, melynek iskolai ügyekben a tanfelügyelő is tagja.
 K. Pál, Budapest. Háza után csak ott köteles adót fizetni, ahol a ház áll. De az adóbevallási íven köteles megjegyezni, hogy Budapest határára kívül is van ingatlan.

Sorsjegyekről.

Érdeklődő. Az államnak az új 2 koronás ércpénz kiadásával ca 5 és fél millió korona haszna lesz. 2.62 gr. ezüsttel kevesebbet tartalmaz az új kétkoronás a réginél.
 B. N. Nagybárad. Kérdezett záloglevelek adómentesek.
 Nem nyertek a következők: G. I. Nyitra-számokért; G. B. Budapest; F. V. Budapest.
 Sorsjegyekről és értékpapirokról a legmegbízhatóbb díjmentes felvilágosítást a Budapesti Iparbank Részvénytársaság Budapest, IV., Eskü-tér 3.) adja.

VIZÁLLÁS.

aug. 23. aug. 24. aug. 23. aug. 24.

	méter			méter	
Inn	Schärding	2.88 2.35	Tisza	M.-Sziget	0.46 0.20
Duna	Passau	3.52 3.56		Tekeháza	0.44 0.11
	Linz	0.90 0.79		V.-Namény	0.12 0.32
	Bécs	0.50 0.69		Tokaj	0.69 0.52
	Pozsony	2.87 2.45		Tiszafüred	0.68 0.44
	Komárom	3.26 3.21		Szolnok	1.12 0.80
	Budapest	2.86 2.78		Csongrád	1.92 1.63
	Paks	2.68 0.90		Szeged	2.03 1.93
	Mohács	4.19 3.94		T.-Beose	8.37 3.32
	Gombos	4.58 4.52		Titel	0.00 0.00
	Újvidék	3.73 3.75	Óndova	Hoór	0.80 0.30
	Pancsova	2.29 2.25	Tapoly	Bartfa	0.48 0.51
	Orsova	2.69 2.67	Bodrog	Ladmőcsa	1.24 1.24
Morva	Morvafalu	1.00 0.00	Sajó	Zsolca	0.29 0.39
Vág	Zsolna	0.16 0.21	Hernád	H.-Németi	0.08 0.17
	Trencsén	0.64 0.30	Berettyó	Margitta	0.12 0.10
	Szered	0.45 0.48		B.-Ujfalu	0.22 0.30
Rába	Szt.-Gothárd	0.36 0.36	Kőrös	Csucsá	0.35 0.35
	Sárvár	0.68 0.04		N.-Varad	0.02 0.04
	Győr	2.90 3.86		Belényes	0.00 0.57
Dráva	Varasd	1.85 0.00		Gurabony	0.40 0.40
	Zalaony	0.19 0.11		Borosjenő	0.12 0.40
	Bárcs	0.48 0.59		Békés	0.28 0.88
	Eszék	1.97 0.00	Maros	Gy.-Fehérvár	0.24 0.92
Mura	M.-Szerdah.	0.66 0.70		Branyicska	0.80 0.75
Száva	Zágráb	0.30 0.00		Soborsin	0.61 0.54
	Sziszek	0.00 0.81		Arad	0.52 0.63
	Mitrovicza	1.18 1.11		Makó	0.80 0.49
Szamos	Deés	0.28 0.16	Temes	K.-Kostély	0.92 0.82
	Szatmár	0.87 0.44	Béga	Kiszető	0.81 0.58
Kraszna	N.-Majtény	0.00 0.85		Temesvár	0.32 0.54
Latorozsa	Munkács	0.26 0.10		Beckerek	1.19 1.21
Latoroz	Homonna	0.08 0.68			
Ung	Ferencesny	0.05 0.04			

FELTALÁLÓK UTMUTATÓJA
 SZABADALMAZÁSHOZ ÉRTÉKESÍTÉS-HEZ NÉLKÜLÖZ HETETLEN!
 DIJTALANUL KÜLDI:
ÁRON ÉS MOLNÁR
 SZABADALMI ÉS ÉRTÉKESÍTÉSI IRODA
 BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 9. SZÁM
 KONTINENTÁLIS ÉRTÉKESÍTÉSI KÖRUTAZÁSOK FELVEVŐKINT!

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Waldbauer Ilona budapesti tudományegyetemi fizetéstelen kisegítő könyvtár-tisztet ugyanezen tudományegyetem könyvtárához fizetéstelen könyvtár-tisztet;
 az igazságügyminiszter Gazdik Róbert pozsonyi törvénytörvényészi joggyakornokot a pozsonyi törvényészekhez jegyzővé;
 a cs. és kir. közös pénzügyminiszter Miaczynski Róbertet, a bosnyák-hercegovinai országos kormányhoz beosztott telepítési felügyelőt a VII. rangosztályba telepítési felügyelővé;
 a debreczeni ítélőtábla elnöke Balogh Zsigmond debreczeni lakos, jogszigorlót és dr. Papp László szatmárnémeti lakos, ügyvédjelöltet a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokokká nevezte ki.
 Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte Rosenfeld Lázár pécsi lakos, valamint Jenő és Ilona nevű kiskoru gyermekei Rónára, Braunberg Félix újpesti lakos Bodorra, kiskoru Weisz Sándor, Herman, József és Béla komádi lakosok Várnaira, kiskoru Rosenthal Juliska és Sándor aradi lakosok Székelyre, kiskoru Heysl Piroksa pozsonyi lakos Holányra, Kohánka Mihály székesfehérvári lakos, valamint nagykoru Erzsébet, Anna és kiskoru János nevű gyermekei Korbaira, Holecz János Iórincai lakos, valamint István, Irma, János, Zoltán, Róza és Margit kiskoru gyermekei Bossányira, Vad Ernő aradi lakos Virágra, Risch Pál nagykovályi lakos Réceire kért átváltoztatását.

„EGYETÉRTÉS”
 politikai napilap.
 Kiadóhivatali Igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

ÚJ VÁROSRÉSZ

keltezik a főváros VII., Erzsébet királyné-ut és a villamos mellett, hol 180-200 négyszögletes telkek
5 ÉVI RÉSZLETFIZETÉSRE
 adtnak el. Az utcarendezés és egyéb közmunkák már nagyban folynak, ezek elkészültével a telkek értékei óriásilag fognak emelkedni és így minden vevő nagy nyereséghez jut. — Építkezésre már sokan jelentkeztek. —
 Felvilágosítást és térképet ad a tulajdonos
BÉKÉSI JÓZSEF
 irodája, Budapest, VII., Almássy-utca 1.
 Telefon 57-42 vagy a helyszínen az intéző Erzsébet királyné-ut 114. (Villamos végállomás.)

EVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
 VI., Teréz-körut 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEJYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIN.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szeptember után.

I.
Borongó ősz-nap alkonya,
Együtt ülünk a kályha mellett.
Künn szél, hideg és zuzmára,
Itt-ott sötét Arny, szürke felleg.

Mondok valamh halk regét,
S maga csókolgat átölelve.
S míg szoritgatom kis kezét,
A csilágény vigan köszönt be.

És a szél lassan elcsitul,
S a csöndes őszi éjék alma
Surlódcé neszszel ráborul
Az elhelődő nagyvilágra.

II.

... Akkor már hitvesem leszel,
S vibrálni fog az ablakunkon,
Mint mindent elfedő lepel:
Az őszi hold kék fátyla folyton.

És zöngve zeng a szív szava;
Gyors ütemmel dobogja tikk-takk,
S megérzi ajkunk mosolya,
Hogy most mindennél több, amit kap.

A hitves-csókós nyoszolyának
Lesz az a mindig tiszta oltár,
Hol imádságos kis szíved
Soha nem fogja majd megbánni,
Hogy velem szerelembe forrtál

Harsányi László

(A méz mint gyógyszer.) Egy németországi orvosi szaklapban dr. Hans Pleiderer knittlingeni orvos érdekes cikket írt a méz gyógyító erejéről, melyből közlésre érdemesnek tartjuk a következő részt: A természetes, meg nem hamisított méz a testszövetre lágyítólag, gennyedést előmozdítólag s fájdalom nélkül megnyitólág, enyhítőleg, fel- és megoldólág s fájdalmat csillapítólag hat; azonfelül erősíti a gyomrot, eltávolít a testből minden felesleges nedvet, élesíti s izmosítja a mellet, az

idegeket és a tüdőt. A közhit szerint sebeknek, gyuladásoknak, zuzódásoknak s mérges gennyképződéseknek legjobb és legmegbízhatóbb gyógyszere a méz, mely a kelések és furunkulusok érését sieteti. A sebeszetben is nagyon ajánlatos szer a méz már csak azért is, mert a legolcsóbb és mindig kéznél van. A méztészta-kötélék, ami semmi más, mint mézzel elegyített liszt, a népek régi, kedvenc szere arra a célra, hogy dagasztok és kelések mielőbb megérjenek s hogy a bőrfeszültség és fájdalom érzése enyhüljön. A méz mindezekben az esetekben abszolút légmentes (occlusiv) kötést szolgáltat, mely ragadós voltánál fogva összetartja a seb széleit. Ez a kötélek aztán könnyű szerrel el is távolítható, mert egyszeri vízbemártás már feloldja a méztészta-t. Kétségtelen továbbá az, hogy a mézkötéléknek a méz hangyasavtartalma révén épp úgy antiszeptikus hatása van mint az ecetsavnak, a benzoosavnak, a szalicilsavnak, a bórsavnak stb. Aki jodoform és karbolsav helyett mézet alkalmaz, teljesen nyugodt lehet a felől, hogy az ilyenü sebkezesnek nem lesznek hátrányos következményei. Csak a méz és a méz nyérése módjainak teljes nemismerése és ignorálása bírhat rá bizonyos orvosokat arra, hogy az ugynevezett nép- és házi-szerek iránt való elvi idegenkedésük következtetésképp gyógyszerelőkre alkalmatlannak hirdessék a mézet.

(A teknő-tanfolyam.) „Ha szép akarsz lenni, akkor magad mosd ki a fehéreműdet!” Ezzel a jelszóval vonta magára az előkelő amerikai női figyelmét egy kiváló orvos, dr. Poulson Dávid. A doktor ur mint a szépség doktora beszélt és egészséges testmozgást ajánlott — a mosóteknőnél. Tanácsa láthatóan mély benyomást tett, beszédét azonnal szájról-szájra adták egész Amerikában és a csikágói társaság sok hölgye nem riadt vissza a Vinona Lake-ig terjedő 100 mérföldes uttól, hogy személyesen is beszélheessen a bölcsessel, aki új rendelkezésének sikeréért kezekszik. A kis helységet egyszerre csak elárasztották a divathölgyek, akiket mind az az égető vágy kintzött, hogy bajajukat tökéletesítsék és az orvost arra biztatták, állapítson meg valami új tréningrendszert. Az orvos ennek következtében *teknő-tanfolyamokat* rendezett és Vinona Lake lakossága abban a látványban gyönyörködhetik, hogy fiatal és öreg hölgyek jó egyetértésben és páratlan buzgalommal a mosó-

teknőnél állnak, mosnak, keményitenek és vasalnak. Meddig fog tartani ez a *mosóteknő-velkesedés*, természetesen napok kérdése, de most szappanszagu Vinona Lakee levegője és az orvos ur páciensei szorgalmasan mosnak.

(Viztartó növények.) A sivatagokról szóló elbeszéléseknek egyik mindig visszatérő refrainje, hogy amikor az utasok már közel vannak ahhoz, hogy szomjan haljanak, akkor leölnék egy tevét és a gyomorban talált vízzel oltják szomjúságukat. Amilyen ismert ez a mese, olyannyira nem igaz is egyszerűs mind. A tevének már amúgy is igen rossz szaga van: a gyomor félig kásává örlött ételmara-dekaival kevert víznek pedig még a szomjúságtól halálratikkadt emberről is legyőzhetően undorra kell keltenie. Ezzel szemben azonban a sivatagokban több olyan növény terem, amely valóságos víztartóként szerepel. Ilyen növények mindenekelőtt a kaktuszfélek. Már a nálunk edényben termesztett, ugynevezett fügekaktusz is rendkívül bő víztartalmu, de összehasonlíthatatlanul nagy mértékben áll ez a sivatagban vadon termő óriási kaktuszokra. Mexikó sziklasivatagjaiban terem az ugynevezett hordókaktusz, amelyik egy nagyobb fajta söréshordóhoz hasonlít, kívül telistele van hegyes tüskékkel, míg belseje vizet tartalmazó sejtekből áll. A hártájja igen vastag és pórusok nélküli, úgy hogy a nedvességtartalom elpárolgása minimális. Az egész kaktusznövénynek mintegy 94 százaléka víz, aminek következtében valóságos víztartónak lehet tekinteni. Rendes körülmények között természetesen sem az embernek, sem az állatok nem élnek e természetes víztartók vizével, de ha a száraz nyári időszakban a hónapokon át tartó esőhiány következtében folyók kiszáradnak és a források megkutat kiapadnak, akkor a kaktuszokra törnek emberek és állatok egyaránt. A mexikói indiánok igen egyszerű módon vonják ki a kaktusztól annak víztartalmát. Éles késsel levágják a tetjét, úgy hogy láthatóvá lesz a belső, fehéres, vízús tartalma. Ezt azután rövid fatörővel kásává török, amelyből kezükkel a vizet kisajtolják. A hordókaktusz nedve igen izletes, kissé édeskes ízű, de teljesen szagmentes, ellentétben egyéb kaktuszfajták nedvével, amely keserű és undorító szagu. Érdekes berendezése a természetnek, hogy a jóízű nedvet tartalmazó kaktuszt, amelyre az állatok is törnek, hatalmas tüskék védik, míg a büzös és keserű nedvet tartalmazó kaktuszok bőre csaknem egészen sima, mivel ezeket úgy sem támadják meg az állatok.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —

IRTA: DÉRI GYULA.

48

Én irtam azt a levelet is, melyben Benyovszkyt ama végzetes útjára hívták, melyről nem tért többé vissza. Azt irtatták benne, hogy egy haldokló honvéd titkos iratokat akar rábizni. Én azonban, mikor ezt lefordítottam, még nem tudtam, kinek fog szólni a levél, mert a ezimet ők maguk írták a borítékra. A célját sem sejtettem az egésznek, és rettenetes fölindulás vett rajtam erőt, midőn harmadnap olvastam, hogy levelem a hatóság kezében van és az íróját lázasan kutatják. Csakhogy ekkor már nem szólhattam, mert hiszen ezáltal magamat is elvesztem; mint bünrészt föltétlenül elítélték volna. Ma már természetesen többlet a reményem, hogy hitelt adnak a szavainnak és én magam is örülni fogok, ha életemnek e nagy számadását tisztáznom sikerül.

— Tehát hajlandó mindent elmondani, amit tud?

— A legnagyobb nyíltsággal. Elmondom nemcsak azt, amit tudok, de azt is, amit sejtetek. Mindenekelőtt közlök önnek egy fontos dolgot. Azt, hogy a gyilkosságban egy magyar embernek is nagy szerepe volt.

— Egy magyar embernek? — kérdeztem mohón

— Lehetetlen, hogy annak a nevére és a szereplésére vissza ne emlékezzék ön. Igen nagy szerepet vitt az az ur abban az időben, majdnem akkorát, mint maga Benyovszky László. Ő is 48-as honvédezredes volt, vagy legalább annak adta ki magát, s hatalmas szónoki tehetsége által igen népszerű ember lett. A honvédgyűléseken ő beszélt leggyakrabban, megtámadt mindenkit, véres szája nem kimélt se ellenséget, se barátot, amiért is minden népszerűsége mellett, rövidesen

mindenki meggyűlölte. De pántani nem igen merték, mert félelmes ellenfél tudott lenni. Annál kitaróbban folyt azonban ellene a titkos aknarez s ennek csakhamar mutatkoztak is a következményei. Legelőször is azt rebesgették róla, hogy sohasem volt honvéd, annál kevésbé ezredes. Később még különösebb dolgokat suttogtak. Hogy élete tele van homályos esetekkel s hogy jelene sem mosoktalan. Kártyából, sőt még gyanusabb pénzforrásokból él. Végül nyíltan kezdték tárgyalni, hogy a neve sem igazi, s hogy abban az örökösödési pörben, amit egy főúri család ellen folytatott és megnyert, hamisított végrendeletet használt. Mindezek a dolgok ugyanabban az esztendőben, 1868-ban, alig pár héttel a Benyovszky eltűnése után merültek föl, sőt az ál-ezredes nemsokára el is fogták és csodálatos módon, mégsem jutott észébe a hatóságoknak, hogy azt a gyilkosságot tőle kérjék számon.

— Nem a báró Wesselényi Miklós törvénytelen fiának adta ki magát az ember, akiről ön beszél? — kérdeztem izgatottan.

— De annak, ön jól emlékszik ő volt a híres ál-Wesselényi, aki oly zseniálisan védelmezte magát, hogy a törvényszék hat hosszú esztendőn át alig bírt vele boldogulni; 1868-ban fogták el és csak 1874-ben tudták megtartani ellene a végtárgyalást.

— Emlékszem, hogy Balla Gergelynek hívták és sohasem volt a Wesselényi fia, akinek különben 30 törvénytelen gyermeke volt. Az is ostoba hazugságnak bizonyult, hogy az anyja gróf Teleki Blanka lett volna. Ez az állítása szegte a nyakát, mert ez volt az első hazugság, amin rajtakapták, addig hihetetlen ügyességgel és szerencsével küzdött az állításaiért és föllépése biztosságával, nagy nyugalmával, lélekjelemlétével gyakran zavarba hozta a bírót. A Teleki Blankára való hivatkozással azonban egyszerre elvesztette a talajt a lábi alól. Kiderült ugyanis, hogy azokban az években, amikor

ő született, Teleki Blanka nem tartózkodott Magyarországon és Wesselényivel csak öt évvel később ismerkedett meg. Nem is vitatta tovább ezt a dolgot az ál-Wesselényi, beösmerte, hogy ez az egy állítása hazugság volt s mivel az anyja nevével holtig adós maradt, elítélték a végrendelet hamisításért tiz esztendőre. 1879-ben halt meg a börtönben.

— Mivel minden részletre igen jól emlékszik ön, vissza fog talán emlékezni arra is, hogy az az ember szökött rab volt, az abszolút kormány idejében rablásért és emberölésért már el volt ítélve 8 évre, amiből le is ült vagy négyet s akkor úgy szökött meg, hogy a kíséző őrei egyikétől elvett puskával a másikat lelőtte. Ezt mind kiderítették róla a végtárgyaláson, valamint azt is, hogy miközben azt a fényes és zajos szerepet vitte mint honvédezredes és negyvennyolcas politikus, koronkint el-eltűnt barátai közül s mikor visszakért, mindig sok pénzt hozott magával. Ilyenkor rendszeren rablókalandokra járt, két esztendőn át ebből élt. Mikor Debreczenben 1868. augusztus havában elfogták, akkor is egy ilyen kirándulásról érkezett haza. Én, iméltlem, sohasem bírtam magamnak megmagyarázni, hogy ezt az embert a Benyovszky eltűnése ügyében, szigorú vallatás alá nem fogták. Sokat tudhattak volna meg tőle.

— Ön tehát azt állítja, hogy ennek az embernek a keze benne volt a gyilkosságban?

— Egész határozottan mondom, hogy benne volt. Fitzmaurice és Duchange nagyon jól ösmerték őt, ösmertem én is. Léprecsaló szerepet vitt köztünk, a Romano Bombo számára szállított megkoppaszmani való madarakat s a haszon fele az övé volt, néha a harmada, amint megegyeztek.

(Folyt. köv.)

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.
Budapest.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalékalap 59.629.862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett betétek álladéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalmában levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4½ százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen címletek teljesen adómentesek, minden eközben kauczióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hibizományi és letéti pénzek gyűmölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok czéljaira s a záloglevelek ezenfelül árva-pénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségmentes kötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság.

VI., Teréz-körút 22. szám.

Alaptőke 10 millió korona. Fiók: V. kerület, Zoltán-utca 16. szám. Elfogad betéteket folyószámlára és takarékkönyvecskére. Előleg ad értékpapírokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások, Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete,

Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdéi megbízásoknak ugy az érték, mint a gabonátőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközzése. Szelvények és kisorsolt értékek díjmentes beváltása. Olcsó magas előlegek értékpapírokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények minden huzásra. Osztályosorsjegyek eredeti áron. Sorsolási ellenőrzés költségmentesen. Katonai házassági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank,

V., Dorottya-utca 6. szám.

Fióktintézetek: Budapest, IV., Múzeum-körút 1. — V., Nádor-utca 25. — V., Lipót-körút 32. — VII., Erzsébet-körút 41. — VI., Andrássy-ut 30. — Vidéki fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Közraktárak: Budapest és Barsón. Alaptőke: 40.000.000 korona.

A Wiener Bank-Verein

magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)

Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. — Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferenc-tér 6. — Központ: Wien, I., Herrngasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Szállítványozási és iparbank R.-T.

VI., Váci-körút 37. szám.

Alaptőke 400.000 K. Telefon: 21-29.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság,

III., Rákóczi-ut 9. szám.

„Paice pezsgőgyár“ elnevezés alatt Budafokon modern berendezésű pezsgőgyára van, ahol francia minta szerint elsőrangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett berkereskedelemmel, főleg fajborokat palackokban, likőr, rum, cognac és gyümölcs-pálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borokban Tokaj-hegyalján külön pinczéi vannak és a legmeghízebb szamorodni- és asszu-borokat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzületeket lebonyolít és takarékbetétet elfogad. Telefon: 141-53.

Központi Bank Részvénytársaság,

V., Sas-utca 24. szám.

Az Ustredni banka ceskych sporitelen, Prága (alaptőke 25.000.000 K, tartalékok 2.000.000 K) affiliált intézete. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékkönyvecskére 4-4½ százalék mellett, folyószámlákra a legelőnyösebben. — Sorsjegyzőztálya foglalkozik a sorsjegyeknek részletfizetés mellett való eladásával. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtásokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, newyorki testvérintézete, a Bank of Europe útján eszközli.

„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

IV., Koronaherczeg-utca 5. szám.

Fiókok: V., Dorottya-utca 8. — V., Nádor-utca 25. — Bécsi fiók: Wien, I., Stock am Eisenplatz No 3. — Alaptőke 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékkönyvecskére és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztályosorsjáték, Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztályosorsjáték fő-elárúsi helye: VI., Andrássy-ut 5. — Kézi zálog-üzletek: IV., Károly-körút 18. — IV., Ferencziek-tere 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Rottembiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Ullői-ut 6.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.

V., Fürdő-utca 3. szám.

Alaptőke 6 millió korona. Ajánkozik a bank-üzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyolítására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, eladása és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőzsdéi megbízásokat elfogad a budapesti és valamennyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok beváltása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénzintézetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság.

V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecskére 4¾% netto kamatozás mellett, valamint csekk- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítás; értékpapírok, külföldi pénznemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdéi ügyletek lebonyolítása; sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.

IV., Eskü-tér 3. szám.

Kölcsönökét folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitol folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett. Telefon 25-65.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

IV., Kigó-tér 1. szám.

Alaptőke 16.000.000 korona. Tartalékalap 4.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, pénztári jegyekre és csekk-számlára. Leszámitol váltókat. Jelzálogkölesönökét nyújt földbirtokokra. Előleg ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legmegtanúsított feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4½ és 4¼ százalékos adómentes zálogleveleket.

Budapest III. ker. Takarékpénztár.

III., Lajos-utca 183. szám.

Alaptőke 1 millió korona. Alapított 1872. Telefon 41-82.

A Magyar Pénzületek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság

V., Országház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Oszi Bank és a Magyar Pénzületek Központi Hitelbankja alapítása, foglalkozik a földhitelügyletek minden fajával, birtokokat vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák: 9-től 2-ig.

Magyar Fakereskedők Hitelintézete R.-T.

V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alaptőke 3.000.000 korona. Alapítási és részesedései: Egyesült Fatermelők R.-T., Kisjenői Fatermelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar Fakereskedelmi R.-T. Elvállal minden a fatermelés és fakereskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett. Felvilágosítás: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Industria-Bank Részvénytársaság

Budapest, V., Zrínyi-utca 9. szám.

Alaptőke 300.000 korona. Elvállal a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Budapest-Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.

V., József-tér 13.

Alaptőke 8.000.000 korona. Alapítási év 1895. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Általános Iparbank Részv.-Társaság

VII., Erzsébet-körút 39. szám.

Alaptőke 8 millió korona.

Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár R.-T.

V., Andrássy-ut 47. szám.

Alaptőke 1.200.000 korona. Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztárjegyekre, valamint csekk- és folyószámlára. Leszámitol váltókat a legelőnyösebb feltételekkel bank-uton és hitelegyletben; előleg ad értékpapírokra; elfogad megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár Részvénytársaság.

V., Váci-körút 22. szám (saját ház).

Alaptőke 3 millió korona. Tartalékok 200.000 korona. Fióktintézetek: Arad, Miskolc, Nagyvárad. Foglalkozik mindennemű, a bankszakmába vágó ügylettel, finanszírozza a vasutas fogyasztási szövetkezeteket, lebonyolít mindenféle vasutas pénzügyi tranzakciót.

Országos Iparbank Részvénytársaság,

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. szám.

(Gresham-palota.)

A Zivnostenka banka, Prága alapítása. Részvénytőke 60 millió. Tartalék 16 millió. Telefon 131-65 és 131-66. Sürgősség: „Industriale“. Elfogad takarékbetéteket 4½ százalékos netto kamatozás mellett. Betéteket folyószámlára meg egyezés alapján kuláns tétel mellett. A bankszakma összes ágaival foglalkozik. Értékpapírok vétele és eladása. Értékpapírok megőrzése és kezelése. Előleg értékpapírokra. Külföldi váltók és pénznemek vétele és eladása. Hitellevelek kiadására. A budapesti és külföldi tőzsdéken megbízások kuláns eszközzése. Váltók, utalványok, stb. behajtása. Váltóüzlet: V., Ferencz József-tér 6. (Gresham-palota.)

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság,

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alaptőke 3.000.000 korona. Részvényeseinek túlnyomó része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitol váltókat. Lebonyolít parcellázásokat. Törlesztés és egyéb jelzálogkölesönökét nyújt. Községi kölcsönökét folyósít.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alaptőke: 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyit számlákon alapuló künlevőségeket. Előleg nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szeszadóhitel-biztosítást a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékot. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Gaedicke Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztályorszájték főelárusítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Magyar Jelzálog-hitelbank

Részvénytőke 20,000,000 aranyforint. Az Intézet kibocsát zálogleveleket, községi kötelezőket, nyereménykötvényeket.

Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Befizetett alaptőke 5,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékkönyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekkeket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4. Fiókok: I., Fehérvári-ut 1., II., Fő-utca 2., VIII., Rákóczi-ut 11., VI., Andrássy-ut 2., V., Nádor-utca 23., VII., Erzsébet-körút 58. Alaptőke: 15,000,000 K. Tartalék: 26,000,000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitol vállalkozókat és hitelpapírokat. Kauczióképes 4 és fél százalékos zálogleveleit ajánlja tőkebefektetésül.

Budapesti Kereskedők Bankja Részvénytársaság.

Erzsébetvárosi fiók: VII., Baross-tér 18. Alaptőke 2,500,000 korona. Elfogad minden a banküzlet körébe vágó megbízást.

Magyar Telepítő és Parcellázó-Bank R.-T.

Alaptőke 5,000,000 korona. Működési köre: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés a telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmied utóda Elek és Társa R.-T.

Egyetemes áruház. Elárulit könyveket, képeket, fényképező csikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényűzési csikkeket, előnyös részletfizetéssel.

Budapesti Központi Tejcarnok-Szövetkezet.

Üzletrész-tőke: 365,600 korona. (457 darab 800 koronás üzletrész). Telefon: 58-56.

Világjárás utazási és menetjegyiroda R.-T.

Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérutók.

Biztosítás.

„Duna” Biztosító Társaság,

Alaptőke: 2,000,000 korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet.

Alapítatlan 1863. Legerőnyösebb díjtablázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalék: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg 7,000,000 korona. Biztosítási állomány: 48,000,000 korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességi biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 17. Alapítatlan 1866-ban. Telefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Magyar Élet- és Járulékbiztosító Intézet m. sz.

Az életbiztosítás összes nemeit kultiválja, jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző nemű és orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kiházasítási biztosításokat leányok részére.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános biztosító-társulat.)

Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék: 416,840,622 K 40 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1,063,798,459 korona 33 fillér; az érvényben lévő életbiztosítások összege: 1,189,790,207 K 74 fillér. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betörés elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, V., Nádor-utca 5.) által. — Részvénytőke és tartalék: 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. baleset elleni biztosító társaság által (V., Dorottya-utca 10.). Kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítás, nemkülönbön versenylovak, teliverek és más értékesebb tenyésztéssel biztosítása a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) által.

Ipari vállalatok.

Hazai Likőr- Rum- és Szeszárugyár Részvénytársaság,

Gázüzemű likörgyár. Nagyaranyu pálinkafőzők, Szesz-szabadraktár. Szesz-denaturálótelep.

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság.

Alaptőke 4,000,000 korona. Gyárak Zsolna és Budapest. Telefon 39-57.

Continental lemosható gallér- és kézelőgyár részvénytársaság.

Alaptőke 4,000,000 korona. Ajánlja szobafűtésre az országzerte kedvelt csibaji darabos szecnet, gazdáknak és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a különböző baglyasaljai tűmör- és gyárszenet.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Részvénytársulat.

Alaptőke 4,000,000 korona. Ajánlja szobafűtésre az országzerte kedvelt csibaji darabos szecnet, gazdáknak és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a különböző baglyasaljai tűmör- és gyárszenet.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasút Társaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága,

Vas- és acélművek: Resiczan és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak: Resiczan. Gazdasági gépgyár: Román-Bogánon. Petroleum-finomító malmok, cementgyár, erdészet és gazdaság: Oraviczan. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz: IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Ujlaki Téglá- és Mészégető R.-T.

Alaptőke 6,000,000 korona. Mészégető: Buda-Ujlak. Téglá- és cserépgyárak: Óbuda, Péterhegyi dűlő, Békásmegyér, Habarcsgyár: Budapest, V., Vízafogó 1455.

Kartonyomó ipar és textil kereskedelmi részvénytársaság.

Alaptőke 4 1/2 millió korona. Alapítatlan 1906. Gyár: III., Lajos-utca 3. Központi eladási iroda és raktár: V., Sas-utca 20-22. Fióküzlet: Wien, I., Zelinkagasse 13.

Magyar keleti tengerhajózási r.-t.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Amerikai Czipő Részvénytársaság — American Shoe Company Ltd.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

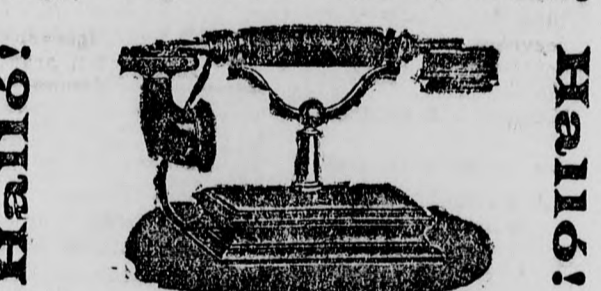
Unió gőzmosógári részv.-társ.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Magyar Magántelefon Részvény-Társaság

Még nem jutott eszébe, hogy sok pénzt takaríthatna meg, ha házi telefonjainkat bevezetné? Ha megmondolja, hogy Önnek és alkalmazottainak mennyi idővesztése, hiábavaló ide-oda járkálása van, be fogja látni, hogy mindentől csak szabadalmazott házi telefonjaink bevezetése által kimélteti meg magát. Levélbeli- vagy telefon-felkérlettel (szám 10-49) azonnal elküldjük megbízottunkat, aki díjtalanul fog Önnek szabadalmazott házi telefonjainkról költségvetéssel szolgálni.

Ékszer, ezüst, óra,

Ékszerész és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a különböző baglyasaljai tűmör- és gyárszenet.

Finom urfi fehérneműk legmodernebb kivitelben SÓS BERNÁT uridivat cégégnél VI., Budapest, Andrássy-ut 50. sz.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1912. augusztus 25-én.

NYÍRSZÉNYHÁZ

Toto.
 Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Feydeau. Fordította: Heitai Jenő.
 Személyek:
 Follavoine Góth
 Follavoine-né Góthné
 Choilloux Vendrey
 Choilloux-né Molnár A.
 Truchet Kemencs
 Toto Lakos E.
 Szobaleány V. Kész R.

Utána: A golyó.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Mayo M. Fordította: Hervay F.
 Személyek:
 Tardy Alfréd Tihanyi
 Jinks Jimmy Tanay
 Kitty Mészáros G.
 Aggie Pallay R.
 Maggie Lenkeffy L.
 Egy fiatal anya Makay M.
 Első rendőr Balassa
 Második rendőr Kertész
 Alfréd tükörje Szatmáry

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

A sasiók.

Dráma öt felvonásban. Irtá: Edmond Rostand. Fordította: Abrányi Emil.
 Személyek:

Reichstadt herceg	Törös
Metternich	Sebestyén
Gentz	Kardos
Obenaus	Czobor
Attasé	Vándory
Dietrichstejn	Dobi
Flambean	Kürthy
A szobó	Z. Molnár
Bomballes	Kertész
Ormester	Lukács
Az orvos	Kömendy
Mária Lujza	T. Halmy M.
Teréz	Nagy T.
Camérata grófné	Bátori G.
Eissler Fanny	Várady
Prokesch	Tarnay
Marmont	Pártos
Hegy lakó	Váro
Sedlnsky	Pethő
Nemes testőr	Réthy
Ferenz császár	Réthy
Hartman tábornok	Csizsér

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

A Frankfurtiak.

(Die fünf Frankfurter).
 Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Rössler Károly. Ford. Molnár F.

Személyek:
 Gudula asszony T. Ferrai R.
 Anselm Vágó
 Nánán Szirmai
 Salamon Sebestyén
 Carl Kertész
 Jacob Peitő
 Charlotte Nagy T.
 Gustav hercege Törös
 Christoph gróf Dobi
 Eveline hercegnő Tóth I.
 Agordó herceg Pártos
 A hercegnő Csatai J.
 Abruaberg gróf Papp

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kintintve.
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
 áthelyezve: **Károly-körút 10. sz. alá.**
 Fájs fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, aranyhídak, koronák.
 Törös fogtömések. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.
 Foghúzások (altatásban is).
 Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Kollarit bőrlémez
 kaucuk compositóval bevontruganyos, viharbiztos, szagtalan fedéllemez mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb. Vízhatlan, a legnagyobb viharok ellenáll. Nem kell mázolni és így fenntartási költséget nem igényel. — Gyártja: Kollar és Társa
 Budapest, Központi iroda: V., Pozsony-ut 2/c. Törzsgyár: Kohn és Fried Ujpest.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKOR)

Délután mérsékelt helyárak.

Az „Aranykakas”.

Enekes bohózat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Zenéjét összeállította: Barna Izso. Magyarorsította: Fáy J. Béla.
 Személyek:
 Szikra Julis Albert E.
 Fürgo Antal Cseh
 Dachsalmayer Tábori
 Erzs, leánya Ligeti M.
 Liza L.-Mihályfi
 Horváth Gedeon Szegő
 Klárka, leánya Greguss M.
 Dr. Gyárfás Béla Tornyai
 Moller Ottó Kardos

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Sulamith.

Héber dalmű 4 felv. Kövessy A. adalozásában írták: Beöthy L. és Makal E. Zenéjét szerette: Goldfaden Abraham.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Angol élet.

Kezdeté 1/2 4 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Spanyolország.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.

Zárva.

ROYAL-ORFEUM

Vil. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Ma vasárnap, augusztus 25-én két előadás: Délután 3/4 órakor az első mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral. Este 8 órakor

az utólrhetetlen augusztusi műsor.

A bioklízó Klein-osalád Budapest kedvencei: Lyda & Amelys, amaragda, Bros. Redam, Gügü, A mexikói nagybácsi, Tihamer találmánya. The 7 Bathing Belles, Solti Hermin. Szász Ilona, Virág Jenő új szöveggel és a többi elsőrendű attrakció. Jegyek elővétel nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztárában és a városi jegyárúsi helyeken. Előadás után Royal-Cabaret!
 Vasárnap, augusztus 25-én délután 3/4 órakor az első mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

— Ön
 puderozza
 magát?
 — Igen!

Amióta Magyarországon is
50
 fillérért árusítják a híres

DIANA
 pudert,

azóta minden nap szívesen használók pudert, mert a

- D** pudert: a legkifinomultabb illatu pudert
- I** pudert: a világ legfinomabb pudere
- A** pudert: a legártalmatlanabb pudert
- N** pudert: az arc-, kéz- és homal-lizzadást megszünteti
- A** pudert: a szeplők és pattanások láthatatlanok
- A** pudert: az arcoc gyönyörűen tapad
- A** pudert: az egész arcot előkelően mattá teszi
- A** pudert: mint finom hintőport az egész világon használják

Postán a legkisebb megrendelés 6 doboz Diana-pudert 3.— kor.-ért utánvétellel.

Magyarországi főraktáros

Erényi Béla
 gyógyszerész
 Budapest, Károly-körút 5.

Ugyanitt megrendelhető:
 Diana-krém, Diana-szappan, kézápoló és szépitőszert
50 fillérért

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg. VI. Nagymező-ut. 17.
 Az előadás kezdődik 8 órakor.

Ma és minden este
LES PEREZOFF
 Jelenet a Café Americainban.
A csodalámpa. A legújabb a vetítő-művészet terén.
 Mr. Robins Utazó-Permanés A csalogány-duett.
PHILLI THIENEL
 a bécsi Raimundtheater tagja és további 14 különleges szám.

ROYAL-ORFEUM

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Ma, vasárnap, augusztus 25-én, délután 3/4 órakor az évad első mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral!
 A bioklízó Klein-osalád. Bros. Redam. Lyda & Amelys. The 7 Brighton Bathing Belles. Smaragda. A mexikói nagybácsi. Tihamer találmánya. Solti Hermin. Szász Ilona. Virág Jenő teljesen új szövegű műsorral és a többi pompás attrakció.
 Mérsékelt áru jegyek válthatók a ROYAL-ORFEUM pénztárában és a városi jegyárúsi helyeken.

Mátyás király-kávéház
 Rákóczi-ut 13. szám.
 A főváros legelegánsabb terrasse-ja. Minden **Vörös Misi** muzsi-este .. kái.

„Kulatár”
 szobrász és építőművészek által tervezett kész művészeti szobrok állandó kiállítása
 BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 4.
 TELEFON 91-70. IRODA:
BLUM LAJOS
 sirköraktárában

HANGSZER-OTTHON
 Budapest, VIII., József-körút 9/a.
Fekete Mihály
HERKULES beszélő gép
 erős szerkezettel, 10 drb tet-szész szerint választható nagy duplalemezzel és 200 tüvel 40 K. Versegy nagy beszélőgép 10 duplalemezzel és 20 tüvel 50 korona — Ár-jegyzék és lo-mez-műsor jegyzék ingy.
 Készpénz-fizetési árak!!

EUROPA NAGY-SZÁLLODA
 BUDAPEST, NAGYMEZŐ-UTCA 11. SZ.
 az Andrássy-ut sarkán. — Villamos vasút és földalati vasút a szálloda előtt. — Az Operaház, színházak és orfo-kabarettok közvetlen közelében.
Teljesen ujjonnan átalakítva
 100 modern kényelem-mel berendezett szoba. Minden szobában hideg és melegvízellátás, Villanvilágítás. Lift.
 Fürdők. Elsőrangú étterem a házban. Autóbuszok a vendégek rendelkezésére. Telefon 170-48. az igazgató.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1912. augusztus 25-én.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárák

A csókszanatórium.

Operette 3 felvonásban. Írták: I. Felner. Zenejét szerzelte: Báron Rud. Fordította: Liptai Imre.

Személyek:
Dr. Kontár Kados
Kriavina Ecskyné
Hóbotúné Judacek
Brúnolin Németh
Assalia, a felesége Erdel
Storic, a fia Király
Kalandor Latabár
Gr. Zaráy Nep. Raskó
Mimi hercegnő Medgyaszay
Morusz Barnabás Hajnal Gy.

Kezdetre 3 órakor.

Este rendez helyárákkal.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Írták: Marton Ferencz és Brády Miksa. Zenejét szerzelte: Jacobi Victor.

Személyek:
Harrison Boross
Harrisonné Erdei B.
Lucy, leánya Harmath L.
Hottenberg gróf Latabár
Fritz, fia Rátkai
Miriás Tom Király
Korcsmáros Sáfrány
Hajóskapitány Krasznai
Bessi, szobalány Berky L.
Sam. pinceszér Dévényi

Kezdetre 1/8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyárák

Kristóf, te csalsz!

Enekes bohózat 4 felvonásban. Írta: Lauf Károly.

Személyek:
Zatkuretzky Kristóf Szerényi
Anna Veszpréminé
Eva Szöllősy R.
Dr. Kovács Rózsahegyí
Csiz Mihály Ferenczy
Csendes Richárd Szabolcs
Csalárdi Fekete
Zokogó Fifi Fataky V.
Kövér Tódor Fenyvesy
Sarolta, neje Delliné

Kezdetre 1/4 órakor.

Este rendez helyárákkal.

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein Leo és Lindau K. Zenejét szerzelte: Eysler Edmund. Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:
Maros Béla, örnagy Ferenczy
Mary White Sz. Szöllősy
Raffainé Szathmáryné
Tilda, leánya Balog B.
Camillo Fekete
Donogán báró Szabolcs
Lovász Fenyvesy
Szirák báró Szász
Berekes Parányi

Kezdetre 1/8 órakor.

Szegény lányok

is ápolhatják kezeiket, arcukat és bőrüket valódi Diana-krém, Diana-szappan és Diana-puderrel, amióta azt

50

fillérért árusítják az egész országban. Eddig csak a gazdag ember leánya használhatott szépítő és bőrápoló Dianát, most még a falusi legények és leányok is Diana-szappannal mosakozhatnak és Diana-krémmel finomítják kezeiket. Tehát nem kell senkinek: glicerin, vazelin, kremezes, tejkrem, mert ezeket pótolja az 50 filléres Diana-krém. Aki pedig puderozza az arcát, ezután csak 50 filléres Diana-pudert vegyen. Akinek arcán szeplő vagy pattanás mutatkozik, az csak Diana-krémet, Diana-szappant és Diana-pudert vásároljon 50 fillérért. Postán legkisebb megrendelés 3 korona az egyedüli készítőtől:

Erényi Béla Diana-gyógyszertára, Budapest Károly-körut 5. Csak

DIANÁT

fogadjon el.

ROYAL-ORFEUM:

Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Ma, vasárnap, augusztus 25-én két előadás. Délután 3 1/2 órakor az első mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral. Este 8 órakor

az utólérhetetlen augusztusi műsor.

A bicikliző Klein-család.

Budapest kedvencei.

Lydia & Amelys A mexikói nagybácsi
Smaragda Gügü
Bros. Redam Tihmér találmánya
The 7 Bathing Belles

Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szólókkal és a többi elsőrendű attrakció.

Minden ünnep és vasárnap d. n. 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás.

Jegyek elővétel díj nélkül várhatóak a Royal-Orfeum pénztárána és a városi jegy-árusító helyeken.

Előadás után ROYAL-CABARET

Kartellen kívül!

T. c. Van szerencsém szíves tudomására adni, hogy VIII., Karpfenstein-utca 31-33. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

sörnagykereskedést

nyitottam.

Miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy egy ár tekintetében, mint sörminőségben bármely más céggel a versenyt felvehetem, kérem nagybecsű megrendelésével engem új vállalatomban támogatni, melynek pontos és lelkiismeretes kiszolgálásáról előre is biztositthatom.

Maradok kiváló tisztelettel SZIMANDL JÓZSEF vendéglős és sörnagykereskedő.

Weinberger és Fodor

az 55295 sportcikkék áruhaza.

FOOTBALL

cikkékben az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazar 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

SZEPTEMBER VELENCÉBEN.

Venezia, a búbajosan szép Venezia, a szép iránt rajongó, minden léleknek vágyva vágyott célja, most tele van idegenekkel. Az előjelek szerint azonban szeptember hónapban is, melyet itt az év legszebb hónapjának tartanak, rengeteg sok lesz az idegen. Már is egyre érkeznek a bejelentések az egyes szállókhoz Magyarországból Franciaországból, Belgiumból és a távoli Amerikából. Különösen a Lidó iránt mutatkozik élénk érdeklődés, a művészet, a politika, a pénzügyvilág és az előkelő főúri társaság részéről. Szeptemberben is folytatni fogják

a Márkus-tér és az öböl tündéri kilátását,

melyet a Pro Venezia oly nagy sikerrel rendez a mely ámulatba ejt mindenkit. Nyitva lesz:

a nemzetközi kiállítás,

ugyszintén a Pesaro-palotában rendezett kiállítás, megnyitnak a város előkelő színházal, a Lidón pedig a R. Yacht-Club fog rendezni

nemzetközi regattát

és egyéb sport-ünnepet.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-6.

Ma vasárnap

2 előadás 2

D. n. 4 és este 7 1/2 ó. D. n. is a teljes műsor. Gyermeknek félárak

Az évad legnagyobb műsora. Világszenzáció

GLIMA izlandi víadalm bemutatása, az angol királyné által kitüntetett világhírű Josefsson csoport által. KIRIVAS. Josefsson 1000.- (ezer) koronát fizet annak aki néki Glima mérkőzésben 5 (öt) peront tovább ellen tud állni. Fel hívja az atlétákat, birkozókat, sportembereket, hogy jelentkezzenek

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 83. sz. Telefon 54-23.

Augusztus hó 17-étől naponta

Kezdetre 1/8 órakor. 9 órakor:

A vörös Bernát

és 11 órakor:

Zavaros rokonság

Bohózatok. Írták: Glinger és Tanssig. Ford. és átdolg. Steinhardt Steinhardt, Hnyadi, Ricsa Elza új kuplékkal. Éjfél-től hajnalig a remek teliertben cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.

Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 8-10-ig a mulató pénztárána, egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrassy-ut 19. és a Hungaria fürdő pénztárána kaphatók.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán FREY GYULA vendéglős, a parlamenti Árkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangverseny

SILVING BERTHOLD

karmester vezetése alatt

a Budapesti Fiharmonikusok Társasága

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrendi tulajdona. Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő; moderu rendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádifürdők, melyek kiváló gyógyhatással használnak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénasavas és villamosvíz-fürdők. Ivo- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

PETROLNERUDA

A LEGJOBB HAJÁPOLÓSZER

Neruda Nándor

Cs. és KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ

BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UT 7.

"A köztudatba ment át", **„hogy csakis"**
KALLAI LAJOS motorgyára
 Budapest, VI., Gyár-utca 28.
 szállítja teljes jótállás mellett a leghirvesebb motorcséplő-készleteket.
 Salát érdekében kérjen minden gazda dísz-főrlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!
Fontos figyelmeztetés! Kallai Lajos hírneves motorgyára nem tévesztendő össze más Kallai nevű cégekkel.

Bőrbutoripar!
Kendi Antal,
 Bpest, IV., Semeiweis-u. 7.
 Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, foteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorítása!
 Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

Viznyomású sajtók szőlő- és gyümölcsnedv nyérésára, nagyban üzemre, 1, 2 vagy 3 :: kitolható gyűjtő-medencével. ::
"HERCULES" szőlő és gyümölcsprés kétfős nyomóművel. Gyártják mint különlegességet, különféle nagyságban és szerkezetben, külön kivitelben
PH. MAYFARTH & Co.
WIEN III.
 Különleges gyár szőlő- és gyümölcsértékesítő gépekre
 Kivitelre több mint 700 első díjjal.
 A most megjelent 16-480/a számú képek kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

A magyar memoir-irodalom érekessege I
ZICHY GÉZA GRÓF
EMLÉKEIM
 Első kötet
 Ára 6 korona
 Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

DÉNZKÖLCSÖN
 sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki tak. pénzt. rőszv.

Községi sorsjegyre 10.-	K. Oslasz v. t. sorsjegyre 45 K
Jósziv " 12.-	Oszták v. t " 45 "
Bazilika " 24.-	Hazai " 110 "
Magyar v. t. " 28.-	Konv. jelzalog " 150 "

 A kölesön apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beállítására ellenében a kölesont a fönti összegre fölemeljük. — Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk fönti kölesont adjuk. — A sorsjegyszámokat a zálogjegyre rávezetjük. — Ötös kamat és azonnali elintézés.
BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körút 1 Alapítatott 1874.

Csokrok, koszorúk
 kertü és egyéb díszítések a legszebb kivitelben, mérsékelt árakon készíttetnek
Kmoskó Mihály
 virágkereskedése
 Budapest, VI., Eötvös-utca 6. szám.
 Növénytelep és kertészet
 Budapest, I., Budafoki-út 48. szám.
 Alapítatott 1861. Telefon 99-72. sz.

Ön már tudja? hogy minden árban kaphatja a legjobb és legolcsóbb amerikai cipőket.
 esőbb sajtó készítményű és világhírnévű Székelydés az ország minden részébe. Még nem feleltél lése- rdek. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen ingyen árjegyzéket. Szőlő és pentekiszolgálás. Kivonat az árjegyzékből:
 Elegáns férfi-cipők box- és chevro-bőrből, utolsó dívatn, cugos, fűzős 10, gombos 1K és felebb, 25
 Amerikai és angol cipők, elszá- kítatatlán 14, 16, 18, 20 és fele.
 Gyönyörű női-cipők box- és chevro-bőrből, cugos 9, fűzős 9.50, gombos 10 és fele. Sikkes amerikai és angol cipők, fűzős és gombos 13, 15, 18, 20 és felebb. 12022
 Hygienikus gyermek-cipők minden árban.
 Mérték ételn készítés leg- finomabb ki- vitelben.
"Uj módszer!" Orthopéd-cipők fűzős lábra lábrajz után készülnek
Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a. nyugati pályaudvar közelében.

Közvetlen keleti behozatal.
Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek
 nagy választékban kaphatók, budapesti la- kóknak árfele részletfizetésre is. emelés nélkül
SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban)

Városmajor szanatórium
és vizgyógyintézet
 Budapest, Városmajor-utca 64. szám.
 Telefon 88-99.
 A kis Svábhgy lankás hegy- oldalon, óségi árnyas park közepén, remek klímával a budai hegyekre. Ozonius le- végű. Budapest legszépsé- mebb területén. Harmoniz. környe- len mel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógy- kezelés összes eljárásai. szén- savas, éés, mór, fenyő, villamos és fényfürők. A szanatórium- ban rendelkeznek: omesztőszervek betegségei, anyagcsere hiányok, cukorbetegség, máj, epke- bajok, vesebajok, neurasthenia, hátrgerincszorvadás ellen, sovány- és hizalóknak esetére. — Igazgató-főorvos: Csery- falvi dr. Kozmutza Béla. Felvetel a szanatóriumban egész nap-

DARANYI MIKSA
 Számoló ÉS LÁTHATÓ IRASU
összeadó gépei
 nem szorulnak reklámra.
 Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
 Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
 Első Magyar Számoló- és Összeadó- gépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztálya
 Budapest, VI., Váci-körút 37.

EREDETI BENZ
 Elismert legjobb gyártmány álló- és fekvőrendszerű benzínlokomobilok cséplőkészleteket
 teljes jótállás mellett szállítja a
BENZ
 MAGYAR AUTOMOBIL ÉS MOTOR- GYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
 Központi iroda és gyártelep: BUDAPEST, VII. KER., ILKA-UTCA 31. SZÁM.
 Telefon: 188-70. és 31-41.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve! Kérdésre fizetési feltételek! Szakszerű kiszolgálás! Képviselek és ügynökök felvetelnek!

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
 levő arany- és ezüsttárgyakat, sorsjegye- ket s azokra magasabb kölesont nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
 Budapest, IV., Párisi-u. 5.
 (Főpostával szemben)

VÉTKEZIK
 önnaga ellen, minden nemü betegségben vagy nemü gyon- gességben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos
Hasznos tanácsadó
 minden férfi és női nemü betegségben
 című számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemü betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű eladási formában. A könyv ára 2 korona, mely összeg 10 filleres leveletben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző:
Dr. GARAI,
 Budapest, Andrássy-ut 24. sz.
 Rendel. házszerviz, bőr, és nemü betegségeknek délelőtt 10-től délután 4-ig és este 7-8-ig.

A világhíru eredeti angol
The Champion és Premier
 kerékpárokat dupla harang- csapágygyal és szabadon- futóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 12 és 15 koro- nas részletre adjuk és
 korékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárokhöz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és csészéket örök forgalmunk következtében melyen leszállított nagybasi eredeti gyári árban szállítunk
 vidékre is **LÁNG JAKAB ÉS FIA** kerékpár- és alkatrészek rész nagykereskedők Budapest, VIII., kerület, Jozsef-körút 41. sz.
 Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérmentve.

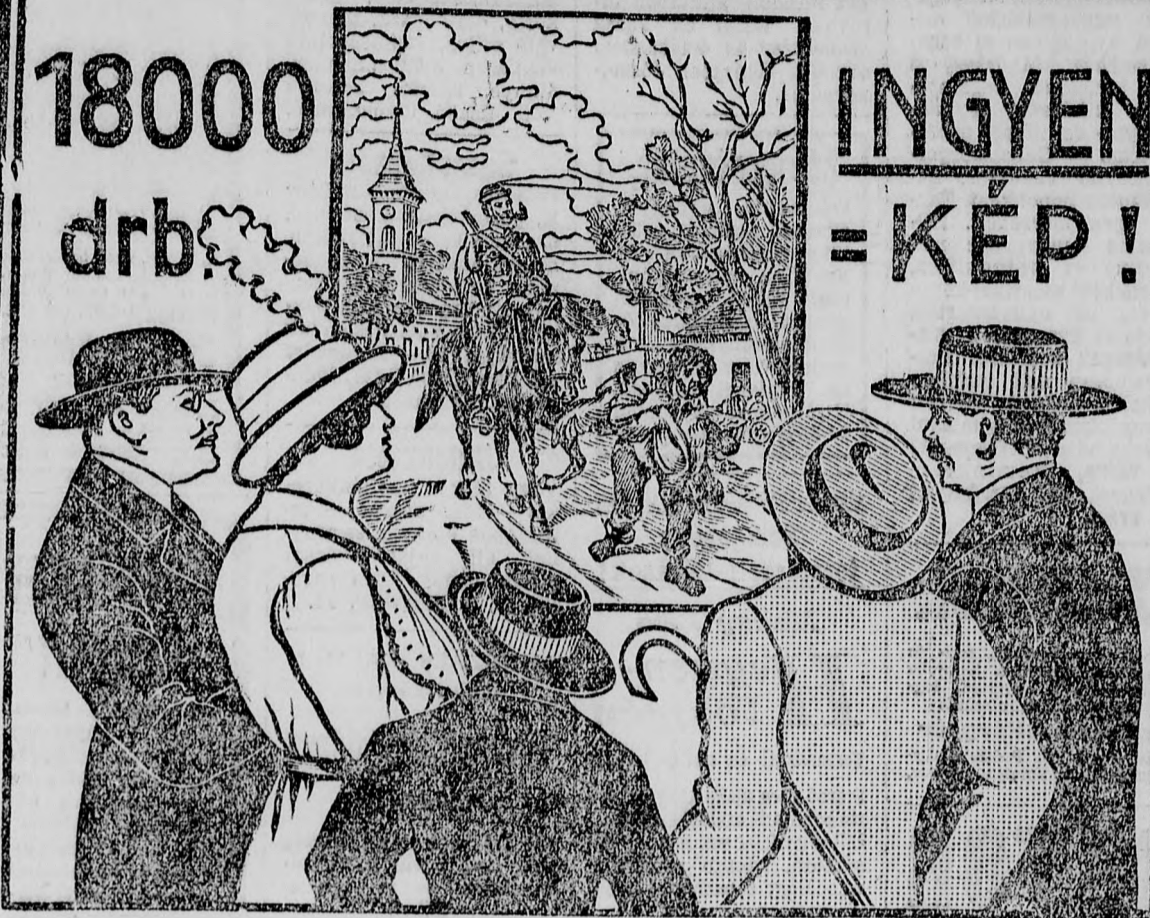
Országos Iparbank Részvénytársaság
 a Zivnostenská banka, Prága alapítása.
 Budapest, V. ker., Ferenccz József-tér 6. Váltóüzlet:
 A Zivnostenská Banka alaptőkéje 80 millió korona, tartalékai 20 millió koronára ruggnak.
 Takarékbetétet **4 1/2%** netto kamatozás mellett fogad el. Leszállított váltókat, előlegot nyújt értékpapírokra. Elváltat megbízásokat értékpapírok vételére és eladására, valamint mindenemü bankszerű ügyletekre.

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

ANDRÁSSY-UT 39.

18000
db.

INGYEN
= KÉP!

Minden idegen

aki Budapestre jön és a héten hétfőn, kedden és szerdán délután 4 és 6 óra között áruházunkat meglátogatja, — akár vásárol, akár nem, — egy

olajnyomatu ajándék-képet

kap ingyen. Ezen képek az áruház I. emeleti dísztermében lesznek átadva.

Helybeli vevők is megkapják ugyanakkor ezen ingyen-képet még a legesekeiyebb bevásárlásnál is.

Képes nagy árjegyzék az összes cikkekről ingyen és bérmentve.

**SZÁSZ-
FÉLE NYILVÁN.
MAGAN ELEM
LEÁNY- ÉS FIU-
ISKOLA**
BUDAPESTEN II.
VI. IZABELLA-
UTCA 48. SZÁM

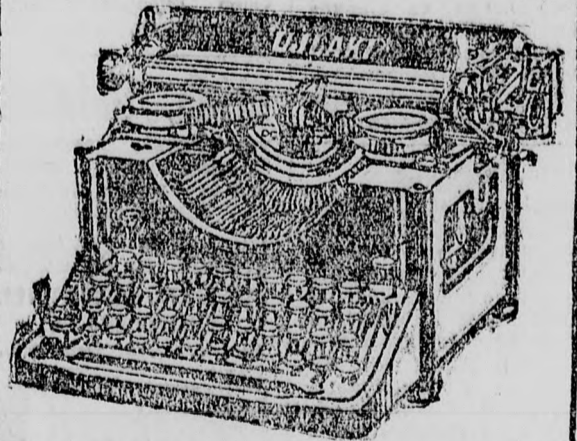
Kizárólag elsőrangú
höröndök és höröndárak
kényelmes havi lefizetésre.

Kimerítő höröndárjegyzék kívánatra ingyen.

Aufrecht és Goldschmied utóda
Elek és Társa R.-T.
Budapest.

Iroda: V., Bálvány-utca 18. sz.
Üzlet: VI., Andrássy-ut 1. sz.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Új szerkezetű könyv-
szekrények. — Angol hörgarnitúrák. — Redőnyös
aktaszekrények. — Teljes íróberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai
íróasztaltelep,
Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.
Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT
szállít OS. és K. UDV.
HEIM H. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, esztétik házak, iskolák, kászárnyák, iródek stb. részére. Százszázról több van belőle használatban.

Valódi csak ezzel a védjeggyel
WEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen V. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

“OLLA”
bizonyíthatóan a legjobb higiénikus
GUMMI
2 évi jóállás minden dörözt.
Ára 4, 0 és 0 K tucatjárt.

“OLLA”
GUMMIT több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja. OLLA kapható minden gyógyszerárban s jobb drogeriában. Érdemes árjegyzéket küld OLLA Gumigyár, Wlson, II. 17. Praterstr. 57.

Butor ENRENTREU és FUCHS
testvéreknek
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +
BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálatlanokban szabadalmazott, különösen páratlan czólszerültségű kiserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legizlésesebb kiállításban **Műfüző**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jóállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Gazdag
brasiliai hölgy, serfőzdetulajdonosnő, egyedül álló gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan házasságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalannal is. Fides, Berlin 18.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, szőlő-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Állandó butor- és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

Könyvtár,
araszágoknak, műkedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szíves megkeresések a kiadóhivatal útján **Könyvtár** jellegével kéretnek.

Boroshordók
új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szilvoniai tölgyszőlőből, bor-szivattyúk, „para” bor-főzők, borsajtók, szőlő-zuzók, pincefelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Romsch-utca 8. sz. Telefon 57-72. Árjegyzék ingyen.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye).

Cseplőkészletek
minden nagyságban, legkifinomultabb szerkezetben, teljes szavatossággal, kedvező árban és előnyös fizetési módokkal, azonnali szállításra ajánl Szűcs Ödön gépkereskedelmi vállalata. Budapest, Nagymező-utca 66.

Nappali
kereskedelmi szakfolyam (Engedélyezett 40988—1910. sz. min. szervezett alapján). A tantolyam fenntartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tantolyamra oly nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Alásközvetítés. Tájelőzetes. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, **Andrássy-ut 67.** (bejárat a Vörösmartly-utca felől). Elnök dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő, igazgató: Aranyosi Miksa felsőker. Isk. igazgató

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesseliányi-u. 51/E. Telefon 118-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tokaji szamorodni
1906. évi 5 liter 11 koronára, tokaji édes asszu bor 5 félliteres üveg 12 koronára bérmentve, **Grittner Lajosnál, Tokajban.**

Kistétény
központján, új templomnál 1000 öles kertben 25 méteres épület, 60 négyzetméter pincével 14000 korona. Ugyanott 24 telek, 5 évi lefizetésre eladó. Kiss, IX., Gyep-utca 19.

Német szóra
elfogad széppességi nri család elemibe járó gyereket. Gondos ellátás és nevelés. A német szó elsajátítása biztos. Egészséges, szép vidék. Cim a kiadóhivatalban megtehető. 6196

Opera-pensio
Bpest, VI., **Andrássy-ut 21.** Gyönyörű szobák. Kifüő konyha. Legszolidabb otthon családok és egyesek részére. Club és hivatalnok ebédek mérsékelt áron.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő **BUDAPEST,** Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Herefejtőgépek
minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállításra legelőnyösebb árakban megvételre ajánlatnak. Szűcs Ödön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók **Wiener A. utódánál** **BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.** Telefon: 92—89. Alapított 1886-ban

Készpénzért
vagy hitelképes egynek kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen **olcsón** sehol nem kap modera háló-, ebéd-, nri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg személyesen raktármat, itt jutányosan **vehet** a leggyorsabbtól a legdrágábbtól kivétel minden fajta **BUTORT** Nagy Imre lakberendezési vállalkozó cég **BUDAPEST,** Váci-körút 8. szám (Bejárat Szeresom-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szakfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartanak. Legalaposabb kiképzés gépírás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tándíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összoadó- és számológépek kezelése. Pár-huzamosan esli tantályamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Glogowski és Társa,** (Remington) Budapest, VI., **Andrássy-ut 12. szám.**

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállít **Schulz-csillárgyár** Róza-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 198—97.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknak, mahagóni és palisander butorok, nri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. **Telefon 62—13. 28598**

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
A németek egyik legérdekesebb és legkülönösebb tehetségű írójának káprázatosan szín-pompás, érdekfeszítő és megráztató regénye:
VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony (A Falconieri villa) 384 old. ... Ára **190**
Eddig megjelentek:
KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A szamárbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Ref. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Ref. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinquaine szíszete. Regény. Ford. Böllöny Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
BÖLSCHÉ: Szerelm az élők világában. (1152 oldal). Két kötet.
TOLSZTOJ: Hadasi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
Minden kötet ára **190**
• Kapható minden könyvtárban. Kijadja az Athenaeum irod. és nyomdai r-társ.

Feltalálónak
díjtalanul küld szabadalmi tanácsadót találmányokat minden államban értékesít **Réval és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Zálogcédulát,
brillantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségek kereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Szingazdag természeti leírások!
Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbiek. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság; a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Kifüő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Werndl gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Werndl lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszija 1 korona, éles tölény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. **Tiller Mór és Társa** udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

„Hungária” beszélő-gépek
töltőszék-alküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletizítésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Csemegezőlő,
muskotály, saszella mázsánként 50 kor., postakosaranként 3.50, táblakörte, őszibarack, magbaváló szilva, csemegealma vegyesen 3.50, ananászdinnye, ugorka, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Saszellaszőlő
mézédes, mázsánként 54.— K, postakosaranként 3.50, őszibarack, táblakörte, magválószilva, csemegealma vegyesen 3.60. Turkesztándinye, ugorka, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.— koronáért szállítja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Existencia
vagy fényes mellékkereset — töke nélkül — intelligens hölgyek és uraknak, kik saját laktással rendelkeznek. Irjon Breslau, I., Schliessfach 15.

MIKSZATH KÁLMÁN
utolsó könyve:
Tövískes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörzede.)
Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Soványtság
Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek — kölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jóallást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszor. Kifüő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Mór E.** Budapest, VII., Isván-ut 11. H/1. Telefon 156—89.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb irások
Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is keresik ki.
Ára 4 korona.
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

BÉRCZI-VITRAGE

60/55 cm. nagy borsotülro Point-Lace szalag munka rezurdal és gyirkkel darabja 1 kor. 50 fill.
Bérczi D. Sándor **BUDAPEST**
Főüzlet: Donawffy-u. 5. szam. — Pótküzlet: VIII., Üllői-ut 4. szam.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor darabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. kor., Sorlóczy-utca 7. sz.
10 iszes butoralbum 1 kor.

ÚJ KÖNYVI!
GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK
1854—1861.
Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az iradalmi történeti fontosságú része, melyvel iradalmunk legáltalmasabb kritikusává és felelmetes polemikusává küzdött fel magát.
Megrendelhető: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

FATIME és SEMIRAMIS

Ötven-kilencoldalasok a világ legújabbabb minőségű Válogatott I-a paragumi gyantaművek. Elefántcsontszinűen tartályval vagy antikül. Fatime és Semiramis feltétlen biztonságot nyújtanak! Több évi raktározó képességű! Ár lucatonként 6.—, 8.—, 12 kor. 29 koronát kifizető vásárlásnál 3/10 rabatt. Szek-küldés azonnal, titoktartás mellett.
KELETI J.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.